

بسمه تعالی

سرمایه‌گذاری صندوق بازنشتگی
(سهامی عام)
کارکنان بانک

گزارش فعالیت هیأت مدیره

بهت ارائه به مجمع عمومی عادی سالیانه صاحبان سهام

برای سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۰۹/۳۰

فهرست

۶	تأییدیه مدیران.....
۷	وضعیت عملکرد شرکت.....
۹	پیام هیأت مدیره.....
۱۱	بخش اول: مروری بر اقتصاد جهان، بازارهای جهانی کامودیتی، اقتصاد ایران و بورس اوراق بهادار کشور.....
۱۲	۱. مروری بر اقتصاد جهان.....
۱۲	۱-۱. مروری بر اقتصاد جهان در سال ۲۰۲۳ و چشم‌انداز آن برای سال ۲۰۲۴.....
۱۳	۱-۲. رشد اقتصادی.....
۱۶	۱-۳. تجارت جهانی.....
۱۸	۱-۴. تورم.....
۲۰	۱-۵. اشتغال و بیکاری.....
۲۲	۱-۶. وضعیت مالی دولت‌ها.....
۲۳	۱-۷. نرخ ارزهای معتبر جهانی.....
۲۵	۱-۸. عملکرد بازارهای سهام بزرگ جهان.....
۲۷	۱-۹. چشم‌انداز اقتصاد جهانی در سال ۲۰۲۴.....
۲۸	۲. مروری بر بازارهای جهانی کامودیتی.....
۲۸	۲-۱. صنعت پتروشیمی.....
۲۹	۲-۱-۱. متانول.....
۳۱	۲-۱-۲. اوره.....
۳۲	۲-۱-۳. الفین.....
۳۴	۲-۲. صنعت فلزات اساسی.....
۳۴	۲-۲-۱. سنگ آهن.....
۳۷	۲-۲-۲. محصولات فولادی.....
۳۹	۲-۲-۳. مس.....
۴۰	۲-۲-۴. روی.....
۴۲	۲-۳. تحولات نفت در سال ۲۰۲۲.....
۴۳	۳. مروری بر اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۲ و چشم‌انداز آن برای سال ۱۴۰۳.....
۴۳	۳-۱. رشد اقتصادی و اجزای آن.....
۴۴	۳-۲. تورم و شاخص‌های قیمت.....
۴۴	۳-۲-۱. شاخص قیمت کالاها و خدمات مصرفی.....
۴۵	۳-۳. تجارت خارجی.....
۴۶	۳-۴. بازار کار و نرخ بیکاری.....
۴۷	۳-۵. بازار پول و سیاست‌های پولی.....
۴۹	۳-۶. تحولات بازار ارز و سیاست‌های ارزی.....
۵۰	۳-۷. بازار مسکن و تحولات قیمت و بازدهی.....
۵۱	۳-۸. مقایسه بازدهی دارایی‌های نقدشونده.....
۵۲	۳-۹. چشم‌انداز اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۳.....
۵۲	۴. مروری بر بورس اوراق بهادار.....
۵۲	۴-۱. تحولات عمده بورس در سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۰۹/۳۰.....
۵۳	۴-۲. روند شاخص بورس اوراق بهادار.....
۵۳	۴-۳. وضعیت معاملات در بورس اوراق بهادار.....
۵۴	۴-۴. روند ارزش بازار بورس اوراق بهادار تهران.....
۵۴	۴-۵. بازدهی بازار بورس اوراق بهادار.....
۵۵	۴-۶. ورود و خروج پول اشخاص حقیقی.....
۵۶	بخش دوم: نگاهی بر وضعیت و عملکرد شرکت.....

۱. تاریخچه، موضوع فعالیت، سرمایه و سهامداران و نیروی انسانی شرکت.....	۵۷
۲. روند افزایش سرمایه‌های شرکت.....	۵۸
۳. ارزش معاملات پرتفوی شرکت در بورس.....	۵۸
۴. بررسی عملکرد پرتفوی بورسی شرکت.....	۶۰
۵. ترکیب سرمایه‌گذاری‌های شرکت.....	۶۰
۵-۱. ترکیب سرمایه‌گذاری‌های بورسی.....	۶۲
۵-۲. ترکیب سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌های غیر بورسی.....	۶۵
۵-۲-۱. شرکت کارگزاری سینا.....	۶۵
۵-۲-۲. شرکت گسترش ایوان پایدار.....	۶۵
۵-۲-۳. شرکت سیدگردان پیشرفت و توسعه صبا.....	۶۶
۵-۲-۴. شرکت خدماتی بازرگانی آتیه امید شهریار.....	۶۶
۵-۲-۵. سرمایه‌گذاری در بخش املاک و مستغلات.....	۶۶
۵-۲-۶. صندوق سرمایه‌گذاری و اوراق بدهی.....	۶۷
۶. اطلاعات مالی شرکت.....	۶۷
۶-۱. خلاصه صورت وضعیت مالی.....	۶۷
۶-۲. خلاصه سود و زیان.....	۶۹
۷. ارزش خالص دارایی‌های شرکت (NAV).....	۷۰
۸. وضعیت سهام شرکت و بازدهی آن در بورس.....	۷۱
۹. حاکمیت شرکتی.....	۷۲
۹-۱. ترکیب اعضای هیأت مدیره.....	۷۲
۹-۲. اطلاعات در مورد کمیته‌های تخصصی هیأت مدیره.....	۷۳
۹-۳. اطلاعات در مورد تعداد جلسات هیأت مدیره و حضور اعضا در جلسات.....	۷۴
۹-۴. اطلاعات درباره حقوق و مزایا و پاداش مدیرعامل و اعضای هیأت مدیره.....	۷۴
۹-۵. اطلاعات مربوط به حسابرس مستقل و بازرس قانونی.....	۷۴
۱۰. گزارش هیئت مدیره نسبت به کنترل‌های داخلی.....	۷۴
۱۰-۱. مسئولیت هیئت مدیره در قبال کنترل‌های داخلی.....	۷۴
۱۰-۲. چارچوب کنترل‌های داخلی.....	۷۴
۱۰-۳. ارزیابی کنترل داخلی.....	۷۵
۱۱. گزارش تجزیه و تحلیل ریسک شرکت.....	۷۵
۱۱-۱. ریسک نوسانات نرخ سود بانکی.....	۷۵
۱۱-۲. ریسک نوسان نرخ ارز.....	۷۵
۱۱-۳. ریسک مربوط به عوامل بین‌المللی و یا تغییر مقررات دولتی.....	۷۵
۱۱-۴. ریسک نقدینگی.....	۷۶
۱۲. گزارش پایداری.....	۷۶
۱۲-۱. عملکرد محیط زیستی.....	۷۶
۱۲-۲. مسئولیت اجتماعی، سلامت، بهداشت و آموزش کارکنان.....	۷۶
۱۳. فعالیت‌های توسعه منابع انسانی.....	۷۶
بخش سوم: اهم فعالیت‌ها و اقدامات انجام شده در سال مالی مورد گزارش و برنامه‌های آتی شرکت.....	۷۷
۱. اهم اقدامات انجام شده.....	۷۸
۲. برنامه‌های آتی.....	۸۰
بخش چهارم: پیشنهاد هیأت مدیره.....	۸۰

فهرست جداول

جدول ۱- نرخ رشد اقتصادی در جهان طی دوره ۲۰۲۰-۲۰۲۴	۱۵
جدول ۲- نرخ رشد تجارت کالا و خدمات در مناطق مختلف جهان طی دوره ۲۰۲۰-۲۳ و چشم‌انداز آن در سال ۲۰۲۴	۱۷
جدول ۳- نرخ تورم مناطق و کشورهای منتخب جهان در سال ۲۰۲۳-۲۰۲۱ و چشم‌انداز آن در سال ۲۰۲۴	۱۹
جدول ۴- نرخ بیکاری مناطق و کشورهای منتخب جهان در سال ۲۰۲۳-۲۰۲۱ و چشم‌انداز آن در سال ۲۰۲۴	۲۱
جدول ۵- نسبت خالص بدهی دولت‌ها به تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۲۳-۲۰۲۱ و چشم‌انداز آن در سال ۲۰۲۴	۲۳
جدول ۶- بازدهی بورس‌های معتبر جهان در سال ۲۰۲۳	۲۷
جدول ۷- مقدار تولید ده کشور نخست تولید کننده فولاد خام دنیا از سال ۲۰۲۰ تا ۱۱ ماه نخست سال ۲۰۲۳	۳۸
جدول ۸- درصد تغییر (رشد) تولید ناخالص داخلی بر حسب فعالیت‌های اقتصادی و اقلام هزینه‌ای - به قیمت های ثابت ۱۳۹۵	۴۴
جدول ۹- شاخص قیمت کالاها و خدمات مصرفی مناطق شهری منتهی به آذر ۱۴۰۲-۱۴۰۰	۴۴
جدول ۱۰- سهم از رشد اجزای شاخص قیمت کالاها و خدمات مصرفی کشور در ۱۲ ماهه منتهی به آذر ۱۴۰۲	۴۵
جدول ۱۱- عملکرد صادرات غیر نفتی و واردات طی ۹ ماه نخست سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱	۴۶
جدول ۱۲- تغییرات عمده بازار کار در تابستان ۱۴۰۱-۱۴۰۰	۴۶
جدول ۱۳- تغییرات اشتغال به تفکیک بخش های اقتصادی در پاییز ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱	۴۷
جدول ۱۴- نقدینگی و اجزای پایه پولی از سمت عرضه ۱۴۰۱-۱۳۹۹	۴۷
جدول ۱۵- نقدینگی و اجزای آن در سمت تقاضا ۱۴۰۲-۱۴۰۱	۴۸
جدول ۱۶- نرخ دلار امریکا در سال منتهی به آذر ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲	۴۹
جدول ۱۷- عملکرد معاملات مسکن انجام شده در شهر تهران در دوره های سالانه منتهی به پایان آذر ۱۴۰۲	۵۰
جدول ۱۸- آمار متغیرهای بورس اوراق بهادار تهران در سنوات گذشته	۵۲
جدول ۱۹- سهامداران شرکت سرمایه گذاری صندوق بازنشستگی کارکنان بانکها	۵۷
جدول ۲۰- وضعیت نیروی انسانی شرکت	۵۷
جدول ۲۱- افزایش سرمایه‌های شرکت	۵۸
جدول ۲۲- مقایسه گردش پرتفوی بورسی و سکاب و گردش معاملات بورس در سنوات گذشته	۵۹
جدول ۲۳- ترکیب سرمایه‌گذاری‌های شرکت به بهای تمام شده	۶۰
جدول ۲۴- ترکیب صنایع موجود در پرتفوی بورسی شرکت	۶۲
جدول ۲۵- ترکیب شرکت‌های موجود در پرتفوی بورسی در تاریخ ۱۴۰۲/۰۹/۳۰	۶۴
جدول ۲۶- سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌های غیر بورسی	۶۵
جدول ۲۷- سرمایه‌گذاری در املاک	۶۷
جدول ۲۸- سرمایه‌گذاری با درآمد ثابت	۶۷
جدول ۲۹- خلاصه صورت وضعیت مالی	۶۷
جدول ۳۰- خلاصه صورت سود و زیان	۶۹
جدول ۳۱- محاسبه ارزش خالص دارایی‌های شرکت در پایان سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۰۹/۳۰	۷۰
جدول ۳۲- ترکیب اعضای هیأت مدیره	۷۲
جدول ۳۳- اطلاعات مربوط به مشخصات، تحصیلات و سوابق اعضای هیأت مدیره	۷۲

فهرست نمودار ۱۵

نمودار ۱- نرخ برابری یوان چین به دلار آمریکا در سال ۲۰۲۳.....	۲۴
نمودار ۲- روند شاخص دلار آمریکا در سال ۲۰۲۳.....	۲۴
نمودار ۳- نرخ برابری یورو به دلار در سال ۲۰۲۳.....	۲۴
نمودار ۴- نرخ برابری پوند انگلستان به دلار آمریکا در سال ۲۰۲۳.....	۲۴
نمودار ۵- نرخ برابری روبل روسیه به دلار آمریکا در سال ۲۰۲۳.....	۲۵
نمودار ۶- نرخ برابری روپیه به دلار آمریکا در سال ۲۰۲۳.....	۲۵
نمودار ۷- روند شاخص بورس S&P۵۰۰ در سال ۲۰۲۳.....	۲۶
نمودار ۸- روند شاخص بورس شانگهای چین در سال ۲۰۲۳.....	۲۶
نمودار ۹- روند شاخص EURO STOXX ۵۰ در سال ۲۰۲۳.....	۲۶
نمودار ۱۰- روند قیمت متانول چین (CFR) و قیمت نفت خام در سال ۲۰۲۳.....	۳۰
نمودار ۱۱- روند قیمت متانول چین (CFR) و قیمت گاز طبیعی هنری هاب آمریکا در سال ۲۰۲۳.....	۳۰
نمودار ۱۲- روند قیمت جهانی اوره و ذرت در سال ۲۰۲۳.....	۳۲
نمودار ۱۳- روند قیمتی اوره و گاز طبیعی در سال ۲۰۲۳.....	۳۲
نمودار ۱۴- روند قیمتی نفتا، اتیلن و پروپیلین در سال ۲۰۲۳.....	۳۳
نمودار ۱۵- شکاف بین عرضه و تقاضا اتیلن طی سال ۲۰۱۸-۲۰۲۳.....	۳۴
نمودار ۱۶- روند قیمتی سنگ آهن و فولاد چین در سال ۲۰۲۳.....	۳۶
نمودار ۱۷- روند قیمتی سنگ آهن و قراضه در سال ۲۰۲۳.....	۳۶
نمودار ۱۸- روند قیمت جهانی سنگ آهن، بیلت، ورق گرم در منطقه دریای سیاه در سال ۲۰۲۳.....	۳۷
نمودار ۱۹- سهم ده کشور نخست تولید کننده فولاد خام دنیا در ۱۱ ماه نخست سال ۲۰۲۳.....	۳۸
نمودار ۱۹- روند قیمت جهانی مس در سال ۲۰۲۳.....	۴۰
نمودار ۲۰- روند قیمت جهانی روی و موجودی انبار روی در سال ۲۰۲۳.....	۴۱
نمودار ۲۱- روند قیمت جهانی روی و فولاد چین در سال ۲۰۲۳.....	۴۱
نمودار ۲۲- روند قیمت جهانی نفت در سال ۲۰۲۳.....	۴۳
نمودار ۲۳- دالان نرخ سود در بازار بین بانکی طی یک سال منتهی به آذر ۱۴۰۲.....	۴۸
نمودار ۲۴- روند نرخ دلار نیمایی و بازار آزاد طی یک سال منتهی به ۳۰ آذر ۱۴۰۲.....	۴۹
نمودار ۲۵- مقایسه نرخ رشد قیمت مسکن، اجاره و CPI طی سالهای ۱۳۹۸ تا آذر ۱۴۰۲.....	۵۰
نمودار ۲۶- عملکرد دوره‌ای بازدهی دارایی‌های مالی و نقدشونده منتهی به پایان آذر ۱۴۰۲.....	۵۱
نمودار ۲۷- روند شاخص بورس اوراق بهادار تهران در دو سال اخیر.....	۵۳
نمودار ۲۸- خلاصه وضعیت معاملات بورس اوراق بهادار در سالهای ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۲.....	۵۳
نمودار ۲۹- روند سالیانه ارزش بازار بورس اوراق بهادار.....	۵۴
نمودار ۳۰- روند ماهانه ارزش بازار بورس اوراق بهادار در سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۰۹/۳۰.....	۵۴
نمودار ۳۱- بازده تجمعی ماهانه بورس.....	۵۵
نمودار ۳۲- ورود پول اشخاص حقیقی.....	۵۵
نمودار ۳۳- مقایسه ارزش معاملات سالیانه شرکت.....	۵۹
نمودار ۳۴- مقایسه بازدهی شاخص بورس، شاخص هم وزن و بازدهی پرتفوی بورسی شرکت.....	۶۰
نمودار ۳۵- مقایسه ترکیب سرمایه‌گذاری‌های شرکت در دو سال اخیر.....	۶۱
نمودار ۳۶- ترکیب صنایع موجود در پرتفوی بر اساس ارزش روز در آذرماه سال ۱۴۰۲.....	۶۳
نمودار ۳۷- ترکیب صنایع موجود در پرتفوی بر اساس بهای تمام شده در آذرماه سال ۱۴۰۲.....	۶۳
نمودار ۳۸- روند تاریخی مجموع دارایی‌ها.....	۶۸
نمودار ۳۹- روند تاریخی حقوق صاحبان سهام.....	۶۸
نمودار ۴۰- روند تاریخی درآمدها.....	۶۹
نمودار ۴۱- نمودار خالص ارزش دارایی‌ها طی سال مالی.....	۷۰
نمودار ۴۲- ارزش معاملات سالیانه سهام شرکت در بورس.....	۷۱
نمودار ۴۳- روند قیمت روزانه سهام شرکت.....	۷۱

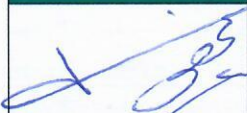
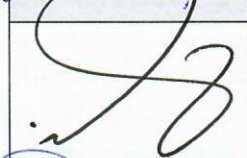
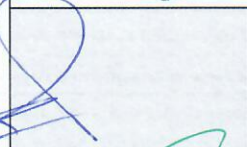
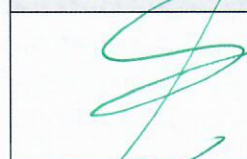
تأییدیه مدیران

با نام و یاد پروردگار یگانه، ضمن عرض خیر مقدم به سهامداران محترم، گزارش فعالیت هیأت مدیره شرکت سرمایه گذاری صندوق بازنشستگی کارکنان بانکها (سهامی عام) برای سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۰۹/۳۰ تقدیم می گردد.

در اجرای مفاد ماده ۲۳۲ اصلاحیه قانون تجارت، مصوب اسفندماه ۱۳۴۷ و ماده ۴۵ قانون بازار اوراق بهادار، بدین وسیله گزارش فعالیت و وضع عمومی شرکت برای سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۰۹/۳۰ بر پایه سوابق، مدارک و اطلاعات موجود، تهیه و به شرح زیر تقدیم می گردد.

گزارش حاضر به عنوان یکی از گزارش های سالانه هیأت مدیره به مجمع، مبتنی بر اطلاعات ارائه شده در صورت های مالی بوده و اطلاعاتی را در خصوص وضع عمومی شرکت و عملکرد هیأت مدیره فراهم می آورد.

به نظر اینجانبان اطلاعات مندرج در این گزارش که درباره عملیات و وضع عمومی شرکت می باشد، با تأکید بر ارائه منصفانه نتایج عملکرد شرکت و در جهت حفظ منافع آن و انطباق با مقررات قانونی و اساسنامه شرکت تهیه و ارائه گردیده است. این اطلاعات هماهنگ با واقعیت های موجود بوده و اثرات آنها در آینده تا حدی که در موقعیت فعلی می توان پیش بینی نمود، به نحو درست و کافی در این گزارش ارائه گردیده و هیچ موضوعی که عدم آگاهی از آن موجب گمراهی استفاده کنندگان می شود، از گزارش حذف نگردیده و در تاریخ ۱۴۰۲/۱۱/۱۸ به تأیید هیأت مدیره رسیده است.

اعضای هیأت مدیره	نماینده شخص حقوقی	سمت	امضاء
شرکت توسعه و عمران سپهر هشتم	فرهاد امیرحسینی	رئیس هیئت مدیره - غیرموظف	
صندوق بازنشستگی، وظیفه و از کار افتادگی پس انداز کارکنان بانکها	میثم بلغوریان	نائب رئیس هیئت مدیره - غیرموظف	
شرکت ستاره عمران زمین	علی حسین زاده گوهری	عضو هیئت مدیره و مدیر عامل	
شرکت لیزینگ بازنشستگان مشرق زمین	امیرعباس کریم زاده	عضو هیئت مدیره - غیرموظف	
شرکت توسعه و مدیریت سرمایه صبا	سیدعلی ناجی اصفهانی	عضو هیئت مدیره - موظف	

وضعیت عملکرد شرکت

اطلاعات مالی شرکت اصلی					
شرح	۱۳۹۸/۰۹/۳۰	۱۳۹۹/۰۹/۳۰	۱۴۰۰/۰۹/۳۰	۱۴۰۱/۰۹/۳۰	۱۴۰۲/۰۹/۳۰
اطلاعات عملکرد مالی طی دوره (مبالغ به میلیون ریال)					
درآمدهای عملیاتی	۳,۵۹۴,۸۸۱	۱۳,۶۰۲,۲۱۴	۱۳,۳۹۲,۱۲۲	۹,۱۲۵,۵۹۵	۱۰,۸۴۶,۳۴۳
سود (زیان) عملیاتی	۳,۵۳۲,۸۷۳	۱۳,۵۲۲,۷۱۴	۱۳,۲۸۱,۱۲۳	۸,۹۶۲,۶۳۵	۱۰,۶۱۵,۲۱۴
سود خالص پس از کسر مالیات	۳,۵۹۳,۸۰۵	۱۳,۵۲۵,۱۳۴	۱۳,۲۸۱,۱۲۳	۸,۹۶۲,۶۳۵	۱۰,۶۰۵,۲۵۴
اطلاعات عملکرد مالی طی دوره (مبالغ به میلیون ریال)					
جمع دارایی‌ها	۱۰,۵۹۱,۳۲۳	۲۲,۶۵۸,۰۸۳	۳۰,۸۱۱,۴۱۲	۳۴,۶۰۲,۵۷۵	۴۰,۴۶۶,۷۸۳
جمع بدهی‌ها	۳۲۷,۳۰۹	۳۶۸,۹۳۵	۳۴۱,۱۳۸	۵۶۹,۶۶۷	۶۲۸,۶۲۰
سرمایه ثبت شده	۶,۰۰۰,۰۰۰	۶,۰۰۰,۰۰۰	۱۲,۰۰۰,۰۰۰	۱۲,۰۰۰,۰۰۰	۲۴,۰۰۰,۰۰۰
جمع حقوق مالکانه	۱۰,۲۶۴,۰۱۴	۲۲,۲۸۹,۱۴۸	۳۰,۴۷۰,۲۷۴	۳۴,۰۳۲,۹۰۹	۳۹,۸۳۸,۱۶۳
اطلاعات عملکرد مالی طی دوره (مبالغ به میلیون ریال)					
ارزش روز شرکت	۱۲,۷۷۴,۰۰۰	۳۹,۸۴۰,۰۰۰	۳۵,۰۷۶,۰۰۰	۳۴,۵۹۶,۰۰۰	۴۶,۷۲۸,۰۰۰
ارزش خالص دارایی‌های شرکت	۱۵,۲۲۷,۶۱۳	۲۲,۸۸۴,۵۴۲	۴۷,۸۹۹,۵۰۶	۴۹,۵۴۳,۹۸۶	۶۸,۵۳۱,۲۵۲
نرخ بازده (درصد)					
بازده شاخص کل بورس	۱۲۶.۸	۳۰۶.۵	۸.۴۰-	۱۳.۵۰	۴۷.۷۰
بازده پرتفوی بورسی شرکت	۱۲۵.۷	۳۲۲.۹	۵.۱	۱۸.۵	۵۴.۰
بازده دارایی‌ها (ROA)	۳۸	۸۱	۵۰	۲۷	۲۸
بازده حقوق صاحبان سهام (ROE)	۴۱	۸۳	۵۰	۲۸	۲۹
اطلاعات مربوط به هر سهم					
تعداد سهام در زمان برگزاری مجمع (میلیون سهم)	۶,۰۰۰	۶,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۲۴,۰۰۰
سود خالص هر سهم - ریال	۵۹۹	۲۲۵۴	۱۱۰۷	۷۴۷	۴۴۲
سود نقدی هر سهم - ریال	۲۵۰	۸۵۰	۴۵۰	۴۰۰	---
ارزش دفتری هر سهم - ریال	۱,۷۱۱	۳,۷۱۵	۲,۵۳۹	۲,۸۳۶	۱,۶۶۰
قیمت هر سهم	۲,۱۲۹	۶,۶۴۰	۲,۹۲۳	۲,۸۸۳	۱,۹۴۷
سایر اطلاعات					
تعداد کارکنان - نفر	۲۰	۲۳	۲۶	۲۶	۲۷

اطلاعات مالی تلفیقی گروه					
شرح	۱۳۹۸/۰۹/۳۰	۱۳۹۹/۰۹/۳۰	۱۴۰۰/۰۹/۳۰	۱۴۰۱/۰۹/۳۰	۱۴۰۲/۰۹/۳۰
اطلاعات عملکرد مالی طی دوره (مبالغ به میلیون ریال)					
درآمدهای عملیاتی	۳,۶۱۳,۴۲۲	۱۳,۹۵۸,۱۶۲	۱۳,۷۱۷,۹۹۸	۹,۳۲۵,۵۲۴	۱۱,۳۳۰,۱۳۰
سود (زیان) عملیاتی	۳,۴۷۲,۵۲۱	۱۳,۷۷۴,۴۴۹	۱۳,۴۶۵,۰۲۰	۹,۰۰۲,۹۹۴	۱۰,۸۴۱,۸۱۸
سود خالص پس از کسر مالیات	۳,۴۵۷,۴۲۵	۱۳,۷۰۹,۰۶۱	۱۳,۳۸۲,۰۶۸	۸,۹۸۱,۰۷۳	۱۰,۷۸۲,۸۶۰
اطلاعات عملکرد مالی طی دوره (مبالغ به میلیون ریال)					
جمع دارایی‌ها	۱۰,۷۵۴,۱۶۳	۲۴,۶۲۵,۵۵۶	۳۳,۷۴۷,۲۵۶	۳۶,۴۳۱,۱۴۱	۵۴,۴۶۹,۱۶۳
جمع بدهی‌ها	۵۵۰,۷۰۶	۲,۲۱۳,۰۳۸	۳,۰۵۲,۶۷۰	۲,۱۵۵,۴۸۳	۱۴,۲۱۰,۶۴۳
سرمایه ثبت شده	۶,۰۰۰,۰۰۰	۶,۰۰۰,۰۰۰	۱۲,۰۰۰,۰۰۰	۱۲,۰۰۰,۰۰۰	۲۴,۰۰۰,۰۰۰
جمع حقوق مالکانه	۱۰,۲۰۳,۴۵۷	۲۲,۴۱۲,۵۱۸	۳۰,۶۹۴,۵۸۶	۳۴,۲۷۵,۶۵۹	۴۰,۲۵۸,۵۲۰
اطلاعات عملکرد مالی طی دوره (مبالغ به میلیون ریال)					
ارزش روز شرکت	۱۲,۷۷۴,۰۰۰	۳۹,۸۴۰,۰۰۰	۳۵,۰۷۶,۰۰۰	۳۴,۵۹۶,۰۰۰	۴۶,۷۲۸,۰۰۰
ارزش خالص دارایی های شرکت	۱۵,۲۲۷,۷۹۴	۲۲,۸۸۴,۵۴۲	۴۷,۸۹۹,۵۰۶	۴۹,۵۴۳,۹۸۶	۶۸,۵۳۱,۲۵۲
نرخ بازده (درصد)					
بازده شاخص کل بورس	۱۲۶.۸	۳۰۶.۵	۸.۴۰-	۱۳.۵۰	۴۷.۷۰
بازده پرتفوی بورسی شرکت	۱۲۵.۷	۳۲۲.۹	۵.۱	۱۸.۵	۵۴.۰
بازده دارایی‌ها (ROA)	۳۴	۷۷	۴۶	۲۶	۲۴
بازده حقوق صاحبان سهام (ROE)	۴۰	۸۴	۵۰	۲۸	۲۹
اطلاعات مربوط به هر سهم					
تعداد سهام در زمان برگزاری مجمع (میلیون سهم)	۶,۰۰۰	۶,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۲۴,۰۰۰
سود خالص هر سهم - ریال	۵۷۶	۲۲۸۵	۱۱۱۵	۷۴۸	۴۴۹
سود نقدی هر سهم - ریال	۲۵۰	۸۵۰	۴۵۰	---	---
ارزش دفتری هر سهم - ریال	۱,۷۰۱	۳,۷۳۵	۲,۵۵۸	۲,۸۵۶	۱,۶۷۷
قیمت هر سهم	۲,۱۲۹	۶,۶۴۰	۲,۹۲۳	۲,۸۸۳	۱,۹۴۷
سایر اطلاعات					
تعداد کارکنان - نفر	۵۱	۵۵	۵۶	۵۵	۵۹

پیام هیأت مدیره

سیاس و ستایش پروردگار منان را که با عنایات و توجهات خود و با اراده و تلاش یکایک اعضای هیأت مدیره و کارکنان سختکوش و همچنین حمایت و اعتماد سهامداران عزیز توانستیم در سالی که از سوی مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) سال «مهار تورم، رشد تولید» نامیده شد، افتخار خدمت رسانی در شرکت سرمایه گذاری صندوق بازنشستگی کارکنان بانکها را داشته باشیم. امید است در سال مالی جدید بتوانیم ضمن تعامل سازنده با سهامداران محترم، هدف گذاری مناسب جهت تحقق بخشیدن به رسالت اصلی شرکت که همانا حفظ و افزایش ثروت سهامداران محترم، رشد پایدار سودآوری شرکت و تعالی کارکنان شرکت است، سهمی در تحقق اهداف ملی در عرصه اقتصاد کشور داشته باشیم. هیأت مدیره شرکت امیدوار است در حد بضاعت و توان خویش توانسته باشند از امانتی که سهامداران به ایشان سپرده اند به نحو احسن حفظ و حراست نموده و برای ایشان و سایر ذینفعان شرکت ارزش های مستمر و بلند مدت ایجاد نمایند.

در نوزدهمین سال فعالیت، اهتمام هیأت مدیره شرکت سرمایه گذاری صندوق بازنشستگی کارکنان بانکها در حفظ منافع سهامداران از طریق هدف گذاری استراتژیک، پیگیری برنامه ها و نظارت مستمر بر عملکرد شرکت و حمایت همه جانبه از شرکت، احترام به سرمایه انسانی ارزشمند و ارزش آفرین و بکارگیری دانش مدیریت سرمایه گذاری و اصول مدیریت استراتژیک در سرمایه گذاری ها، بوده است. با عنایت به هدف گذاری انجام شده، در سال مالی مورد گزارش، سود هر سهم مبلغ ۴۴۲ ریال کسب شده است. همچنین سایر اقدامات زیر در شرکت صورت گرفته است:

- ۱) شناسایی پیوسته صنایع با مزیت های نسبی جهت سرمایه گذاری؛ نظارت و کنترل مداوم و مستمر کمی و کیفی بر سرمایه گذاری های انجام شده؛ اصلاح مستمر ساختار سبد سهام شرکت و انطباق با صنایع کم ریسک و پر بازده
- ۲) اندازه گیری و کنترل سطح ریسک سرمایه گذاری ها با استفاده از شاخص های مختلف ریسک و ارزیابی عملکرد با هدف تحمل ریسک کمتر برای سرمایه گذاری ها به نحوی که معیارهای ریسک (بتا و انحراف معیار بازده)، ارقام پایین تری نسبت به متوسط بازار داشته باشد
- ۳) مدیریت بهینه دریافت مطالبات ناشی از سود تقسیمی در مجامع شرکت های حاضر در پرتفوی بورسی
- ۴) بهبود مستمر انضباط مالی شرکت و شفافیت و اطلاع رسانی مستمر از عملکرد شرکت و تعامل سازنده با ذینفعان اعم از سهامداران، کارکنان، سازمان و شرکت بورس، بانک ها و حسابرس
- ۵) برگزاری منظم و مستمر جلسات عادی و فوق العاده هیأت مدیره و مشارکت فعال هیأت مدیره در کمیته های تخصصی سرمایه گذاری، حسابرسی داخلی، کمیته ریسک و سایر کمیته های تخصصی

۶) پیگیری مستمر روند پیشرفت پروژه عاطفی

۷) تکمیل عملیات اجرایی ساختمان اداری واقع در خیابان پیروز و برگزاری مزایده جهت فروش مذکور

۸) پیگیری پرونده های مالیاتی سکاب و شرکتهای فرعی

۹) پیگیری و پرداخت مطالبات سنواتی سهامداران از طریق سجام

۱۰) انجام افزایش سرمایه از مبلغ ۱۲,۰۰۰ میلیارد ریال به مبلغ ۲۴,۰۰۰ میلیارد ریال از محل سود انباشته بر اساس مصوبه

مجمع عمومی فوق العاده مورخ ۱۴۰۲/۰۹/۰۱

در پایان ضمن تشکر ویژه از سهامداران محترم به خاطر حمایت‌های همیشگی و همچنین تشکر و قدردانی از تلاش بی‌وقفه، همدلی و همراهی پرسنل شرکت در رسیدن به اهداف، امید است مجموعه تلاش‌های خالصانه هیأت مدیره، مدیران و کارکنان شرکت سرمایه‌گذاری صندوق بازنشستگی کارکنان بانکها در سال مالی مورد گزارش مورد قبول درگاه احدیت قرار گرفته و به اعتماد بالای سهامداران ارج نهاده باشیم.

هیأت مدیره

بهمن ۱۴۰۲

**بخش اول: مروری بر اقتصاد جهان، بازارهای جهانی کامودیتی، اقتصاد ایران و بورس اوراق
بهادار کشور**

۱. مروری بر اقتصاد جهان

۱-۱. مروری بر اقتصاد جهان در سال ۲۰۲۳ و چشم‌انداز آن برای سال ۲۰۲۴

با آغاز سال ۲۰۲۳، اقتصاد جهانی تحت تاثیر نرخ‌های بالای تورم (به دلیل سیاست‌های حمایتی دولت‌ها و بانک‌های مرکزی در مقابله با ویروس کرونا)، کندی رشد در تقاضای نهایی کالا و خدمات (کاهش قدرت خرید) و عدم تحرک سرمایه‌گذاری مواجه بود. با این وجود شرایط در مناطق مختلف متفاوت بود. در منطقه آمریکا شمالی، علیرغم ریشه‌کن شدن کامل کوید-۱۹، نرخ‌های تورم بالا و قدرت خرید پایین مصرف‌کنندگان، مهمترین چالش مقامات پولی و مالی بود. در ایالات متحده آمریکا، اگرچه افزایش هفت پله‌ای نرخ بهره در سال ۲۰۲۲ (از ۰.۲۵ درصد در آوریل تا ۴.۵ درصد در اواخر دسامبر) توانست نرخ تورم این کشور را از ۹.۱ درصد به ۶.۵ درصد کاهش بدهد، اما فاصله آن با نرخ تورم هدف گذاری شده (۲ درصد) موجب شد تا قانون‌گذار پولی این کشور در سال ۲۰۲۳ به سیاست انقباض پولی خود (افزایش پله‌ای نرخ بهره) ادامه بدهد و نرخ بهره با چهار مرتبه افزایش، در پایان این سال به ۵.۵ درصد برسد. البته نرخ تورم این کشور نیز با افت محسوس به حوالی ۳.۴ درصد کاهش یافت. با توجه به پیامدهای منفی نرخ‌های بالای بهره در بلندمدت، فدرال رزور آمریکا ضمن توقف افزایش نرخ بهره، قصد دارد در سال ۲۰۲۴ نرخ بهره این کشور را به تدریج کاهش بدهد. زیرا براساس آمارهای اقتصادی منتشر شده، نرخ رشد سرمایه‌گذاری در این کشور در سال ۲۰۲۳-۲۰۲۲ به شدت کاهش یافته و تاثیر منفی بر رشد اقتصادی این کشور در بلندمدت خواهد داشت. در اروپا نیز تداوم سیاست انقباض پولی (همانند آمریکا) در سال ۲۰۲۳ تاثیر به مراتب وخیم‌تری بر اقتصاد این کشورها داشته و عملاً این منطقه از یک رکود اقتصادی معنادار رنج می‌برد. همچنین تداوم ناامنی‌ها نیز تاثیر منفی بر اقتصاد این منطقه داشته است. با توجه به وضعیت نشانگرهای اقتصادی فعلی، چشم‌انداز این منطقه در سال ۲۰۲۴ نیز تعریف چندانی ندارد، با این حال بانک مرکزی اروپا و انگلیس قصد جدی برای کاهش نرخ بهره ندارند، زیرا فرآیند کاهش نرخ تورم در این منطقه به کندی پیش می‌رود. در آسیا، اقتصاد چین برخلاف سایر نقاط جهان در نیمه نخست سال ۲۰۲۳ با شیوع مجدد سویه جدیدی از ویروس کرونا مواجه بود و عملاً اقتصاد این کشور با چالش‌های این ویروس منحوس مواجه بود. با این وجود با ریشه‌کن شدن آن در اواسط سال، انتظار می‌رفت رشد اقتصادی این کشور در دوران پساکرونا شتاب بگیرد، اما کندی رشد تقاضای داخلی این کشور (علیرغم کاهش محدود نرخ بهره بانکی) نتوانست موجب تحقق انتظارات جهانی از این کشور شود و تداوم رکود اقتصادی در بخش‌هایی نظیر املاک و مستغلات موجب شد تا تورم این کشور در برخی ماه‌ها منفی شود. با این وجود در صورت مصمم بودن مقامات این کشور و کاهش محسوس نرخ بهره و سایر سیاست‌های پولی-مالی می‌توان به بازگشت اقتصاد این کشور به مسیر بلندمدت امیدوار بود. برخلاف وضعیت نامطلوب چین و ژاپن، دیگر اقتصاد مطرح آسیا (هند) با ثبات رشد اقتصادی ۶.۳ درصدی کماکان در مسیر رشد اقتصادی مناسب قرار دارد و چشم‌انداز اقتصاد این کشور برای سال ۲۰۲۴ نیز مطلوب به نظر می‌رسد. در خاورمیانه، اقتصاد اکثر کشورها به قیمت نفت و درآمدهای نفتی وابستگی دارد. از

این‌رو در سال ۲۰۲۳ متوسط قیمت جهانی نفت خام کمتر از سال ۲۰۲۲ بود و طبعاً رشد اقتصادی این کشورها محسوس نبود. به نظر می‌رسد در اواخر سال ۲۰۲۳ نیز، بروز تنش‌های ژئوپلیتیک در منطقه، چشم‌انداز اقتصاد این منطقه را در سال ۲۰۲۴ کم‌رنگ می‌کند. در منطقه آفریقا، تنش‌های ژئوپلیتیکی در برخی کشورها و شتاب خشکسالی گسترده، دو مانع اساسی برای رشد اقتصادی در این منطقه بوده است. در آمریکای لاتین نیز نرخ‌های تورم بالا، بی‌ثباتی سیاسی و چالش‌های زیست محیطی در اکثر کشورها، چشم‌انداز رشد اقتصادی این منطقه را در سال‌های ۲۴-۲۰۲۳ با نگرانی‌هایی همراه ساخته است.

در مجموع، تلاش کشورهای توسعه‌یافته برای مقابله با تورم فزاینده از طریق سیاست‌های انقباض پولی، کاهش انگیزه‌های سرمایه‌گذاری، کاهش قدرت خرید مصرف‌کنندگان و تغییر سبک زندگی خانوارها در دوران پساکرونا (تمایل به افزایش پس‌انداز) و همچنین تنش‌های ژئوپلیتیکی و بحران‌های زیست محیطی در برخی نقاط جهان از مهم‌ترین عوامل کندی رشد اقتصادی در سال ۲۰۲۳ بود. با این وجود، این نگرانی‌ها در سال ۲۰۲۴ نیز سایه سنگینی بر رشد اقتصاد جهانی افکنده است. اگرچه با تسهیل سیاست‌های سختگیرانه پولی، امیدواری‌ها به بهبود رشد اقتصادی افزایش می‌یابد، اما اقتصادها با وجود بدهی‌های بالا و کمبود سرمایه‌گذاری در تلاش هستند تا اثرات زیان‌های ناشی از بیماری کوید-۱۹ بهبود دهند.

۱-۲. رشد اقتصادی

براساس پیش‌بینی صندوق بین‌المللی پول (IMF)^۱ در اکتبر ۲۰۲۳، اقتصاد جهانی رشد ۳ درصدی را در سال ۲۰۲۳ و رشد ۲.۹ درصدی را در سال ۲۰۲۴ تجربه خواهد کرد. نگاهی به ترکیب رشد اقتصادی در کشورها و مناطق مختلف جهان در سال ۲۰۲۳ نشان می‌دهد که اگرچه اقتصادهای جهانی پس از رهایی از پاندمی کرونا در انتهای سال ۲۰۲۰ و بازگشایی کسب و کارها با رشدهای مثبت قابل توجهی در سال ۲۰۲۱ مواجه شدند (که البته انباشت تقاضا، تورم‌های بالایی را برای سال‌های بعدی موجب شد) اما در سال‌های ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ رویدادهای سیاسی، اقتصادی (سیاست‌های انقباضی بانک‌های مرکزی جهت کنترل تورم، کاهش تقاضای کل و کندی رشد سرمایه‌گذاری)، اجتماعی (تغییر سبک زندگی در دوران پساکرونا و افزایش رویکرد محافظه‌کارانه در سمت مخارج از سوی خانوارها) و همچنین مواجهه با سویه جدید ویروس کرونا در دومین اقتصاد بزرگ جهان (نظیر چین) مانع از تداوم رشدهای بالا شد، به گونه‌ای که رشد اقتصاد جهانی از ۶.۳ درصد در سال ۲۰۲۱ به ۳.۵ درصد در سال ۲۰۲۲ و ۳ درصد در سال ۲۰۲۳ کاهش یافت. رشد اقتصادی کشورهای توسعه‌یافته که در سال ۲۰۲۱ افزایش ۵.۶ درصدی داشت با افت بیش از ۵۰ درصدی به ۲.۶ درصد در سال ۲۰۲۲ و ۱.۵ درصد در سال ۲۰۲۳ کاهش یافت. در این کاهش، اقتصاد آمریکا که رشد ۵.۹ درصدی را در سال ۲۰۲۱ داشت، تنها توانست رشدی حدود ۲.۱ درصد را در سال‌های ۲۳-۲۰۲۲ تجربه کند.

^۱ International Monetary Fund

حوزه یورو و انگلستان شرایط اقتصادی نامساعدی را در سال ۲۰۲۳ سپری کردند که علاوه بر تنشهای منطقه ای، افزایش نرخ بهره و کاهش سرمایه گذاری و همچنین افت تقاضای مصرف کنندگان موجب رشد ۰.۷ و ۰.۵ درصدی در اقتصاد حوزه یورو و انگلستان شد.

رشد اقتصادی کشورهای نوظهور و در حال توسعه نیز که در سال ۲۰۲۱ بالغ بر ۶.۹ درصد بود در سال ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ به ترتیب به ۴.۱ و ۴ درصد کاهش یافت. در این بین کاهش رشد اقتصادی چین از ۸.۴ درصد به ۳ درصد در سال ۲۰۲۲ نیز قابل توجه بود. البته رشد ۵ درصدی اقتصاد این کشور به ویژه در نیمه دوم سال ۲۰۲۳، بخشی از کندی رشد اقتصادی در سال ۲۰۲۲ (به دلیل شیوع سویه جدید کرونا) را جبران کرد، اما کماکان با رشد بلندمدت خود فاصله دارد. در همین حال، دیگر غول اقتصاد آسیا (هند) علاوه بر ثبت رشد اقتصادی ۹.۱ درصد در سال ۲۰۲۱، توانست رشد قابل توجه ۷.۲ درصد را در سال ۲۰۲۲ و رشد ۶.۳ درصدی در سال ۲۰۲۳ را به ثبت برساند و در میان کشورهای توسعه یافته و نوظهور، بالاترین رشد اقتصادی را در سال ۲۰۲۳ به خود اختصاص دهد.

نکته قابل توجه در خصوص روسیه اینکه اگرچه این کشور در سال ۲۰۲۱ رشد ۵.۶ درصدی را محقق ساخت، اما اندازه اقتصاد این کشور در سال ۲۰۲۲ حدود ۲.۱ درصد کوچکتر شد، ولی در سال ۲۰۲۳ مجدداً رشد اقتصادی ۲.۲ درصدی را به ثبت رساند. برخلاف سایر مناطق جهان، رشد اقتصادی کشورهای منطقه خاورمیانه و آسیای مرکزی که در سال ۲۰۲۱ حدود ۴.۳ درصد بود با افزایش ۱.۳ واحد درصدی به ۵.۶ درصد در سال ۲۰۲۲ افزایش یافت که این افزایش متأثر از افزایش درآمدهای ارزی کشورهای نفتی منطقه (به واسطه رشد قیمت های انرژی در طول سال ۲۰۲۲) حاصل شد. البته کاهش قیمت نفت در سال ۲۰۲۳، رشد اقتصادی این منطقه را به ۲ درصد کاهش داد. به عنوان مثال رشد اقتصادی عربستان که در سال ۲۰۲۱ در حدود ۳.۹ درصد بود، در سال ۲۰۲۲ به ۸.۷ درصد افزایش یافت و در سال ۲۰۲۳، اقتصاد این کشور تنها حدود ۰.۸ درصد بزرگتر شد. رشد اقتصادی کشورهای کمتر توسعه یافته نیز از ۳.۹ درصد در سال ۲۰۲۱ به ۵.۲ و ۴ درصد در سال های ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ افزایش یافت که مهمترین دلیل این رشد نیز کاهش واردات این کشورها (به دلیل افزایش تورم و کاهش قدرت خرید کشورها) با حفظ ارزش صادراتی کالاهای عموماً نهاده ای نظیر کامودیتی ها بود. براساس این گزارش، انتظار می رود با بروز پیامدهای ناشی از سیاست های انقباضی بانک های مرکزی (نرخ های بهره بالا) در سال ۲۰۲۳، نظیر کاهش سرمایه گذاری و تقاضای نهایی، اقتصاد جهانی در سال ۲۰۲۴ کمتر از ارقام ثبت شده در سال ۲۰۲۳ رشد کند. براساس گزارش صندوق بین المللی پول، انتظار می رود اقتصاد جهانی در سال ۲۰۲۴ حدود ۲.۹ درصد رشد کند که این رشد مستلزم رشد اقتصادی حدود ۱.۴ درصد برای کشورهای توسعه یافته و ۴ درصد برای اقتصادهای نوظهور و کشورهای در حال توسعه است براساس گزارش بانک جهانی، رشد اقتصاد جهانی در سال ۲۰۲۴ حدود ۲.۴ درصد خواهد بود. انتظار می رود اندازه اقتصاد آمریکا که در سال ۲۰۲۳ حدود ۲.۱ درصد بزرگ شده بود در سال ۲۰۲۴ فقط حدود ۱.۵-۱.۶ درصد رشد کند. با این اوصاف انتظار می رود اقتصاد حوزه یورو که در سال ۲۰۲۳ بطور ضمنی از رکود اقتصادی رنج می برد، در سال ۲۰۲۴ با بهبود تدریجی به ۱.۲ درصد افزایش یابد. البته در گزارش بانک جهانی، تکرار

رشد محدود اقتصادی ۰.۷ درصد برای این منطقه در سال ۲۰۲۴ پیش‌بینی شده است. در حوزه یورو، اقتصاد آلمان (که با بیشترین آسیب مواجه شده بود) در سال ۲۰۲۴ نیز با رشد محدود ۰.۹ درصد همراه خواهد بود. براساس گزارش‌های اخیر صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی، رشد اقتصادی کشورهای در حال توسعه و نوظهور همانند سال ۲۰۲۳ در حدود ۴-۳.۹ درصد خواهد بود. انتظار می‌رود رشد اقتصادی چین از ۵ درصد در سال ۲۰۲۳ به ۴.۵-۴.۲ درصد در سال ۲۰۲۴ کاهش و در طرف مقابل رشد اقتصادی هند مجدداً رشد اقتصادی ۶.۴-۶.۳ درصدی را در سال ۲۰۲۴ تکرار کند. البته ثبات رشد‌های بالای اقتصاد هند در طول سال‌های ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۴ سهم این کشور را در کیک اقتصاد جهانی افزایش خواهد داد. لازم به ذکر است که مهمترین عامل رشد بالای اقتصاد هند، رشد تقاضای داخلی این کشور می‌باشد. براساس گزارش هر دو نهاد مذکور، اقتصاد هند بالاترین رشد را در سال ۲۰۲۳ در میان ۲۰ قدرت اقتصادی جهان به خود اختصاص خواهد داد. براساس گزارش IMF، رشد اقتصادی ایران که در سال ۲۰۲۳ حدود ۳ درصد بود، در سال ۲۰۲۴ با افت ۰.۵ واحد درصدی حدود ۲.۵ درصد خواهد بود. در طرف مقابل، رشد اقتصادی ایران در گزارش بانک جهانی حدود ۳.۷ درصد برای سال ۲۰۲۴ پیش‌بینی شده است که بیانگر بهبود وضعیت اقتصاد ایران در سال آتی خواهد بود.

جدول ۱- نرخ رشد اقتصادی در جهان طی دوره ۲۰۲۰-۲۰۲۴ (درصد)

شرح	محقق					پیش‌بینی IMF		پیش‌بینی بانک جهانی
	۲۰۲۰	۲۰۲۱	۲۰۲۲	۲۰۲۳	۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۴	۲۰۲۴
رشد اقتصاد جهانی	-۲.۸	۶.۳	۳.۵	۳	۲.۹			۲.۴
کشورهای پیشرفته	-۴.۲	۵.۶	۲.۶	۱.۵	۱.۴			۱.۲
ایالات متحده امریکا	-۲.۸	۵.۹	۲.۱	۲.۱	۱.۵			۱.۶
حوزه یورو	-۶.۱	۵.۶	۳.۳	۰.۷	۱.۲			۰.۷
آلمان	-۳.۸	۳.۲	۱.۸	-۰.۵	۰.۹			-
انگلستان	-۱۱	۷.۶	۴.۱	۰.۵	۰.۶			-
ژاپن	-۴.۲	۲.۲	۱	۲	۱			۰.۹
کشورهای نوظهور و در حال توسعه	-۱.۸	۶.۹	۴.۱	۴	۴			۳.۹
نوظهور و در حال توسعه آسیایی	-۰.۵	۷.۵	۴.۵	۵.۲	۴.۸			
چین	۲.۲	۸.۴	۳	۵	۴.۲			۴.۵
هند	-۵.۸	۹.۱	۷.۲	۶.۳	۶.۳			۶.۴
نوظهور و در حال توسعه اروپایی	-۱.۶	۷.۳	۰.۸	۲.۴	۲.۲			-
روسیه	-۲.۷	۵.۶	-۲.۱	۲.۲	۱.۱			۱.۳
آمریکای لاتین و کارائیب	-۷	۷.۳	۴.۱	۲.۳	۲.۳			۲.۳
برزیل	-۱۳.۴	۱۵.۲	۱۲.۷	۳.۱	۱.۵			۱.۵
خاورمیانه و آسیای مرکزی	-۲.۶	۴.۳	۵.۶	۲	۳.۴			۳.۵
عربستان سعودی	-۴.۳	۳.۹	۸.۷	۰.۸	۴			۴.۱
آفریقای جنوب صحرا	-۱.۶	۴.۷	۴	۳.۳	۴			۳.۸
ایران	۳.۳	۴.۷	۳.۸	۳	۲.۵			۳.۷
کشورهای کمتر توسعه یافته	۱.۱	۳.۹	۵.۲	۴	۵.۱			۵.۵

منبع: گزارش صندوق بین‌المللی پول- اکتبر ۲۰۲۳، گزارش بانک جهانی- ژانویه ۲۰۲۴

در گزارشی که اخیراً بانک جهانی در ماه ژانویه (دی) منتشر کرد، چشم‌انداز اقتصاد جهانی برای سال ۲۰۲۴ را در بحبوحه سیاست‌های پولی سفت و سخت، شرایط مالی محدود و تجارت و سرمایه‌گذاری ضعیف جهانی، ضعیف پیش‌بینی کرد. در این گزارش، مهمترین عوامل کندی رشد اقتصاد جهانی در سال ۲۰۲۴ شامل تشدید درگیری اخیر در خاورمیانه و اختلالات بازار کالاهای مرتبط، استرس مالی در شرایط افزایش بدهی و هزینه‌های استقراض بالا، تورم مداوم، فعالیت‌های اقتصادی ضعیف‌تر از حد انتظار در چین، بحران‌های زیست محیطی و بلایای مرتبط با آن اعلام شد. اگرچه سرمایه‌گذاری در بازارهای نوظهور و اقتصادهای در حال توسعه در سطح پایین باقی می‌ماند، درس‌های آموخته‌شده از دوره‌های شتاب رشد سرمایه‌گذاری در هفت دهه گذشته، به اهمیت اقدامات کلان اقتصادی و سیاست‌های ساختاری در تقویت سرمایه‌گذاری و در نتیجه چشم‌انداز رشد بلندمدت تاکید دارد. در این گزارش بر همکاری‌ها برای کاهش بدهی، تسهیل یکپارچگی تجاری، مقابله با تغییرات آب و هوایی و کاهش ناامنی غذایی تاکید شده است.

۱-۳. تجارت جهانی

در ادبیات اقتصاد بین‌الملل، حجم تجارت بین‌الملل به‌عنوان یک محرک رشد قلمداد می‌شود. بر اساس آخرین گزارش انتشار یافته از وضعیت تجارت جهانی کالا و خدمات، شرایط نامساعد اقتصادی کشورها، موجب کاهش حجم تجارت کالا و خدمات در سال ۲۰۲۳ شد و پیش‌بینی‌ها از وضعیت این مولفه در سال ۲۰۲۴ اگرچه بهتر از سال ۲۰۲۳ است، اما از وضعیت مطلوب خود فاصله دارد. بر این اساس حجم تجارت کالایی که در سال ۲۰۲۱، پس از فروکشی بحران پاندمی کرونا بالغ بر ۱۰ درصد افزایش یافته بود، در سال ۲۰۲۲ با رشد ۵.۱ درصد همراه بود. اما در سال ۲۰۲۳ تجارت جهانی هم به لحاظ وزنی و هم به لحاظ ارزش دلاری به ترتیب رشد ۰.۹ و ۱.۷- درصدی داشت. اگرچه کاهش قیمت جهانی کامودیتی‌ها، مهمترین دلیل کاهش ارزش دلاری تجارت جهانی محسوب می‌شود اما کاهش رشد مقدار وزنی تجارت کالا و خدمات محسوس بوده است. با تفکیک کالا و خدمات، حتی رشد تجارت کالایی در سال ۲۰۲۳ منفی و حدود ۰.۳- بوده است که مهمترین دلیل این کاهش را می‌توان به افزایش سیاست‌های حمایت‌گرایانه دولت‌ها از تولیدات داخلی به ویژه پس از پاندمی کرونا نسبت داد. در مجموع تغییر هزینه‌های مصرف‌کننده از کالاها به خدمات، افزایش تنش‌های ژئوپلیتیکی و اختلال در زنجیره تأمین و اثرات ماندگار ویروس کرونا از عوامل بازدارنده تجارت جهانی در سال ۲۰۲۳ بود.

بر اساس گزارش صندوق بین‌المللی پول، انتظار می‌رود رشد وزنی تجارت جهانی کالا و خدمات و تجارت جهانی کالا در سال ۲۰۲۴ به ترتیب حدود ۳.۵ و ۳.۲ درصد باشد. در خصوص چشم‌انداز تجارت جهانی در سال ۲۰۲۴ می‌توان بیان داشت که تغییر به سمت سیاست‌های حمایت‌گرایانه در برخی کشورها بر پویایی تجارت جهانی تأثیر گذاشته و منجر به ارزیابی مجدد زنجیره‌های تأمین جهانی و توافق‌نامه‌های تجاری خواهد شد. پیامدهای این تغییرات به ویژه در اقتصادهای در حال توسعه که اغلب بر رشد اقتصادی مبتنی بر صادرات کالا (نفت و فرآورده‌های نفتی) متکی هستند، مشهود است.

بنابراین به این کشورها توصیه می‌شود با تنوع بخشیدن به شرکای تجاری و تقویت موافقت‌نامه‌های تجاری منطقه‌ای برای کاهش خطرات ناشی از اتکای بیش از حد به تعداد محدودی از بازارها، گام‌های اساسی بردارند.

جدول ۲- نرخ رشد تجارت کالا و خدمات در مناطق مختلف جهان طی دوره ۲۰۲۰-۲۳ و چشم‌انداز آن در سال ۲۰۲۴ (درصد)

منطقه-کشور	محقق		پیش‌بینی	
	۲۰۲۰	۲۰۲۱	۲۰۲۲	۲۰۲۳
تجارت کالا و خدمات در سطح جهان				
حجم	-۷.۸	۱۰.۹	۵.۱	۰.۹
ارزش دلاری	-۲.۱	۱۲.۵	۶.۸	-۱.۷
صادرات				
حجم	-۸.۸	۹.۸	۵.۳	۱.۸
- کشورهای توسعه‌یافته	-۵.۱	۱۲.۸	۴.۱	-۰.۱
- کشورهای نوظهور و در حال توسعه	-۷.۹	۱۱.۸	۳.۲	۱.۷
واردات				
حجم	-۸.۲	۱۰.۳	۶.۷	۰.۱
- کشورهای توسعه‌یافته	-۱.۲	۱۲	۱.۲	-۱.۴
- کشورهای نوظهور و در حال توسعه	-۵.۷	۱۲.۳	۲.۲	۰.۶
تجارت کالا در سطح جهان				
حجم	-۵	۱۱.۲	۳.۴	-۰.۳
ارزش دلاری	-۲.۶	۱۴.۲	۸.۳	-۲.۵
صادرات				
حجم	-۶.۳	۱۰.۱	۳.۶	۱.۱
- کشورهای توسعه‌یافته	-۱.۲	۱۲	۱.۲	-۱.۴
- کشورهای نوظهور و در حال توسعه	-۵.۷	۱۲.۳	۲.۲	۰.۶
واردات				
حجم	-۵.۷	۱۱.۲	۵.۳	-۱.۲
- کشورهای توسعه‌یافته	-۵.۶	۱۲.۳	۲.۲	۰.۶
- کشورهای نوظهور و در حال توسعه	-۵.۶	۱۲.۳	۲.۲	۰.۶

سازمان تجارت جهانی نیز در گزارشی رشد تجارت کالا و خدمات را در سال ۲۰۲۳ حدود ۰.۸ درصد برآورد کرد و پیش‌بینی کرد در سال ۲۰۲۴، تجارت جهانی با رشد ۱.۷ درصد بهتر از سال ۲۰۲۳ خواهد بود (اگرچه از وضعیت مطلوب خود فاصله دارد). براساس این گزارش، نشانه‌هایی از تکه تکه شدن زنجیره تامین آغاز شده است، که می‌تواند چشم‌انداز نسبتاً مثبت سال ۲۰۲۴ را تهدید کند. برای مثال، سهم کالاهای واسطه‌ای در تجارت جهانی که شاخصی از فعالیت زنجیره تامین جهانی است، در نیمه اول سال ۲۰۲۳ به ۴۸.۵ درصد کاهش یافت که کمتر از میانگین سه سال گذشته خود (۵۱ درصد) است.

۴-۱. تورم

نرخ‌های بالای تورم در اکثر کشورها، یکی از نگرانی‌های اصلی دولتمردان این اقتصادها در دو سال گذشته بود. البته با پیاده‌سازی سیاست‌های انقباض پولی در اکثر کشورها، نشانه‌های کاهش آن در نیمه دوم سال ۲۰۲۳ مشهود بود. با این وجود، تورم قیمت مواد غذایی همچنان یک موضوع حیاتی است که ناامنی غذایی و فقر را به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه تشدید می‌کند. براساس گزارش اخیر سازمان غذا و کشاورزی ملل متحد (فائو)، در سال ۲۰۲۳ حدود ۲۳۸ میلیون نفر دچار ناامنی غذایی حاد شده‌اند که نسبت به سال ۲۰۲۳ این رقم به ۲۱.۶ میلیون نفر افزایش یافت.

بررسی نرخ تورم در کشورها و مناطق مختلف جهان حاکی از آن است که در سال ۲۰۲۳، متوسط نرخ تورم در اغلب کشورهای جهان روند کاهشی داشته است که مهمترین دلیل آن اقدامات سختگیرانه دولت‌ها و بانک‌های مرکزی در نیمه دوم سال ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ و کاهش (افزایش) میل به مصرف (پس‌انداز) خانوارها هم به لحاظ کاهش قدرت خرید و هم تغییر سبک زندگی بوده است. در واقع رشد تقاضای کل جهان کمتر از رشد سمت عرضه بوده است.

جدول (۳) روند تورم مناطق و کشورهای منتخب جهان در سال‌های ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۳ و چشم‌انداز آن در سال ۲۰۲۴ را که عمدتاً متشکل از تورم کشورهای بزرگ جهان و شرکای عمده تجاری و همسایگان ایران است، نشان می‌دهد. متوسط نرخ تورم در کشورهای توسعه‌یافته از ۳.۱ درصد در سال ۲۰۲۱ به ۷.۳ درصد در سال ۲۰۲۲ افزایش و سپس به ۴.۶ درصد در سال ۲۰۲۳ کاهش یافت. متوسط نرخ تورم ایالات متحده از ۸ درصد در سال ۲۰۲۲ به ۴.۱ درصد در سال ۲۰۲۳ کاهش یافت. البته نرخ تورم این کشور در آخرین ماه سال ۲۰۲۳ به حدود ۳.۴ درصد کاهش یافت. تورم حوزه یورو در سال ۲۰۲۲ افزایش قابل توجهی نسبت به سال قبل داشت و از ۲.۶ درصد در سال ۲۰۲۱ به ۸.۴ درصد در سال ۲۰۲۲ افزایش یافت و مجدداً به ۵.۶ درصد در سال ۲۰۲۳ کاهش یافت. تورم کشور ژاپن که طی دو دهه گذشته حدود صفر درصد بود در سال ۲۰۲۲ به ۲.۵ درصد افزایش یافت و تداوم رکود اقتصادی این کشور در سال ۲۰۲۳ و عدم پیاده‌سازی سیاست انقباض پولی در این کشور (برخلاف کشورهای آمریکا، حوزه یورو و انگلیس) موجب تداوم روند افزایشی نرخ تورم در این کشور شد و مقدار آن به ۳.۲ درصد رسید. نکته قابل توجه در خصوص تورم کشور ترکیه است که در سال ۲۰۲۳ به ۵۱.۲ درصد افزایش و انتظار می‌رود در سال ۲۰۲۴ نیز نرخ تورم با سرعت بیشتری به ۶۲.۵ درصد افزایش یابد. همچنین رشد قابل توجه نرخ تورم روسیه از ۶.۷ درصد در سال ۲۰۲۱ به ۱۳.۸ درصد در سال ۲۰۲۲ و کاهش آن به ۵.۳ درصد نیز قابل توجه بود.

نرخ تورم در کشورهای نوظهور و در حال توسعه آسیا نیز از ۲.۲ درصد در سال ۲۰۲۱ به ۳.۸ درصد در سال ۲۰۲۲ افزایش یافت، اما با افت ۱.۲ واحد درصد به ۲.۶ درصد در سال ۲۰۲۳ کاهش یافت. در کشورهای این گروه، نرخ تورم چین از ۱.۹ درصد در سال ۲۰۲۲ به کمتر از ۰.۷ درصد کاهش یافت. برخلاف سایر مناطق، نرخ تورم کشورهای منطقه خاورمیانه و آسیای مرکزی نیز از ۱۴ درصد در سال ۲۰۲۲ به ۱۸ درصد در سال ۲۰۲۳ افزایش یافت که قابل تأمل است.

پیش‌بینی نهادهای بین‌المللی حاکی از تداوم کاهش نرخ تورم در سال ۲۰۲۴ در اکثر کشورها است، بویژه کشورهایی که با جدّیت سیاست‌های انقباض پولی خود را دنبال می‌کنند. براساس این گزارش، انتظار می‌رود که نرخ تورم کشورهای توسعه یافته از ۴.۶ درصد در سال ۲۰۲۳ به ۳ درصد در سال ۲۰۲۴ کاهش یابد. در این بین کاهش نرخ تورم آمریکا از ۴.۱ به ۲.۸ درصد و حوزه یورو از ۵.۶ به ۳.۳ درصد قابل توجه است. همچنین انتظار می‌رود، نرخ تورم ۱۳.۸ درصدی کشورهای آمریکای لاتین و کارائیب در سال ۲۰۲۴ به ۱۰.۷ درصد کاهش یابد. با این وجود نرخ تورم در کشورهای نوظهور و در حال توسعه آسیایی با رشد محدود به ۲.۷ درصد افزایش یابد. براساس این گزارش انتظار می‌رود نرخ تورم ایران که در سال ۲۰۲۳ حدود ۴۷ درصد بود، در سال ۲۰۲۴ به ۳۲.۵ درصد کاهش یابد.

جدول ۳- نرخ تورم مناطق و کشورهای منتخب جهان در سال ۲۰۲۳-۲۰۲۱ و چشم‌انداز آن در سال ۲۰۲۴

منطقه-کشور	محقق			پیش‌بینی
	۲۰۲۱	۲۰۲۲	۲۰۲۳	
کشورهای توسعه یافته	۳.۱	۷.۳	۴.۶	۳
ایالات متحده آمریکا	۴.۷	۸	۴.۱	۲.۸
حوزه اروپا	۲.۶	۸.۴	۵.۶	۳.۳
آلمان	۳.۲	۸.۷	۶.۳	۳.۵
فرانسه	۲.۱	۵.۹	۵.۶	۲.۵
ایتالیا	۱.۹	۸.۷	۶	۲.۶
اسپانیا	۳	۸.۳	۳.۵	۳.۹
انگلستان	۲.۹	۹.۱	۷.۷	۳.۷
روسیه	۶.۷	۱۳.۸	۵.۳	۶.۳
ترکیه	۱۹.۶	۷۲.۳	۵۱.۲	۶۲.۵
کشورهای نوظهور و در حال توسعه آسیا	۲.۲	۳.۸	۲.۶	۲.۷
چین	۰.۹	۱.۹	۰.۷	۱.۷
هند	۵.۵	۷.۲	۶.۳	۶.۳
ژاپن	-۰.۲	۲.۵	۳.۲	۲.۹
مالزی	۲.۵	۳.۴	۲.۹	۲.۷
کره جنوبی	۲.۵	۵.۱	۳.۴	۲.۳
خاورمیانه و آسیای مرکزی	۱۲.۸	۱۴	۱۸	۱۵.۲
امارات متحده عربی	-۰.۱	۴.۸	۳.۱	۲.۳
عراق	۶	۵	۵.۳	۳.۶
عربستان سعودی	۳.۱	۲.۵	۲.۵	۲.۲
کویت	۳.۴	۴	۳.۴	۳.۱
قطر	۲.۳	۵	۲.۸	۲.۳
آذربایجان	۶.۷	۱۳.۹	۱۰.۳	۵.۶
قزاقستان	۸	۱۵	۱۵	۹
ایران	۴۰.۲	۴۵.۸	۴۷	۳۲.۵
آمریکای لاتین و دریای کارائیب	۹.۸	۱۴	۱۳.۸	۱۰.۷
کشورهای صحرای آفریقا	۱۱	۱۴.۵	۱۵.۸	۱۳.۱

منبع: گزارش صندوق بین‌المللی پول- اکتبر ۲۰۲۳

در پایان این بخش می‌توان بیان داشت که وضعیت عموماً تورمی کشورهای مختلف جهان، حدود دو سوم بانک‌های مرکزی آنها را در سال ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ متقاعد کرد که بسمت سیاست افزایش نرخ بهره روی آورند. وضعیتی که بنظر می‌رسد در سال ۲۰۲۴ بسیاری از کشورها اقدام به کاهش نرخ بهره بکنند. بخش عمده‌ای از کاهش نرخ تورم بدون تردید متوجه قیمت کامودیتی‌ها خواهد بود. در این رابطه از یکسو کاهش تورم موجب افزایش قدرت خرید کامودیتی‌ها و بهبود حجم معاملات آنها خواهد شد. از سوی دیگر نگرانی‌ها در خصوص وضعیت اقتصادی چین (به عنوان بزرگترین واردکننده کامودیتی‌ها)، چشم انداز قیمت های جهانی کامودیتی‌ها در سال ۲۰۲۴ با ابهاماتی مواجه ساخته است. با توجه به جدول (۲)، رشد وزنی تجارت کالا (۳.۲ درصد) بیش از دو برابر رشد ارزشی آن (۱.۵ درصد) در سال ۲۰۲۴ برآورد شده است که بیانگر ثبات یا کاهش قیمت کامودیتی‌ها است.

۱-۵. اشتغال و بیکاری

افزایش نرخ بیکاری در هر گوشه از جهان گویای از دست رفتن برخی کسب و کارها، فعالیتها و چشم‌انداز کاهش بازدهی فعالیت‌های اقتصادی به صورت کلی یا جزئی است که به فراخور شدت آن می‌تواند چشم‌انداز بازدهی شرکتها، تغییرات قیمت سهام و حتی ثبات اقتصادی را متاثر کند. نگاهی به آمار بیکاری در جدول (۴) نشان می‌دهد که برخلاف سال ۲۰۲۲، در سال ۲۰۲۳ برخی کشورهای منتخب توانستند در ترمیم اشتغال و کاهش نرخ بیکاری تا حدودی موفقیت‌آمیز عمل کنند. زیرا افزایش نرخ بهره در اکثر کشورها و کاهش رشد سرمایه‌گذاری و تولیدات داخلی، موجب افزایش هزینه عملیاتی بنگاه‌های اقتصادی (به ویژه در حوزه تامین مالی) شد و تعدیل نیروی کار (یا عدم افزایش تقاضا برای نیروی کار) یکی از گزینه‌های پیشروی این بنگاه‌ها در مدیریت هزینه قلمداد می‌شد. بررسی بازار کار کشورهای مختلف در سال ۲۰۲۳ نشان از وجود روندهای واگرایی در بازار کار کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه می‌دهد. کشورهای توسعه یافته با نرخ‌های پایین بیکاری، به ویژه ۳.۸ درصد در ایالات متحده و ۶ درصد در اتحادیه اروپا در سال ۲۰۲۳، همراه با افزایش دستمزدهای اسمی و کاهش نابرابری دستمزد، بهبودی نسبی را تجربه کردند. با این حال، کاهش درآمد واقعی و کمبود نیروی کار متخصص از چالش‌های مهم این کشورها به حساب می‌آید. در مقابل، کشورهای در حال توسعه، پیشرفت‌های متفاوتی در بازار کار داشته‌اند. در حالی که کشورهایی مانند چین، برزیل، ترکیه و روسیه از کاهش بیکاری در گزارش سالانه خود خبر می‌دهند، مسائلی مانند اشتغال غیررسمی، شکاف جنسیتی و بیکاری بالای جوانان همچنان ادامه دارد. در سطح جهانی، کاهش مشارکت زنان در نیروی کار به ۴۷.۲ درصد در سال ۲۰۲۳ (در مقایسه با ۴۸.۱ درصد در سال ۲۰۲۲) و نرخ بالای NEET^۱ (نه در اشتغال، تحصیل یا آموزش) ۲۳.۵ درصد در میان جوانان، چالش‌های پایدار در برابری جنسیتی و اشتغال جوانان را در این کشورها برجسته می‌کند. سازمان ملل (دپارتمان امور اقتصادی و اجتماعی) در گزارشی اعلام

^۱ Not in Education, Employment, or Training

گروه NEET شامل افراد بیکار (افراد بدون شغل و متقاضی کار) و همچنین افراد خارج از نیروی کار (بدون شغل و متقاضی کار) است. برای توصیف افرادی که در این شرایط هستند معمولاً رده‌بندی سنی قائل می‌شوند تا از احتساب بازنشستگان در سن پیری جلوگیری شود.

کرد که از نوامبر ۲۰۲۲ پیشرفت قابل توجهی در هوش مصنوعی حاصل شده است. در این مدت، یک سوم شرکت‌ها در سراسر جهان از هوش مصنوعی مولد برای حداقل یک کار استفاده کرده و حدود ۴۰ درصد برای گسترش سرمایه‌گذاری در هوش مصنوعی برنامه‌ریزی می‌نمایند. از این رو بیم آن می‌رود که پذیرش سریع هوش مصنوعی، نابرابری درآمد را تشدید کند. هوش مصنوعی می‌تواند تقاضا برای مشاغل کم مهارت را کاهش دهد و به طور نامتناسبی بر زنان و کشورهای کم درآمد تأثیر بگذارد. در ایالات متحده، زنانی که بر کار اداری مسلط هستند، در معرض خطر بیشتری برای جابجایی شغلی توسط هوش مصنوعی قرار دارند. همچنین، شکاف جنسیتی قابل توجهی در حرفه‌های هوش مصنوعی وجود دارد. بررسی تطبیقی نرخ بیکاری در کشورهای مختلف در سال‌های ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ نشان می‌دهد که نرخ بیکاری در آمریکا با ثبات، در حوزه یورو و شرق آسیا روند کاهشی و در برخی کشورها نظیر انگلیس و کانادا افزایشی بوده است. لازم به ذکر است که علیرغم کاهش نرخ بیکاری کل در دو سال گذشته، نرخ بیکاری در اکثر کشورها هنوز بالاتر از دوران قبل از همه‌گیری کرونا است و از حیث منطقه‌ای، بازارهای نوظهور و اقتصادهای در حال توسعه بیشتر از کشورهای پیشرفته از این رخداد ضربه خورده‌اند.

جدول ۴- نرخ بیکاری مناطق و کشورهای منتخب جهان در سال ۲۰۲۳-۲۰۲۱ و چشم‌انداز آن در سال ۲۰۲۴ (درصد)

منطقه-کشور	محقق		پیش‌بینی	
	۲۰۲۱	۲۰۲۲	۲۰۲۳	۲۰۲۴
ایالات متحده آمریکا	۵.۴	۳.۶	۳.۶	۳.۸
برزیل	۱۳.۲	۹.۳	۸.۳	۸.۲
کانادا	۷.۴	۵.۳	۵.۵	۶.۳
آلمان	۳.۶	۶.۷	۶.۶	۶.۵
فرانسه	۷.۹	۷.۳	۷.۴	۷.۳
ایتالیا	۹.۵	۸.۱	۷.۹	۸
اسپانیا	۱۴.۸	۱۲.۹	۱۱.۸	۱۱.۳
روسیه	۴.۸	۳.۹	۳.۳	۳.۱
ترکیه	۱۲	۱۰.۳	۹.۹	۱۰.۱
انگلستان	۴.۵	۳.۷	۴.۲	۴.۶
چین	۴	۵.۵	۵.۳	۵.۲
کره جنوبی	۳.۷	۲.۹	۲.۷	۳.۲
ژاپن	۲.۸	۲.۶	۲.۵	۲.۳
مالزی	۴.۷	۳.۸	۳.۶	۳.۵
آذربایجان	۶	۵.۹	۵.۹	۵.۸
قزاقستان	۴.۹	۴.۹	۴.۸	۴.۸
ارمنستان	۱۵.۳	۱۳	۱۳.۵	۱۴
ایران	۱۰.۸	۹.۳	۹.۴	۹.۶

منبع: گزارش صندوق بین‌المللی پول- اکتبر ۲۰۲۳

در خصوص وضعیت کل اشتغال در سال آتی می‌توان بیان داشت که از آنجا که چشم‌انداز اقتصادی سال ۲۰۲۴ چندان دلگرم‌کننده نیست، انتظار تداوم کاهش نرخ بیکاری در کشورها در این سال تا حدودی مبهم است. براساس پیش‌بینی‌های صندوق بین‌المللی پول، به‌استثنای بهبود محدود در برزیل، حوزه یورو، چین، ژاپن و مالزی، نرخ بیکاری در کشورهای منتخب در جدول (۴) روند محدود افزایشی خواهد داشت که به طور مستقیم می‌توان این وضعیت را به کندی رشد اقتصادی کشورها در سال ۲۰۲۴ نسبت داد. لازم به ذکر است که به دلیل تاثیر نامتقارن ناآرامی‌ها در منطقه خاورمیانه و اروپا، سیاست‌های بانک‌های مرکزی بر مناطق، توسعه هوش مصنوعی در کسب و کارها، فعالیت‌های مختلف اقتصادی، گروه‌های درآمدی، سنی و ... ترمیم این وضعیت با نابرابری‌ها و تنش‌های اجتماعی همراه خواهد بود که ریسک‌های اقتصادی و اجتماعی بیشتری را برای رونق اقتصاد جهانی در سال ۲۰۲۴ به همراه خواهد داشت.

۶-۱. وضعیت مالی دولت‌ها

یکی از ابعاد مهم پاندمی کرونا افزایش قابل توجه بدهی دولت‌ها در اثر اقدامات حمایتی بوده که به انباشت قابل توجه آن طی دو سال منتهی به ۲۰۲۱ منجر شده و خطری بالقوه برای ثبات مالی اقتصاد جهانی محسوب می‌شود. چنین سطح افزایشی در بدهی‌های دولت‌ها که با کسری بودجه اغلب آنها همراه بوده، علاوه بر اثر تراجمی برای تامین مالی دولت، فشار افزایشی بر نرخ‌های بهره داشته و در فاز بعدی بسیاری از دولت‌ها را ناگزیر به اعمال سیاست‌های پولی انبساطی کرده که فشار روی رشد نقدینگی و تورم را شدت بخشیده است. در مقابل بانک‌های مرکزی برای کنترل تورم افسارگسیخته، مجبور به اعمال سیاست‌های پولی انقباضی و افزایش نرخ بهره در سال‌های ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ کرده‌اند و در اینجا ما شاهد یک تناقض بین اهداف دولت‌ها و بانک‌های مرکزی هستیم. در سال ۲۰۲۳، کشورهای در حال توسعه با سطوح بالای بدهی خارجی و افزایش نرخ بهره روبرو بودند که دسترسی به بازارهای سرمایه بین‌المللی را دشوار می‌کرد. در این سال، کمک‌های رسمی توسعه‌ای و سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی برای کشورهای کم درآمد کاهش محسوسی داشته است. از اینرو در پی افزایش سطح بدهی و تغییر شرایط مالی جهانی، پایداری بدهی به عنوان یک چالش حیاتی، به ویژه برای کشورهای در حال توسعه پدیدار شده است. افزایش نرخ‌های بهره جهانی (در پی سخت‌گیری سیاست‌های پولی توسط بانک‌های مرکزی مانند فدرال رزرو و بانک مرکزی اروپا)، هزینه بدهی را به‌ویژه برای کشورهایی که بدهی‌های ارزی دارند، افزایش داده است. در نتیجه، بسیاری از دولت‌ها در تلاش برای مدیریت موثرتر بار بدهی‌های فزاینده خود اقدام به تجدید ساختار بدهی خواهند کرد.

جدول (۵) بطور اجمالی روند افزایش و انباشت بدهی دولت‌ها را در برخی گروه‌ها، مناطق و کشورها نشان می‌دهد. چنان که از این جدول مشاهده می‌شود نسبت بدهی دولت‌ها به تولید ناخالص داخلی اغلب کشورهای جهان تحت تاثیر بسته‌های حمایتی از مردم با افزایش قابل توجه در سال‌های ۲۰۲۰-۲۲ مواجه شد. با این وجود بررسی این نسبت‌ها نشان می‌دهد که نسبت خالص بدهی دولت‌ها به تولید ناخالص داخلی قدرت‌های بزرگ جهان نه تنها در سال ۲۰۲۳ کاهش محسوسی

نداشته بلکه این نسبت برای کشورهای نظیر آمریکا، آلمان و انگلیس افزایش یافته است. البته در حوزه یورو، روند کاهشی این شاخص از سال ۲۰۲۲ ادامه داشته و انتظار می‌رود در سال ۲۰۲۴، کاهش محسوسی داشته باشد.

جدول ۵- نسبت خالص بدهی دولت‌ها به تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۲۳-۲۰۲۱ و چشم‌انداز آن در سال ۲۰۲۴ (درصد)

منطقه-کشور	محقق		پیش‌بینی	
	۲۰۲۱	۲۰۲۲	۲۰۲۳	۲۰۲۴
حوزه یورو	۷۷.۷	۷۵.۳	۷۴.۶	۷۳.۹
امریکا	۹۸.۳	۹۵.۱	۹۶.۷	۱۰۰.۷
آلمان	۴۷.۲	۴۵.۸	۴۶.۵	۴۵.۷
انگلستان	۹۴.۱	۹۸.۹	۹۹	۹۹.۶
ژاپن	۱۵۶.۷	۱۶۱.۵	۱۵۸.۵	۱۵۵.۸

منبع: گزارش نظارت مالی صندوق بین‌المللی پول - اکتبر ۲۰۲۳

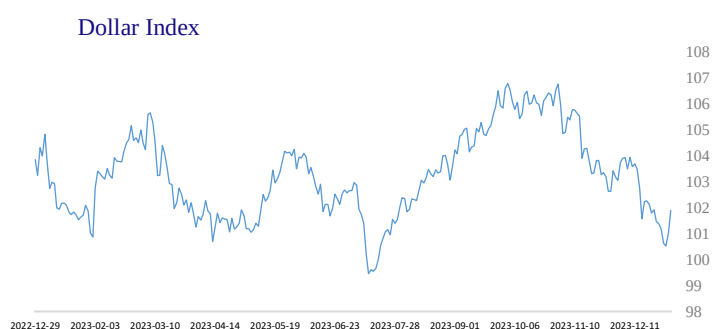
گرچه جدول (۵) تنها به اطلاعات برخی کشورهای جهان محدود شده، با این حال انباشت بدهی‌ها یک پدیده جهانی است که موجب بحرانی بالقوه بوده و ضرورت دارد سرعت مهار شود. این در حالی است که به دلیل شیوع ویروس کرونا طی سه سال گذشته فقر در جهان گسترش یافته است و موجب تشدید فشار بر هزینه‌های رفاهی و فقرزدایی شده است. تحت چنین شرایطی، اقتصاد جهانی بر سر دوراهی تداوم حمایت‌ها و تداوم انباشت بدهی دولت‌ها و یا کاهش هزینه‌های بودجه‌ای با هدف مدیریت بدهی‌ها و تحمل مخاطرات انسانی و اجتماعی آن روبروست. لذا اساساً سیاست‌گذاری در سال ۲۰۲۴ با مخاطرات قابل توجهی همراه خواهد بود. اگرچه انتظار می‌رود در اقتصادهای پیشرفته، کاهش نرخ بهره بانکی موجب کاهش بدهی‌های جدید خلق شده از سوی دولت‌ها و در نتیجه به «بازسازی بهتر» اقتصاد جهان کمک کند، اما اقتصادهای نوظهور و کشورهای در حال توسعه و بویژه کمتر توسعه یافته با چشم‌انداز چالش برانگیزتری مواجه هستند. در افق ۲۰۲۴ بنظر می‌رسد بسیاری از کشورهای در حال توسعه در موقعیتی قرار گرفته‌اند که هنوز حمایت مالی جهت حفاظت از زندگی و معیشت مردم ضروری است، منتها بدلیل انباشت بدهی سال‌های گذشته و محدودیت منابع بودجه‌ای ناگزیر خواهند شد حمایت‌های مالی خود را کاهش داده یا قطع کنند. محدودیت منابع همچنین موجب می‌شود برای افزایش کارایی، مخارج دولت بسیاری از کشورها به اصلاح ساختار بودجه خود از طریق اصلاح مقررات و نسبت‌های مرتبط با حقوق بازنشستگی، اصلاح یارانه‌ها، تغییر در مالیات‌ها یا هزینه‌ها و وضع برخی قوانین مالی محاسباتی که موجب کاهش کسری بودجه در آینده شود، روی آورند. چنین وضعیتی کاهش تقاضای کل جهانی و فشار کاهشی روی رشد اقتصادی را اجتناب ناپذیر می‌سازد.

۱-۷. نرخ ارزهای معتبر جهانی

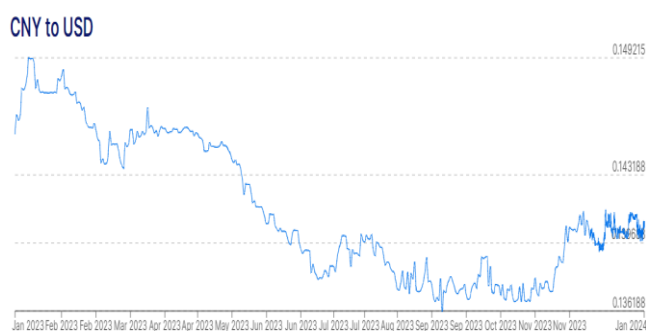
در سال ۲۰۲۳، بانک‌های مرکزی اکثر کشورها در راستای کنترل تورم کم‌سابقه در این کشورها، در مراحل مختلف اقدام به افزایش نرخ بهره کردند. در میان این کشورها، ایالات متحده آمریکا در چهار مرحله، نرخ بهره را افزایش داد و از حدود ۴.۵ درصد به حدود ۵.۵ درصد افزایش داد و بانک مرکزی اروپا نیز نرخ بهره خود را از حدود ۲.۵ درصد به ۴.۵ درصد افزایش داد. لازم به ذکر است که در ادبیات اقتصادی، ارزش پول هر کشور برحسب نرخ بهره واقعی آن سنجیده

می‌شود. بنابراین در سال ۲۰۲۳، رکود بالقوه در چین و حوزه یورو و وجود ریسک‌های ژئوپلیتیکی در شرق اروپا، خاورمیانه و برخی مناطق در شرق آسیا موجب شد تا دلار به عنوان یک دارایی امن (پناهگاه امن) مورد استقبال بسیاری از سرمایه‌گذاران در اقصی نقاط جهان قرار گیرد و ما شاهد افزایش تقاضا برای دلار و در نتیجه کاهش ذخایر خارجی دلار بانک‌های مرکزی (بجز آمریکا) باشیم. افزایش تقاضا برای دلار موجب تقویت نرخ برابری دلار نسبت به سایر ارزها شد. همانگونه که در نمودار (۲) مشاهده می‌شود، شاخص دلار از حوالی ۱۰۳ واحد در ابتدای سال ۲۰۲۳ به فراتر از ۱۰۶ واحد در اکتبر (مهر) افزایش یافت که در ادامه با انتشار برخی آمارهای اقتصادی مطلوب از بازار کار و تورم و سخنرانی مقامات فدرال رزرو از تصمیم خود برای توقف سیاست افزایش نرخ بهره (و کاهش آن در سال ۲۰۲۴)، شاخص دلار در مسیر نزولی خود به محدوده ۱۰۱-۱۰۲ واحد در پایان سال ۲۰۲۳ کاهش یافت. لازم به ذکر است که روند پرنوسان شاخص دلار طی سال ۲۰۲۳ به دلیل افزایش مرحله‌ای نرخ بهره (که موجب افزایش شاخص دلار) و انتشار گزارش‌های مطلوب اقتصادی (که موجب کاهش شاخص دلار) بود. همانگونه که از نمودار (۱) مشاهده می‌شود، روند کاهشی نرخ برابری یوان به دلار به دلیل شرایط نامطلوب اقتصادی چین و کاهش نرخ بهره در این کشور (برخلاف آمریکا و اروپا) بود. روند پرنوسان نرخ برابری یورو به دلار نیز به دلیل سیاست پله‌ای افزایش نرخ بهره در حوزه یورو و اقدامات محافظه کارانه بانک مرکزی اروپا در کنترل ارزش پول کشورهای حوزه یورو بوده است. با توجه با اعلامیه فدرال رزرو در خصوص کاهش نرخ بهره در سال ۲۰۲۴ و از سوی دیگر عدم تمایل بانک مرکزی اروپا، انگلیس و ژاپن در تسهیل سیاست‌های سختگیرانه پولی، انتظار می‌رود شاخص دلار در سال ۲۰۲۴ کاهشی باشد.

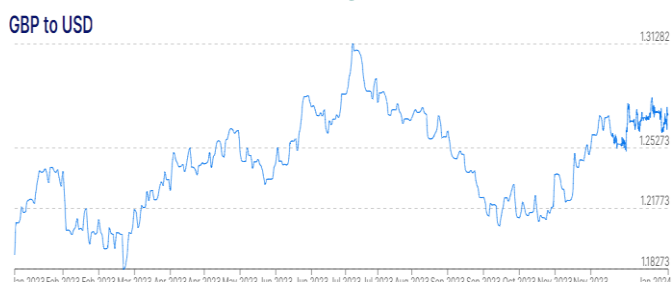
نمودار ۲- روند شاخص دلار آمریکا در سال ۲۰۲۳

نمودار ۱- نرخ برابری یوان چین به دلار آمریکا در سال ۲۰۲۳

نمودار ۴- نرخ برابری پوند انگلستان به دلار آمریکا در سال ۲۰۲۳

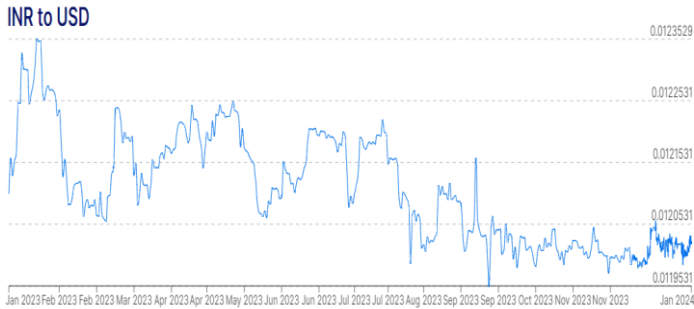
نمودار ۳- نرخ برابری یورو به دلار در سال ۲۰۲۳

نمودار ۵- نرخ برابری روبل روسیه به دلار آمریکا در سال ۲۰۲۳

نمودار ۶- نرخ برابری روپیه به دلار آمریکا در سال ۲۰۲۳

منبع: www.xe.com

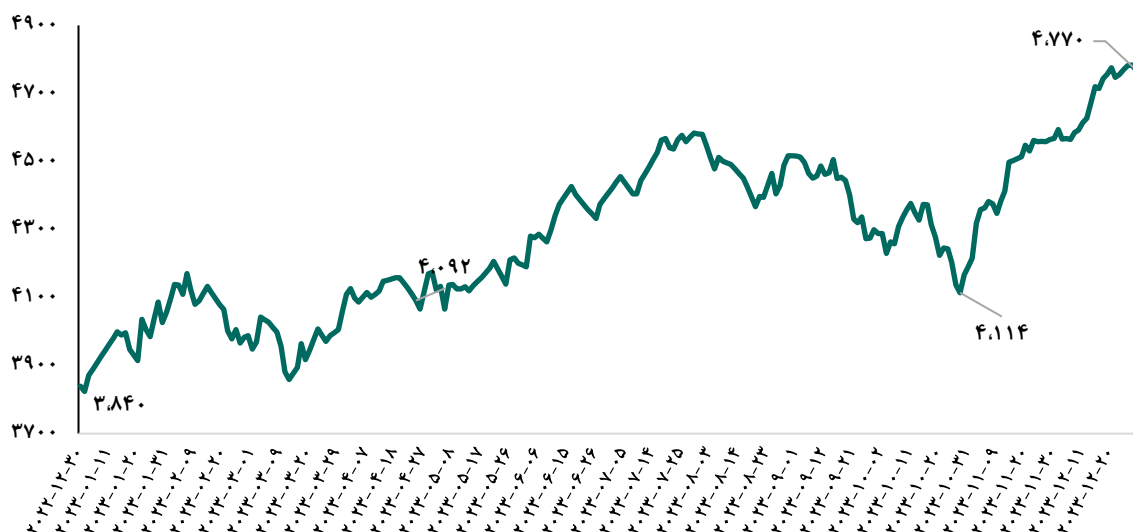
۸-۱. عملکرد بازارهای سهام بزرگ جهان

بررسی شاخص سهام بورس‌های معتبر جهان نشان می‌دهد که در سال ۲۰۲۳ عملکرد شاخص سهام اکثر کشورها در قاره آمریکا و اروپا به دلیل جذابیت کم بازدهی دارایی‌های فیزیکی و بازار بانکی (نرخ بهره واقعی منفی) مثبت بوده و سرمایه‌گذاران برای حفظ ارزش دارایی‌های خود در برابر تورم، اقدام به انتقال سپرده‌های بانکی خود به بازار سهام کردند. البته عملکرد مطلوب شرکت‌های آمریکایی بویژه شرکت‌های حوزه فناوری اطلاعات و انرژی نیز با استقبال چشم‌گیر سرمایه‌گذاران مواجه شد، بگونه‌ای که رشد ۴۳ و ۲۴ درصدی شاخص نزدک و S&P500 در سال ۲۰۲۳ قابل توجه بود. لازم به ذکر است که در سال ۲۰۲۲ شاخص S&P ۵۰۰، نیویورک و نزدک به ترتیب افت ۱۳.۷، ۹.۳ و ۲۹.۲ درصدی را تجربه کرده بودند.

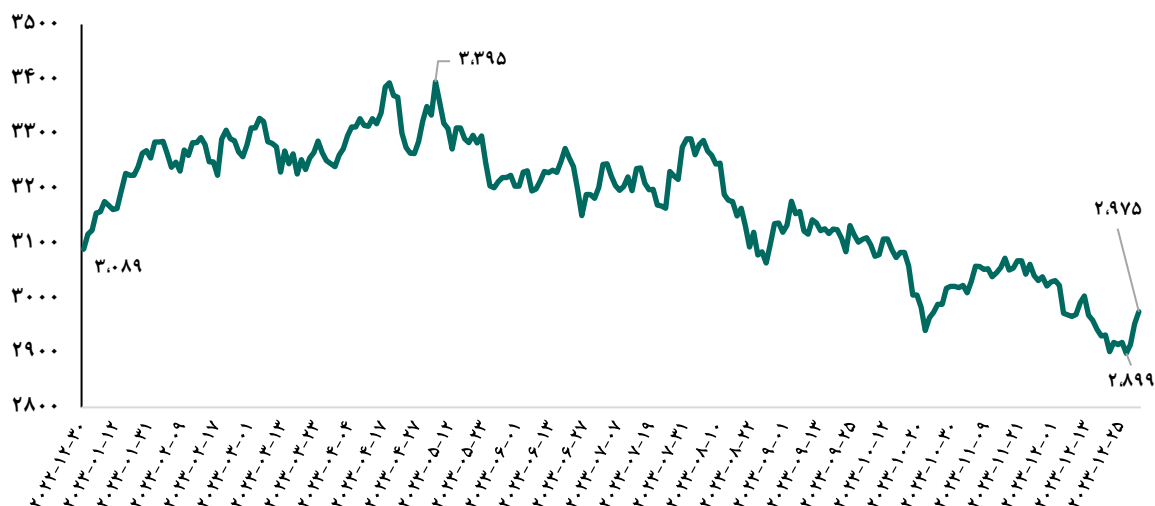
در منطقه اروپا نیز رشد حدود ۲۰ درصدی شاخص بورس‌های حوزه یورو قابل توجه بود. البته بازدهی تعدیل شده (با تورم) شاخص بورس انگلیس و منطقه اسکاندیناوی منفی بود. شایان ذکر است که در سال ۲۰۲۲ به استثنای انگلیس، شاخص سهام بازارهای معتبر اروپایی بازدهی منفی بین ۰.۶- تا ۱۰.۱- درصد را تجربه کردند. در آسیای شرقی، وضعیت نامطلوب اقتصاد چین و سرایت آن به سایر کشورهای منطقه (بجر ژاپن و کره جنوبی) موجب عملکرد ضعیف بازارهای سهام این منطقه شد. بازدهی شاخص شانگهای در سال ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ به ترتیب ۱۲.۵- و ۳.۷- درصد بود. در منطقه خاورمیانه، علیرغم تاثیر مستقیم قیمت نفت بر عملکرد شرکت‌های بورسی، رفتار شاخص بازارهای سهام این منطقه از الگوی واحدی پیروی نمی‌کردند. به عنوان نمونه بازدهی شاخص سهام کشورهای عربستان، قطر و عمان (که دارای ساختار اقتصادی نسبتاً مشابهی هستند) به ترتیب ۱۳.۵، ۰.۰۱- و ۷.۴- درصد بود. در میان کشورهای منتخب، بازدهی ۳۶۰ و ۱۷۶ درصدی شاخص بورس آرژانتین و ونزوئلا و ۵۴ درصدی بورس پاکستان تحت تاثیر تورم بالا قابل توجه بود.

در خصوص پیش‌بینی وضعیت بازار سهام در سال ۲۰۲۴ بنظر می‌رسد کندی رشد اقتصادی، مانع حمایت از بازارهای سهام خواهد شد، البته کاهش نرخ‌های بهره بانکی و در نتیجه افت نرخ بازدهی اوراق خزانه‌داری و درآمد ثابت، سرمایه‌گذاران ریسک‌گریز را به مشارکت در بازار سهام ترغیب خواهد کرد. بازار رمزارزها نیز بدون تردید یکی از رقبای اصلی بازار سهام محسوب می‌شوند که انتظار می‌رود در سال ۲۰۲۴ با تسهیل قوانین و مقررات مربوط به امکان معامله در بازارهای سازمان‌یافته، مورد توجه سرمایه‌گذاران قرار بگیرد. در خصوص بازار مالی چین، در صورت فائق آمدن این کشور بر رکود حاکم بر بازار مسکن و تقاضای نهایی مصرفی، می‌تواند افت متوالی دو سال اخیر شاخص سهام را در سال ۲۰۲۴ جبران کند و بالاترین بازدهی را در میان بورس‌های معتبر جهان در سال ۲۰۲۴ داشته باشد.

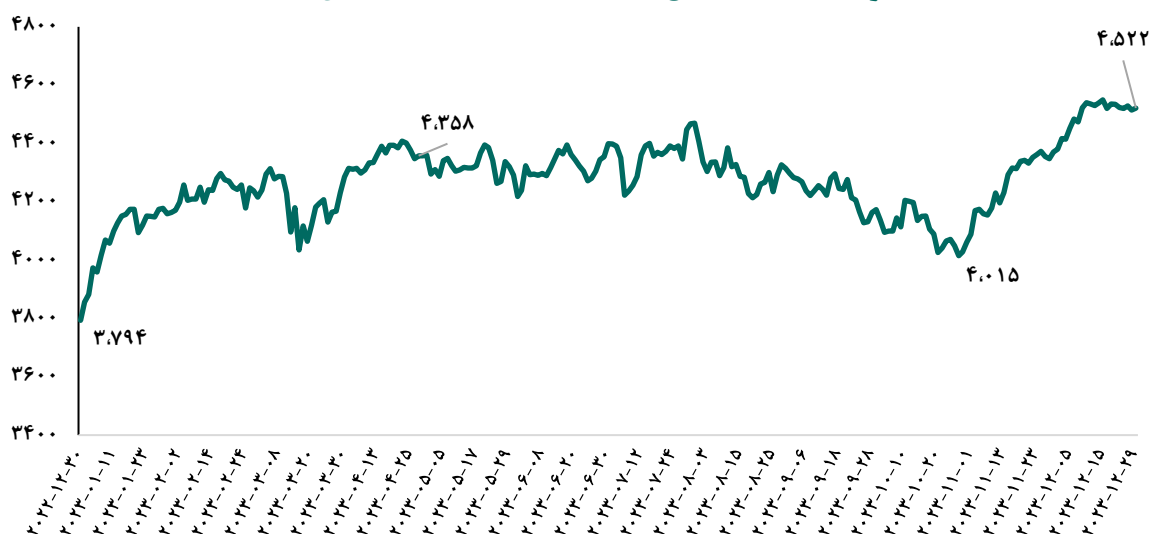
نمودار ۷- روند شاخص بورس S&P۵۰۰ در سال ۲۰۲۳

نمودار ۸- روند شاخص بورس شانگهای چین در سال ۲۰۲۳

نمودار ۹- روند شاخص EURO STOXX ۵۰ در سال ۲۰۲۳

جدول ۶- بازدهی بورس‌های معتبر جهان در سال ۲۰۲۳ (درصد)

آمریکا		اروپا		آسیای شرقی		خاورمیانه		سایر نقاط	
بازار سهام	بازدهی سالانه	بازار سهام	بازدهی سالانه	بازار سهام	بازدهی سالانه	بازار سهام	بازدهی سالانه	بازار سهام	بازدهی سالانه
نیویورک	۱۱	انگلیس	۳.۸	شانگهای	-۳.۷	عربستان	۱۳.۵	استرالیا	۷.۸
نزدک	۴۳.۴	آلمان	۲۰.۳	نیکی ژاپن	۲۸.۲	قطر	-۰.۰۱	روسیه	۴۳.۹
S&P۵۰۰	۲۴.۲	فرانسه	۱۶.۵	کره جنوبی	۱۹.۳	دبی	۲۱.۷	ترکیه	۳۵.۶
کانادا	۸.۱	EURO STOXX	۱۹.۲	هنگ کنگ	-۱۳.۸	بحرین	۴.۴	بمبئی	۱۸.۷
برزیل	۲۶.۱	اسپانیا	۲۲.۸	سنگاپور	-۰.۳	عمان	-۷.۴	پاکستان	۵۴.۵
آرژانتین	۳۶.۰	ایتالیا	۲۶.۳	مالزی	-۲.۷	اردن	-۳.۱	مصر	۷۰.۱
ونزوئلا	۱۷۶	اسکاندیناوی	-۶.۴	اندونزی	۶.۲	ایران	۴۷.۷	آفریقای جنوبی	۵.۳

منبع: Investing.com

۹-۱. چشم‌انداز اقتصاد جهانی در سال ۲۰۲۴

اقتصاد جهانی در سال ۲۰۲۴ با وضعیتی مواجه است که علاوه بر افق کم‌رنگ پایان جنگ روسیه و اوکراین، بروز تنش‌های ژئوپولیتیک در منطقه خاورمیانه، متوقف کردن رشد بدهی‌های دولت‌ها، انقباض بودجه، تلاش برای افزایش کارایی و اثربخشی مخارج دولتی، افزایش نرخ بهره جهت کاهش فشارهای تورمی و اتخاذ سیاستهای افزایش سازگاری با تغییرات آب و هوا (که واجد آثار تورمی است)، مولفه‌های سیاستی اجتناب ناپذیر بسیاری از کشورهای جهان است و باید این سیاست‌ها در افق پریسک دنبال شود. با این حال با لحاظ کلیه الزامات سیاستی اشاره شده، حمایت از رشد اقتصادی همچنان اولین اولویت دولت‌های جهان (بویژه کشورهای توسعه یافته) باقی خواهد ماند و سیاستهای کنترل تورم با بهبود نسبی اوضاع اقتصادی کشورها بروز و ظهور خواهد یافت. در خصوص تداوم سیاست انقباضی بانک‌های مرکزی، انتظار می‌رود، کاهش نرخ‌های بهره بانکی با اختلاف زمانی در کشورها اعمال گردد که این امر موجب افزایش انگیزه سرمایه‌گذاری و تقویت رشد اقتصادی (با وقفه زمانی ۱ تا ۳ ساله) و همچنین افزایش مشارکت سرمایه‌گذاران در بازارهای ریسکی نظیر بازار سهام خواهد شد. به علاوه با توجه به احتمال بهبود اوضاع اقتصادی در چین (در صورت اقدامات جدی سیاستگذاران) و سرعت بیشتر بهبود اقتصادی در آمریکا (نسبت به اروپا و سایر نقاط جهان)، همچنان فشار افزایشی بر جذابیت بازارهای داخلی این دو کشور تداوم یافته و اقبال به بازار دارایی‌های این دو کشور را افزایش خواهد داد. با این حال نباید از نظر دور داشت که رشد اقتصادی و تجاری ملایم جهان، در مقایسه با سیاستهای پولی و مالی انقباضی (حفظ نرخ‌های بهره در سطوح بالا و کاهش بودجه دولتی) به منظور کنترل تورم به احتمال بالا از رشد شاخص قیمت سهام در سال ۲۰۲۴ حمایت نخواهد کرد.

۲. مروری بر بازارهای جهانی کامودیتی

۲-۱. صنعت پتروشیمی

محصولات پتروشیمی در طیف وسیعی از محصولات مدرن یافت می‌شوند. خوراک پتروشیمی ۱۲ درصد از تقاضای جهانی نفت را تشکیل می‌دهد، سهمی که انتظار می‌رود با افزایش تقاضا برای پلاستیک، کود و سایر محصولات افزایش یابد. وضعیت صنعت پتروشیمی در سال ۲۰۲۳ تحت تاثیر نوسانات قیمت نفت و گاز طبیعی که ناشی از شرایط اقتصادی چین، سیاست‌های اتخاذ شده از سوی کشورهای عضو اوپک پلاس، سیاست‌های انقباضی بانک‌های مرکزی کشورها در جهت کنترل تورم و تحولات ژئوپولیتیک در منطقه خاورمیانه بود. در سال ۲۰۲۳، کاهش متوسط قیمت نفت (نسبت به سال ۲۰۲۲) در پی افزایش سمت عرضه (افزایش تولید نفت آمریکا، کاهش تحریم‌های نفتی ونزوئلا، عدم رعایت سهمیه تولید از سوی برخی اعضای سازمان اوپک نظیر آنگولا، عراق و نیجریه) و کاهش تقاضا (به دلیل افزایش ارزش دلار و کاهش تقاضا از سوی واردکنندگان غیرآمریکایی و همچنین کاهش تقاضای چین)، موجب کاهش هزینه تمام شده صنایع پتروشیمی شد، اما کاهش تقاضا از سوی بزرگترین واردکننده محصولات پتروشیمی جهان (چین) مانع از کسب سود محسوس برای تولیدکنندگان این محصولات شد. از طرف دیگر نوسانات محدود قیمت گاز طبیعی (نسبت به سال ۲۰۲۲) در سالی که گذشت فشار چندانی بر سودآوری شرکت‌های صنعت پتروشیمی-گازی نداشت. زیرا کاهش سمت تقاضا برای مشتقات نفتی و گازی از سوی کشورهای نظیر چین و اروپا که اولی با پیامدهای ناشی از رکود اقتصادی و پاندمی کرونا در حال مبارزه بود و دومی اقدام به ذخیره‌سازی گسترده گاز طبیعی در طول سال ۲۰۲۲ (به دلیل عدم تکرار شوک قیمتی در فصل زمستان که در سال ۲۰۲۱) کرده بود، فضای آرامی را در بازار جهانی گاز ایجاد کرده بود. البته در حال حاضر اگرچه نگرانی‌ها در خصوص گذر کم‌خطر اروپا از زمستان سرد کاسته شده است اما آینده اقتصادی کشورها در معرض گسترش تنشها در این منطقه است. اقتصاد چین نیز اگرچه در نیمه دوم سال ۲۰۲۳ از بحران ناشی از سویه‌های جدید خلاص شد اما برخلاف انتظارات، تقاضای فعالان اقتصادی و مصرف‌کنندگان این کشور نتوانست به سطح پیش از شیوع پاندمی برگردد. از سوی دیگر پیامدهای منفی ناشی از افزایش نرخ بهره نیز در متغیرهای اقتصادی برخی کشورها بویژه اروپا، مانع از بهبود تقاضای بخش تولیدی آنها شد. در مجموع، وضعیت مازاد عرضه در صنعت پتروشیمی جهانی و تقاضای ضعیف، بر حاشیه سود بازیگران در نیمه دوم سال ۲۰۲۳ تأثیر گذاشت. تأخیر در بهبود بازار چین و راه اندازی پروژه‌های بزرگ در چین و هند، مازاد ظرفیت بزرگی ایجاد کرد که بازیابی قیمت‌ها و حاشیه سود را بیشتر به تأخیر می‌اندازد. در گزارش آگوست ۲۰۲۳، سرویس سرمایه‌گذاری مودیز پیش‌بینی کرد تقاضا برای محصولات پتروشیمی احتمالاً ملایم خواهد بود زیرا رشد اقتصاد جهانی در سال ۲۰۲۳ کند خواهد شد و در سال ۲۰۲۴ در سطح پایین باقی خواهد ماند. در عین حال، عرضه محصولات پتروشیمی در سال ۲۰۲۳ با ظرفیت‌های جدید به ویژه در چین رشد قابل توجهی خواهد داشت. در حالی که صنعت پتروشیمی از نظر حاشیه سود متضرر شد، صنعت پالایش شاهد ارزش‌آفرینی

قابل توجهی در طول سال به دلیل تقاضا و قیمت بالای بنزین و گازوئیل بود. سودآوری بیشتر این بخش‌ها احتمالاً انگیزه بیشتری برای ادغام با پایین دستی آنها به سمت پتروشیمی‌ها ایجاد می‌کند. به اعتقاد کارشناسان بازارهای انرژی، بازار جهانی اتیلن که به عنوان نماینده‌ای برای صنعت پتروشیمی عمل می‌کند، نشان دهنده مازاد عرضه تا سال ۲۰۲۶ است. براین اساس، انتظار می‌رود تقاضای محصولات پلیمری در سال ۲۰۲۴ (پس از دو سال نامطلوب)، در سطح تولید ناخالص داخلی یا اندکی بیشتر رشد یابد.

در مجموع می‌توان بیان داشت، چشم‌انداز صنعت پتروشیمی در سال ۲۰۲۴ تحت سایه کندی رشد اقتصاد جهانی بویژه اقتصاد چین، سیاست‌های بانک‌های مرکزی در خصوص حفظ یا کاهش نرخ بهره بانکی، تحولات ژئوپولیتیک در منطقه خاورمیانه و افق کم‌رنگ پایان جنگ روسیه و اوکراین خواهد بود. انتظار می‌رود از یکسو کشور چین اقدامات جدی برای تحریک تقاضای داخلی و گذر از بحران داشته باشد. از سوی دیگر کاهش نرخ بهره از سوی کشورهای نظیر آمریکا، موجب کاهش قدرت دلار و حمایت از قیمت جهانی کامودیتی‌ها نظیر محصولات پتروشیمی شود. با این وجود، تولیدکنندگان محصولات شیمیایی در سال ۲۰۲۴ با بازارهای چالش برانگیز روبرو خواهند شد، زیرا رشد اقتصادی ضعیف و مازاد عرضه بر چشم‌انداز این صنعت تاثیر می‌گذارد.

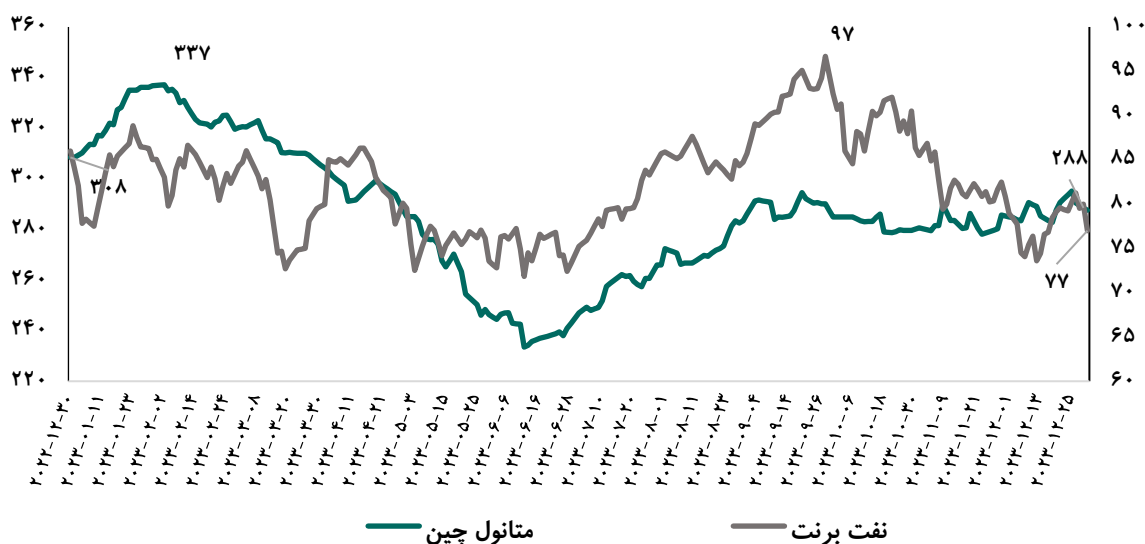
۲-۱-۱. متانول

متانول یکی از مهم‌ترین محصولات پتروشیمی است که عمدتاً در تولید فرمالدئید استفاده می‌شود. متانول در تولید بسیاری از محصولات و کالاهای مورد استفاده قرار می‌گیرد و به عنوان سوختی جایگزین و غیر قابل تغییر در وسایل نقلیه به کار می‌رود. این محصول به عنوان ضد یخ، حلال، سوخت و همچنین جایگزین اتانول بکار می‌رود. متانول به عنوان سوخت پاک بسیار مورد توجه است. با توجه به کمبود منابع انرژی در آینده، با مصرف مستقیم متانول تولید شده برای تهیه سوخت که حاصل ترکیب ۸۵ درصد متانول و ۱۵ درصد بنزین سوپر بدون سرب است، انتظار می‌رود سهم مصارف سوختی از متانول تولید شده اثر زیادی بر آینده تقاضا برای آن داشته باشد. با توجه به توسعه واحدهای MTO انتظار می‌رود تقاضای جهانی متانول در سال‌های آینده رو به رشد باشد.

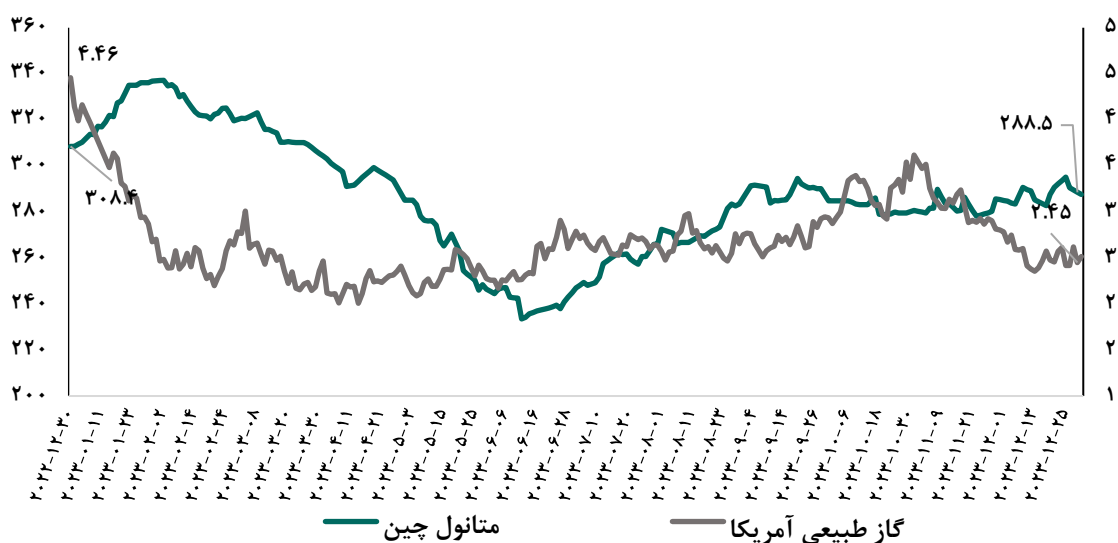
بررسی روند قیمت جهانی متانول نشان می‌دهد که قیمت این فرآورده، تحت تاثیر قیمت نفت خام و گاز طبیعی بوده و قیمت زغال‌سنگ تاثیر محدودی بر نوسانات آن داشته است. با آغاز سال ۲۰۲۳، قیمت متانول به موازات کاهش قیمت گاز طبیعی و زغال‌سنگ در مسیر نزولی قرار گرفت و از ۳۰۸ دلار در پایان فصل پاییز با افت ۲۴ درصدی به ۲۳۴ دلار در ۱۳ ژوئن (۲۳ خرداد) کاهش یافت. با کاهش محدودیت‌های قرنطینه و بازگشایی کسب و کارها در شهرهای بزرگ چین و همچنین افزایش قیمت نفت و گاز در نیمه دوم ژوئن، قیمت متانول در یک مسیر صعودی با رشد ۲۶ درصدی به ۲۹۵ دلار در ۱۹ اکتبر (۲۷ مهر) افزایش یافت. در سه ماه پایانی سال ۲۰۲۳، علیرغم کاهش قیمت نفت و گاز طبیعی، قیمت متانول در دامنه ۲۹۰ دلار مقاومت کرد و قیمت آن در آخرین روز از سال ۲۰۲۳ به ۲۸۸ دلار رسید. در مجموع قیمت متانول در آخرین روز از سال ۲۰۲۳ (نسبت به دوره مشابه سال ۲۰۲۲) با افت ۶.۷ درصدی از ۳۰۸ دلار به ۲۸۸ دلار

کاهش یافت. در خصوص چشم‌انداز قیمت متانول می‌توان بیان داشت که قیمت این محصول علاوه بر شرایط کلی اقتصاد جهانی، تحت تاثیر قیمت انرژی، بویژه قیمت گاز طبیعی در سال ۲۰۲۴ خواهد بود. البته در بلندمدت، با توجه به هدف‌گذاری استراتژی‌های صنعتی بر تولید پاک در کشورهای صنعتی که بصورت جدی و هماهنگ از سوی آنها پیاده‌سازی می‌شود، تقاضا را برای انرژی‌های پاک نظیر گاز طبیعی، هیدروژن، اتانول و متانول افزایش خواهد داد که این امر چشم‌انداز روند صعودی برای قیمت متانول و مشتقات آن را در سال‌های آتی تداعی می‌کند. با این وجود افزایش ظرفیت‌های جدید تولیدی در کشورهای چین و هند مانع اساسی برای رشد قیمت این محصول محسوب می‌شود. با این وجود نظر به کندی رشد اقتصاد جهانی و ثبات نسبی قیمت انرژی، انتظار می‌رود قیمت جهانی متانول در سال ۲۰۲۴ روند با ثباتی در دامنه ۳۰۰-۲۹۰ دلار داشته باشد.

نمودار ۱۰- روند قیمت متانول چین (CFR) و قیمت نفت خام در سال ۲۰۲۳

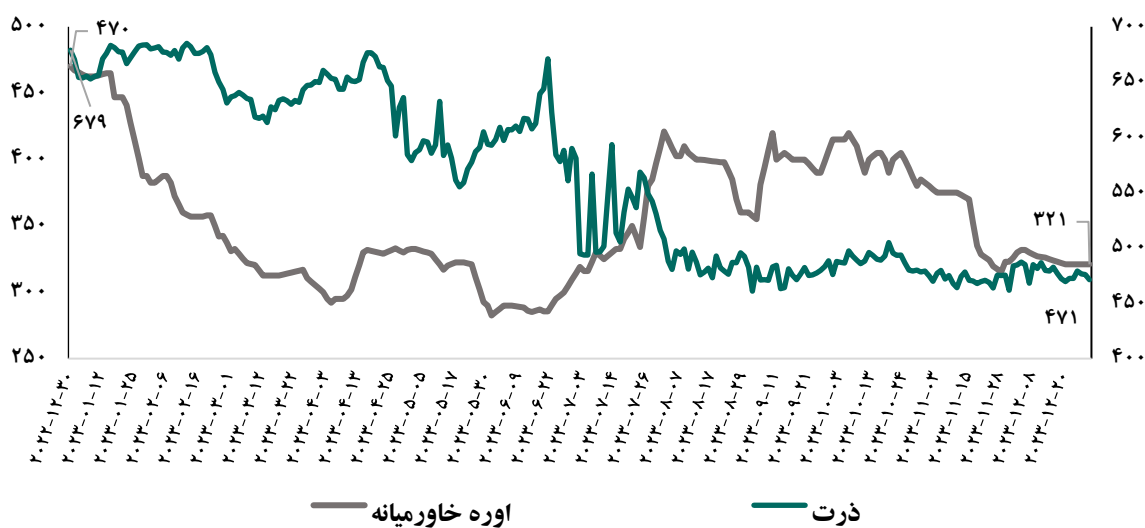
نمودار ۱۱- روند قیمت متانول چین (CFR) و قیمت گاز طبیعی آمریکا در سال ۲۰۲۳

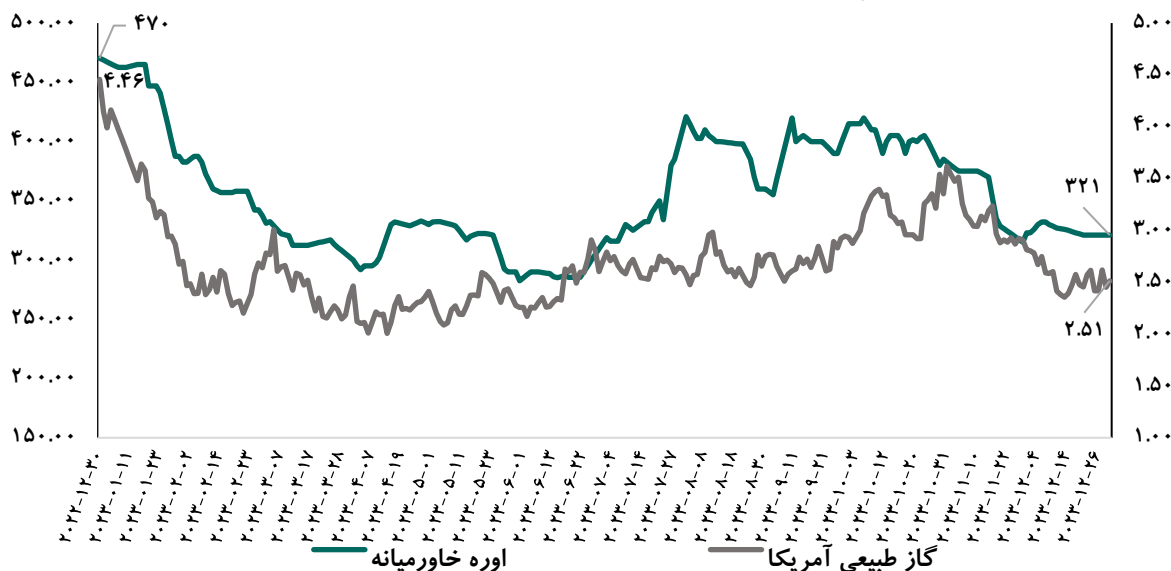
عمده مصرف اوره در تهیه کودهای شیمیایی جهت تولید محصولات کشاورزی است و به همین دلیل دو کشور پر جمعیت چین و هند عمده مصرف کنندگان این ماده شیمیایی هستند. قیمت اوره عمدتاً با قیمت محصولات کشاورزی خصوصاً گندم، ذرت و جو رابطه مستقیم دارد، چرا که با افزایش قیمت این محصولات تولید آنها افزایش می‌یابد و به تناسب تقاضای بیشتری برای کود اوره نیز ایجاد می‌شود. افزایش یا کاهش قیمت مواد اولیه تولید اوره همچون گاز طبیعی و زغال سنگ نیز از عوامل موثر بر قیمت اوره است. در منطقه خاورمیانه با توجه به منابع عظیم گاز طبیعی عموماً از گاز و در شرق آسیا از زغال سنگ برای تولید اوره استفاده می‌شود.

بررسی قیمت اوره در منطقه خاورمیانه نشان می‌دهد که با آغاز سال میلادی، افت تقاضای فصلی از سوی کشاورزان (به دلیل آغاز فصل زمستان و پایان سال زراعی) در کنار افت قیمت گاز طبیعی و قیمت غلات (ذرت) موجب روند کاهشی قیمت اوره شد و قیمت آن از ۴۷۰ دلار به ۲۹۰ دلار تا اواسط سال ۲۰۲۳ (۲۲ ژوئن معادل ۱ تیر) کاهش یافت. در حالی که روند کاهشی قیمت ذرت ادامه داشت، افزایش قیمت گاز طبیعی و افزایش تقاضای واقعی از سوی برخی مناطق (هند) موجب بازگشت قیمت اوره به مسیر صعودی شد و قیمت آن با رشد ۴۵ درصد، ظرف ۴۰ روز به ۴۲۱ دلار در اوایل آگوست (۱۰ مرداد) افزایش یافت و در ادامه بهبود تقاضای فصلی برای کشت پاییزه موجب حفظ قیمت آن در این دامنه بود. با این وجود کاهش قیمت گاز طبیعی، تداوم سطوح پایین قیمت ذرت و کاهش تقاضای فصلی موجب بازگشت قیمت اوره از کانال ۴۰۰ دلار شد و قیمت آن در آخرین روز از سال ۲۰۲۳ به ۳۲۱ دلار کاهش یافت. در مجموع قیمت اوره در ۱۲ ماه منتهی به ۳۰ دسامبر با افت ۳۲ درصدی (نسبت به دوره مشابه ۲۰۲۲) از ۴۷۰ دلار به ۳۲۱ دلار کاهش یافت. در خصوص چشم‌انداز قیمت اوره می‌توان بیان داشت که قیمت این محصول نیز علاوه بر شرایط کلی اقتصاد جهانی، تحت تاثیر قیمت انرژی، بویژه قیمت گاز طبیعی و همچنین برخی متغیرهای آب و هوایی (میزان بارش‌های فصلی) خواهد بود. از سوی دیگر به دلیل پایین بودن کشش قیمتی تقاضای محصولات کشاورزی، در کنار تورم موجود در اقتصاد جهانی، انتظار کاهش قیمت اوره در سال ۲۰۲۴ کم‌رنگ‌تر به نظر می‌رسد. به اعتقاد کارشناسان بازارهای جهانی، انتظار می‌رود محدودیت‌های صادرات اوره چین (برای تثبیت بازار اوره چین) و کاهش بالقوه صادرات اوره از اتحادیه اروپا (بر اساس پیش‌بینی آژانس بین‌المللی انرژی)، قیمت اوره را در سال ۲۰۲۴ به حدود ۳۷۰ دلار افزایش بدهد.

نمودار ۱۲- روند قیمت جهانی اوره و ذرت در سال ۲۰۲۳

نمودار ۱۳- روند قیمتی اوره و گاز طبیعی در سال ۲۰۲۳

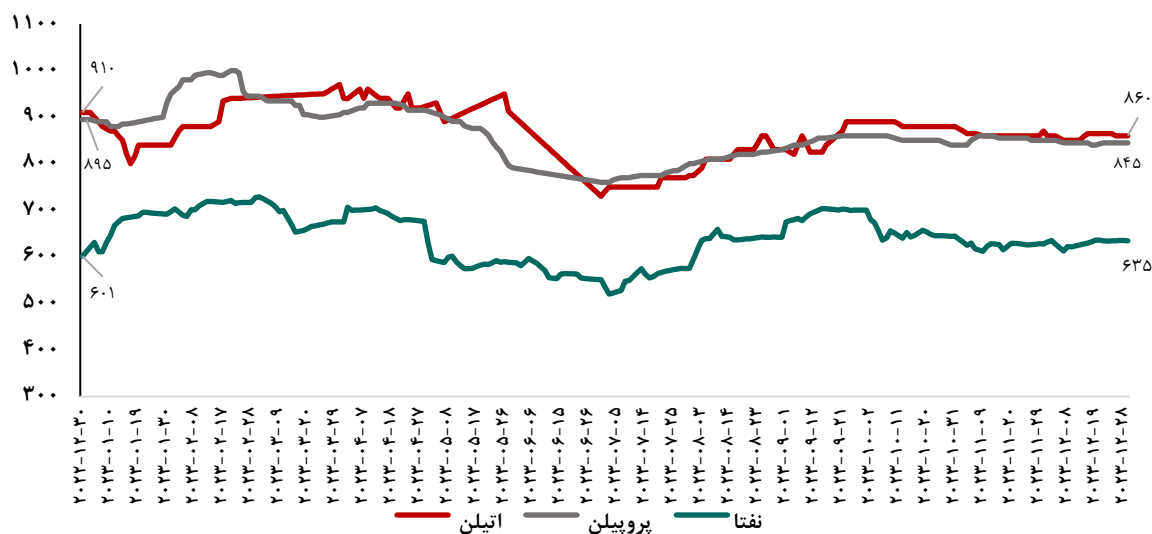
۳-۱-۲. الفین

الفین‌ها نمونه‌ای از ترکیبات هیدروکربنی اشباع نشده می‌باشند و در صنعت پتروشیمی کاربردهای زیادی دارند. الفین‌ها شامل ترکیبات دو کربنه (اتیلن)، سه کربنه (پروپیلن) و چهار کربنه (بوتادین و بوتن) می‌باشند. پرمصرف‌ترین ماده پایه صنعت پتروشیمی در دنیا اتیلن می‌باشد که به عنوان سبک‌ترین الفین محسوب می‌شود. اتیلن و پروپیلن دو الفین بزرگ و مهم هستند و عمدتاً جهت تهیه پلیمرها از آنها استفاده می‌شود. واحدهای الفینی براساس خوراکشان به دو دسته خوراک گازی (اتان) و خوراک مایع (نفتا) تقسیم می‌شوند. محصولات تولیدی این واحدها شامل پلی‌اتیلن‌ها، پلی‌پروپیلن‌ها، زایلن‌ها و پی‌وی‌سی می‌باشد که در صنایع پلاستیک سازی، نساجی، صنایع غذایی، خودرو، عایق‌ها و ... استفاده می‌شوند.

با توجه به تنوع این محصولات، رشد مصرف آنها ارتباط تنگاتنگی با رشد اقتصاد جهانی و افزایش تولید کشورهای صنعتی دارد.

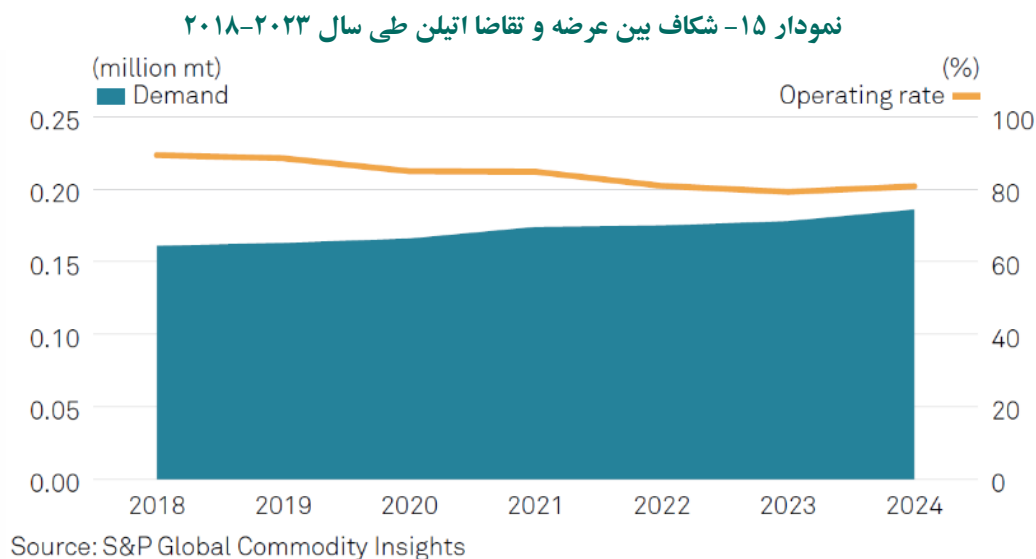
اتیلن و پروپیلن دو محصول اصلی مورد استفاده در صنایع می‌باشند که ماده اصلی آنها، نفتا و برخی مشتقات گازی (نظیر گاز اتان، بوتان، پروپان و LPG) است. بررسی روند قیمت جهانی نفتا، اتیلن و پروپیلن در دوازده ماه منتهی به ۳۰ آذر ۱۴۰۲ (نمودار ۱۴) نشان می‌دهد که رفتار این فرآورده‌ها به موازات یکدیگر بوده و تابعی از نوسانات قیمت نفت و گاز طبیعی بوده است، بگونه‌ای که همبستگی بین اتیلن و پروپیلن با نفتا به ترتیب ۶۵ و ۸۵ درصد بوده است. روند کلی قیمت محصولات منتخب در نیمه نخست سال ۲۰۲۳ به موازات کاهش قیمت نفت و گاز کاهشی و در اوایل نیمه دوم سال ۲۰۲۳ به موازات افزایش قیمت نفت و گاز در فصل تابستان افزایشی و در آخرین فصل سال میلادی، با کاهش قیمت نفت و گاز کاهشی بود. در مجموع قیمت اتیلن و پروپیلن در سال ۲۰۲۳ همانند قیمت متانول و اوره روند کاهشی داشتند، بگونه‌ای که قیمت آنها طی این دوره به ترتیب افت ۵.۵ و ۵.۶ درصدی داشته است. البته قیمت نفتا طی این دوره رشد ۵.۵ درصدی را به ثبت رساند.

نمودار ۱۴- روند قیمتی نفتا، اتیلن و پروپیلن در سال ۲۰۲۳

چشم‌انداز صنعت الفین در سال ۲۰۲۴ نیز همانند توضیحاتی است که در خصوص متانول و اوره ارائه شد و از بازگویی مجدد آنها در این بخش صرف نظر می‌شود. با این وجود ذکر چند نکته حائز اهمیت است. در سال ۲۰۲۴، این احتمال وجود دارد که تولیدکنندگان عمده الفین بخواهند کنترل شدیدی بر حاشیه تولید خود داشته باشند، به این معنی که کاهش سطح تولید (run tare) ابزاری بهینه برای حفظ تعادل عرضه و تقاضای الفین باقی می‌ماند. به عنوان نمونه، در سال ۲۰۲۳، زمانی که شاخص قیمت الفین به ۷۰۰ دلار در هر تن CFR چین کاهش یافت، در سرتاسر شمال شرق و جنوب شرق آسیا، تولیدکنندگان عمده الفین، سطح تولید کارخانه کراکر و PDH را در سطوح پایین تر حدود ۶۰ تا ۷۰ درصد نگه داشتند. اما هنگامی که قیمت ها در اوایل آگوست شروع به بهبود کردند، تولیدکنندگان به آرامی نرخ های عملیاتی را به بالای ۸۰ درصد افزایش دادند و نرخ های عملیاتی را در حال حاضر ۸۰ تا ۹۰ درصد نگه داشتند. به اعتقاد کارشناسان

بازارهای انرژی، در سال ۲۰۲۴، اگر قیمت نفت برنت در مدت زمان طولانی تری بالای ۸۰ دلار در هر بشکه معامله شود، قیمت‌های بالاتر نفت خام، بهای تمام شده مواد اولیه صنعت الفین را بالاتر می‌برد و ممکن است اتیلن و پروپیلن را بالاتر از سطح سال ۲۰۲۳ افزایش دهد. همچنین، در سال ۲۰۲۳، چین تحت تأثیر کاهش رشد و سرمایه‌گذاری خارجی پایین، صادرات ضعیف و تضعیف یوان قرار گرفت. از اینرو اگرچه فعالیت در بخش ساخت و ساز این کشور ممکن است در سال ۲۰۲۴ کند باقی بماند، اما صنعت خودروسازی داخلی قوی بوده و همچنان محرک تقاضا برای پتروشیمی‌های اساسی خواهد بود. از این رو برخی از بخش‌های صنعتی کلیدی ممکن است همچنان از الفین‌ها حمایت کنند. در پایان این بخش باید عنوان کرد که این صنعت به نوعی از مازاد عرضه تحت فشار است و انتظار می‌رود با رشد سریعتر تقاضا، مازاد مذکور تا سال ۲۰۲۶ برطرف شود (مشرط بر عدم بهره‌برداری از طرح‌های تولیدی جدید).

۲-۲. صنعت فلزات اساسی

۲-۲-۱. سنگ آهن

بررسی روند قیمت جهانی سنگ آهن و محصولات فولادی در طول سال ۲۰۲۳ نشان می‌دهد که قیمت این محصولات در چهار فاز افزایشی (فصل زمستان)، کاهشی (دو ماه نخست بهار)، ثبات (فصل تابستان) و افزایشی (پاییز) قرار داشتند. در فاز نخست انتشار گزارشات مطلوب اقتصادی از چین (نظیر افزایش شاخص PMI تولیدی به حوالی ۵۲ واحد در ماه فوریه، اظهارات مقامات پولی و مالی در خصوص کاهش نرخ بهره بانکی و گزارشات مطلوب تجارت خارجی) مهمترین عامل تاثیرگذار بر رشد قیمت سنگ آهن بود. اما با تشدید محدودیت‌های سخت گیرانه‌ی کرونا و پیش‌بینی‌ها در خصوص کاهش رشد اقتصادی چین در آخرین فصل سال ۲۰۲۲، قیمت سنگ آهن در مسیر نزولی تا نیمه نخست ماه می (اردیبهشت) قرار گرفت. با این وجود علیرغم کاهش تدریجی محدودیت‌های مربوط به فعالیت‌های تجاری در دوران شیوع همه‌گیری کرونا و کاهش نرخ بهره، انتظارات نامطلوب از گزارشات اقتصادی (کاهش تورم و منفی شدن آن در

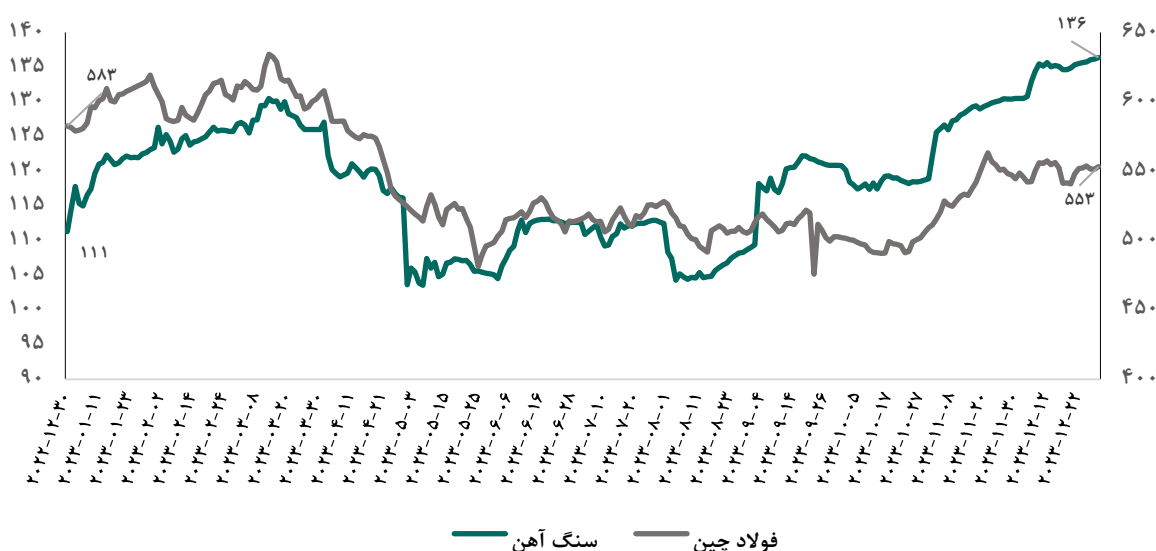
برخی ماه‌ها، افت شاخص تولیدات صنعتی و رکود در بخش املاک و مستغلات) و در ادامه افزایش شاخص دلار و عرضه بیشتر محصولات فولادی روسیه با قیمت‌های پایین‌تر از قیمت‌های تسویه شده در بازارهای جهانی در منطقه دریای سیاه و جنوب آسیا، مانع از بازگشت قیمت سنگ آهن به مسیر صعودی شد و قیمت این محصول تا اواسط سپتامبر (شهریور) در کانال ۱۱۵-۱۱۰ دلار قرار داشت. اما افزایش قیمت نفت و سایر محصولات بازار انرژی، کاهش شاخص دلار و اتخاذ تصمیمات جدید مقامات پولی و مالی چین برای نجات اقتصاد و ارائه مشوق‌های حمایتی به فعالان اقتصاد موجب بازگشت قیمت سنگ آهن به مسیر صعودی شد و قیمت این محصول در آخرین روز از سال میلادی به ۱۳۶ دلار افزایش یافت. لازم به ذکر است که در آخرین ماه سال میلادی با کاهش موجودی انبار سنگ آهن در چین، تقاضا برای سنگ آهن افزایش و قیمت این محصول رشد محسوسی داشت. در مجموع قیمت سنگ آهن در سال ۲۰۲۳ برخلاف اکثر محصولات شیمیایی با رشد ۲۲.۵ درصد همراه بوده است، بگونه‌ای که قیمت آن از ۱۱۱ دلار در ۳۰ دسامبر ۲۰۲۲ به ۱۳۶ دلار در ۳۰ دسامبر ۲۰۲۳ افزایش یافت.

لازم به ذکر است که در سال‌های اخیر با توسعه قابل توجه صنعت بازیافت، قیمت جهانی قراضه به یک عامل تاثیرگذار در صنعت فولاد تبدیل شده است. همانگونه که در نمودار (۱۷) مشاهده می‌شود، در سال ۲۰۲۲ قیمت سنگ آهن و قراضه (با همبستگی ۷۰ درصدی) و به تبع آن قیمت سنگ آهن و فولاد چین (با همبستگی ۶۵ درصدی) به موازات یکدیگر تغییر می‌کردند.

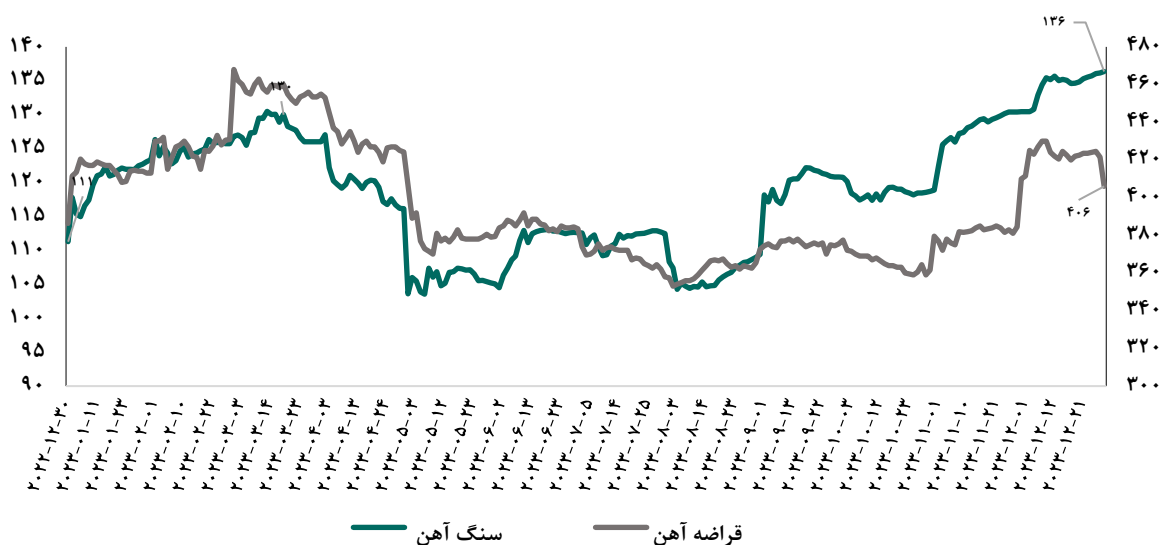
روند قیمت فولاد (نمودار ۱۶) در بازارهای چین نیز حکاکی از سپری نمودن چهار گام (افزایش، کاهش، ثبات و افزایش) به موازات تغییرات قیمت سنگ آهن بود با این تفاوت که در گام آخر، قیمت فولاد نتوانست به میزان رشد قیمت سنگ آهن افزایش یابد که دلیل آن چشم‌انداز کم‌رنگ بهبود بخش املاک و مستغلات بود. از اینرو قیمت فولاد چین از ۵۸۳ دلار در ۳۰ دسامبر ۲۰۲۲ با افت ۵ درصدی به ۵۵۳ دلار در ۳۰ دسامبر ۲۰۲۳ کاهش یافت. البته قیمت قراضه فولاد طی این دوره با رشد ۵ درصدی از ۳۸۶ دلار در ۳۰ دسامبر ۲۰۲۲ به ۴۰۶ دلار در ۳۰ دسامبر ۲۰۲۳ افزایش یافت. در خصوص چشم‌انداز آتی قیمت سنگ آهن و فولاد می‌توان بیان داشت که وضعیت اقتصادی چین و شرایط ژئوپولیتیکی در منطقه خاورمیانه و شرق اروپا در سال ۲۰۲۴ می‌تواند به عنوان مهمترین عوامل تاثیرگذار بر بازار این صنعت در نظر گرفته شود. لازم به ذکر است با توجه به مسائل زیست محیطی و رشد صنعت بازیافت، انتظار می‌رود بازار قراضه تقویت یافته و تولید با هزینه تمام شده پایین صورت گیرد و به تبع آن در سال آتی صنعت فولاد چشم‌انداز مناسبی خواهد داشت. لازم به ذکر است که کندی رشد تقاضای خودروسازان و انبوه‌سازان مسکن در سال‌های ۲۳-۲۰۲۲ (به دلیل شرایط تورمی و کاهش قدرت خرید مردم) با سیاست‌های کنترلی دولت‌ها در کاهش نرخ تورم ممکن است در سال ۲۰۲۳ جبران شود و از صنعت خودرو و ساختمان حمایت شود که یک محرک خوب حمایتی برای فولادسازان باشد. به عنوان نمونه، چین قصد دارد حداقل یک تریلیون یوآن کمک مالی کم بهره به برنامه‌های نوسازی روستای-شهری این کشور و برنامه‌های مسکن مقرون به صرفه اختصاص دهد.

با افزایش سرمایه‌گذاری چین در زیرساخت‌ها و تولید، باید دید، آیا تقاضا برای فولاد در این بخش‌ها در سال ۲۰۲۴ افزایش خواهد یافت و از قیمت‌های سنگ آهن در آینده حمایت می‌کند یا خیر؟ همچنین به اعتقاد برخی کارشناسان، چین برای سال ۲۰۲۴ برنامه کاهش صادرات فولاد را دنبال خواهد کرد؛ چرا که بر اساس اعلام انجمن آهن و فولاد چین (CISA)، تولید فولاد این کشور در سال آینده بین یک تا ۵ میلیون تن کاهش خواهد یافت. در مقابل مصرف فولاد چین در سال ۲۰۲۴ حدود ۱۹ میلیون تن افزایش خواهد یافت و در نتیجه چین این کسری را از محل کاهش صادرات فولاد تامین خواهد کرد. شواهد حاکی از آن است که کل صادرات فولاد چین در سال ۲۰۲۴ به حدود ۷۵ تا ۸۰ میلیون تن محدود خواهد رسید که خبر خوبی برای صادرکنندگان فولاد سایر کشورها است.

نمودار ۱۶- روند قیمتی سنگ آهن و فولاد چین در سال ۲۰۲۳

نمودار ۱۷- روند قیمتی سنگ آهن و قراضه در سال ۲۰۲۳

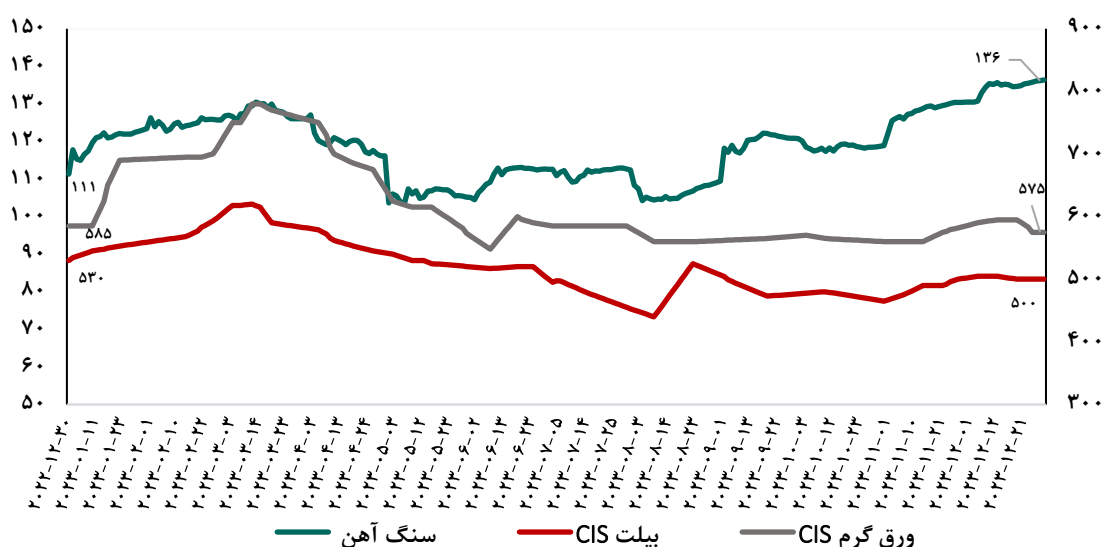

۲-۲-۲. محصولات فولادی

نمودار (۱۸) روند قیمت بیلت و ورق گرم در منطقه دریای سیاه (CIS) را در سال ۲۰۲۳ نشان می‌دهد. براساس نمودار، اگرچه در سه گام نخست (افزایش، کاهش و ثبات) تغییرات قیمت بیلت و ورق گرم با تغییرات قیمت سنگ آهن همگام بود، اما در گام پایانی (افزایش قیمت سنگ آهن)، قیمت دو محصول فولادی نتوانست در مسیر صعودی قرار بگیرد که مهمترین دلیل این رخ داد عرضه محصولات روسیه در منطقه با قیمت‌های پایین‌تر بود. در این راستا کشور هند که یکی از واردکنندگان مهم فولاد در آسیا است، سهم واردات محصولات خود از چین را کاهش و بر واردات محصولات فولادی از روسیه متمرکز کرده است.

در مجموع قیمت ورق گرم از ۵۸۵ دلار به ازای هر تن در ۳۰ دسامبر ۲۰۲۲ با افت ۱.۷ درصدی به ۵۷۵ دلار در ۳۰ دسامبر ۲۰۲۳ کاهش یافت. همچنین قیمت بیلت از ۵۳۰ دلار به ازای هر تن در ۳۰ دسامبر ۲۰۲۲ با افت ۵.۷ درصدی به ۵۰۰ دلار در ۳۰ دسامبر ۲۰۲۳ کاهش یافت. در خصوص چشم‌انداز آتی این صنعت می‌توان بیان داشت که در کوتاه مدت، وضعیت اقتصادی چین مهمترین نقش را در این بازار دارد اما در بلندمدت با توجه به استراتژی صنعتی کشور چین که به دنبال سرمایه‌گذاری گسترده در زیرساخت‌ها است و از سوی دیگر انتظار بازگشت تقاضای صنایع خودروسازی و ساخت و ساز، تداوم قیمت‌های کنونی و بالاتر از آن دور از انتظار نیست. با این وجود همانگونه که پیش‌تر بیان شد کاهش سیاست انبساطی دولت‌ها، رکود احتمالی بخش مسکن، افزایش بدهی دولت‌ها، محدودیت‌های زیست‌محیطی و تنش‌های سیاسی احتمالی از جمله موانع افزایش قیمت محصولات فولادی در سال پیش‌رو می‌باشد.

نمودار ۱۸- روند قیمت جهانی سنگ آهن، بیلت، ورق گرم در منطقه دریای سیاه در سال ۲۰۲۳

بر اساس آخرین گزارش انجمن جهانی فولاد (دسامبر ۲۰۲۳)، در ۱۱ ماه نخست سال ۲۰۲۳ تولید فولاد خام جهان معادل ۱.۷۱۵ میلیارد تن بود که نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۲۱ رشد ۰.۵ درصدی داشته است. کشورهای چین، هند، ژاپن،

امریکا، روسیه، کره جنوبی، آلمان، ترکیه، برزیل و ایران رتبه‌های اول تا دهم را در زمینه تولید فولاد در این دوره به خود اختصاص داده‌اند. مطابق آمارها، کشور چین به عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده فولاد جهان با تولید ۹۵۲ میلیون تن در ۱۱ ماه نخست سال ۲۰۲۳ سهم ۵۵.۵ درصدی از کل تولید فولاد خام جهان را به خود اختصاص داده است که نسبت به سال ۲۰۲۲ با رشد ۱.۵ درصدی همراه بوده است. ایران نیز با تولید ۲۸/۱ میلیون تن فولاد خام طی این دوره سهم ۱/۶ درصدی از تولید جهانی را به خود اختصاص داده است.

نمودار ۱۹- سهم ده کشور نخست تولید کننده فولاد خام دنیا در ۱۱ ماه نخست سال ۲۰۲۳

جدول ۲- مقدار تولید ده کشور نخست تولید کننده فولاد خام دنیا از سال ۲۰۲۰ تا ۱۱ ماه نخست سال ۲۰۲۳ (میلیون تن)

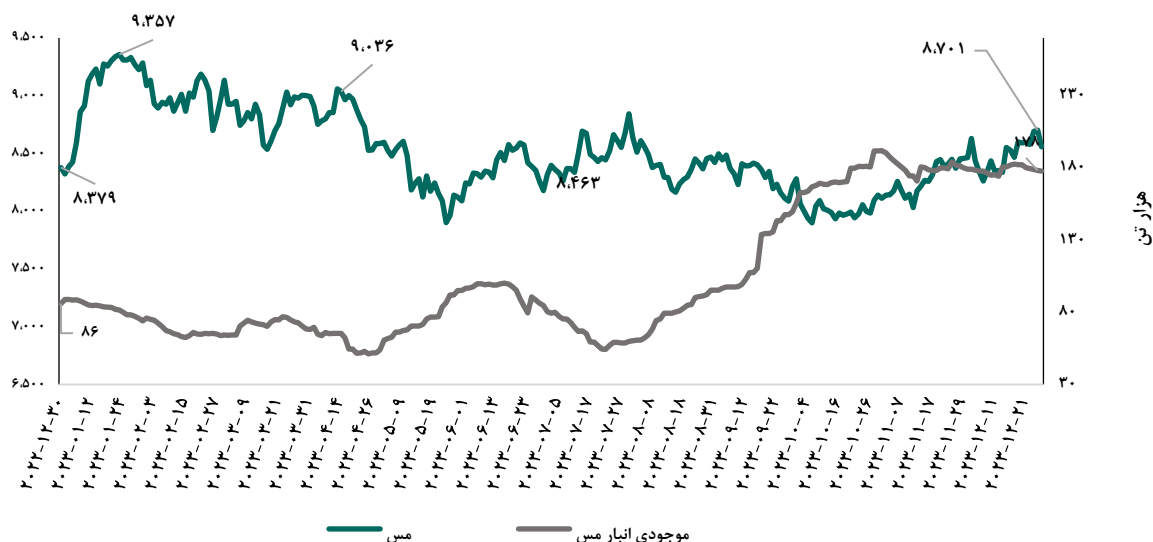
رتبه	کشور	۲۰۲۰	۲۰۲۱	۲۰۲۲	۱۱ ماه نخست سال ۲۰۲۳	درصد تغییر ۱۱ ماه نخست ۲۰۲۳ نسبت به ۱۱ ماه نخست ۲۰۲۲
۱	چین	۱۰۶۴.۷	۱۰۳۲.۸	۱۰۱۳	۹۵۲.۱	۱.۵
۲	هند	۱۰۰.۳	۱۱۸.۱	۱۲۴.۷	۱۲۸.۲	۱۲.۱
۳	ژاپن	۸۳.۲	۹۶.۳	۸۹.۲	۸۰	-۲.۸
۴	آمریکا	۷۲.۷	۸۶	۸۰.۷	۷۳.۹	-۰.۵
۵	روسیه	۷۱.۶	۷۶	۷۱.۵	۷۰.۲	۶.۴
۶	کره جنوبی	۶۷.۱	۷۰.۶	۶۵.۹	۶۱.۳	۱.۱
۷	آلمان	۳۵.۷	۴۰.۱	۳۶.۸	۳۲.۸	-۴
۸	ترکیه	۳۵.۸	۴۰.۴	۳۵.۱	۳۰.۵	-۶.۱
۹	برزیل	۳۱.۴	۳۶	۳۴	۲۹.۳	-۷.۱
۱۰	ایران	۲۵.۶	۲۹	۳۰.۶	۲۸.۱	۰.۶

بررسی روند قیمت جهانی مس در سال ۲۰۲۳ نشان می‌دهد که اگرچه در اولین ماه سال میلادی، قیمت مس به دلیل اختلال در سمت عرضه (تظاهرات در پرو و تعطیلی برخی معادن مس) و رشد تقاضا (تسهیل محدودیت‌های مربوط به کوید-۱۹ در چین) با یک رشد محسوس ۱۱.۶ درصدی از ۸,۳۷۹ دلار به ۹,۳۵۷ دلار افزایش یافت، اما با افزایش مجدد تعداد مبتلایان به سویه جدید کرونا و افزایش محدودیت‌های مربوط به فعالیت‌های تجاری در چین و رفع اختلال سمت عرضه، قیمت مس به تدریج در مسیر کاهش قرار گرفت. در این مسیر کاهشی، اگرچه با نوسانات شاخص دلار و برخی گزارش‌های اقتصادی از چین و آمریکا قیمت مس موقتا افزایش می‌یافت اما روند کلی آن تا اواسط سال ۲۰۲۳ کاهشی بود و حتی در ماه می با عقب نشینی از کانال ۸ هزار دلاری به ۷,۹۰۱ دلار در ۲۴ می (۳ خرداد) کاهش یافت. در ماه‌های ژوئن و جولای (خرداد و تیر)، سطوح پایین موجودی انبار و کاهش محدودیت‌های مربوط به کرونا در چین موجب افزایش تقاضای جهانی بویژه از سوی چین شد و قیمت این محصول با ورود به کانال ۸ هزار دلاری به ۸,۸۴۲ دلار در ۳۱ جولای (۹ مرداد) افزایش یافت، اما تقویت شاخص دلار، تشدید بحران در بخش املاک و مستغلات و کاهش تولید در صنعت خودروسازی موجب فشار بر قیمت مس شد و تا اواخر اکتبر (اوایل آبان)، قیمت این محصول با شیب نزولی به ۷,۹۴۴ دلار کاهش یافت. در ادامه با اقدامات مقامات پولی و مالی چین در تحریک تقاضای بخش داخلی و کاهش شاخص دلار و انتشار اخبار اقتصادی مطلوب از آمریکا، قیمت مس در مسیر صعودی قرار گرفت و تا پایان سال میلادی به ۸,۷۰۱ دلار افزایش یافت. در این دوره افزایش موجودی انبار مس نتوانست مانع از کاهش قیمت آن شود. در مجموع قیمت مس از ۸,۳۷۹ دلار به ازای هر تن در ۳۰ دسامبر ۲۰۲۲ با رشد ۳.۸ درصدی به ۸,۷۰۱ دلار در ۳۰ دسامبر ۲۰۲۳ افزایش یافت.

نکته قابل توجه در نمودار (۱۹) همبستگی منفی نزدیک به ۶۰ درصدی بین قیمت مس و موجودی انبار مس است که نشان می‌دهد در سال ۲۰۲۳، عرضه مس نقش محسوسی در نوسانات قیمت مس داشته است. لازم به ذکر است که تغییرات موجودی انبار مس به عنوان نماگر طرف عرضه این محصول به شمار می‌آید. در خصوص چشم‌انداز قیمت جهانی مس در سال ۲۰۲۴، می‌توان بیان داشت، تقاضا برای وسایل نقلیه الکتریکی و انرژی‌های تجدیدپذیر می‌تواند محرک‌های تعیین‌کننده در دو دهه آینده باقی بماند و بتواند کشش منفی اقتصاد در حال رشد چین را جبران کند و سطح مصرف را در روند بلندمدت یا کمی بالاتر از آن حفظ کند. با این حال، در کوتاه مدت و میان مدت، افزایش تقاضا ناشی از تقاضا برای انرژی‌های سبز و کاهش احتمالی شاخص دلار آمریکا در نیمه دوم سال ۲۰۲۴، قیمت مس را بالاتر خواهد برد. بازارها برای کاهش نرخ بهره در سال جاری بر روی اقدامات فدرال رزرو ایالات متحده تاکید کرده‌اند که این امر موجب تضعیف دلار و در نتیجه جذابیت بیشتر مس برای خریداران غیرآمریکایی خواهد شد. علاوه بر این، در کنفرانس اخیر تغییرات آب و هوایی COP۲۸، بیش از ۶۰ کشور از طرحی برای سه برابر کردن ظرفیت انرژی‌های تجدیدپذیر جهانی تا

سال ۲۰۳۰ حمایت کردند، اقدامی که برای بازار مس بسیار جذاب خواهد بود. البته شرایط اقتصادی چین در سال ۲۰۲۴ بویژه بخش املاک و مستغلات نیز نقش مهمی در نوسانات قیمت مس در سال ۲۰۲۴ خواهد داشت.

نمودار ۱۹- روند قیمت جهانی مس در سال ۲۰۲۳

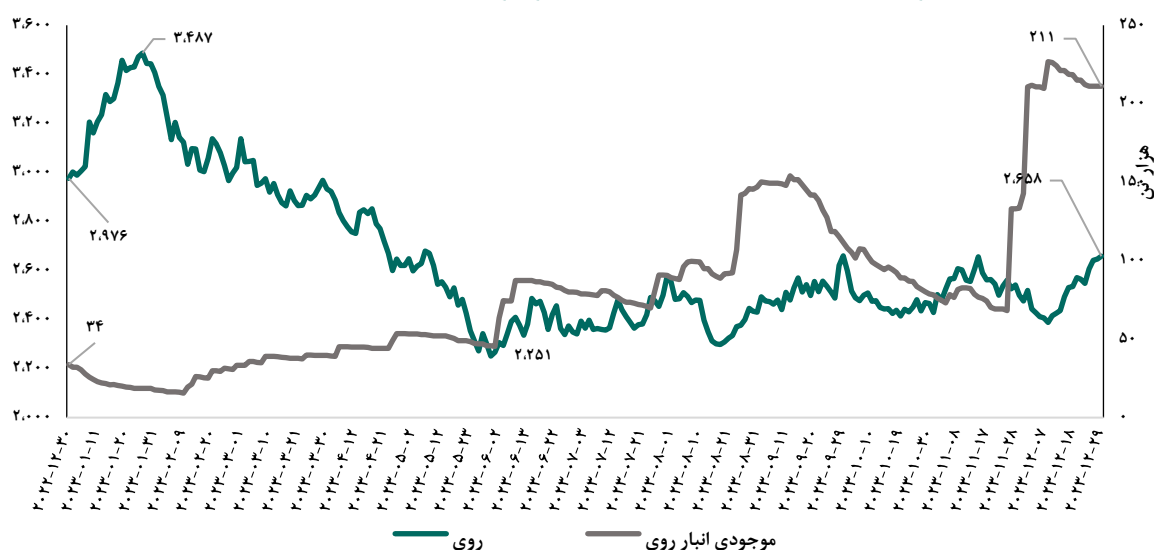
۲-۲-۴. روی

روند قیمت جهانی روی در سال ۲۰۲۳ کاملاً همراهستا با روند قیمت جهانی مس بود، بگونه‌ای که قیمت این محصول در اولین ماه از فصل زمستان از ۲,۹۷۶ دلار با رشد ۱۷.۲ درصدی ظرف یک ماه به ۳,۴۸۷ دلار در ۲۶ ژانویه (۶ بهمن) افزایش یافت اما همانند قیمت مس، از دومین ماه شروع به کاهش کرد و این شیب منفی تا ۳۱ می (۱۰ خرداد) با افت ۳۵.۵ درصد ادامه یافت. در نیمه دوم سال ۲۰۲۳ قیمت روی در یک روند کم نوسان حوالی ۲,۴۰۰ دلار در نوسان بود. برخلاف مس که در ماه‌های آخر به واسطه کاهش شاخص دلار افزایش یافت، رشد محسوس موجودی انبار مانع از رشد قیمت روی شد. در مجموع قیمت روی از ۲,۹۷۶ دلار به ازای هر تن در ۳۰ دسامبر ۲۰۲۲ با افت ۱۰.۷ درصدی به ۲,۶۵۸ دلار در ۳۰ دسامبر ۲۰۲۳ کاهش یافت. علاوه بر شاخص دلار و موجودی انبار، مهمترین عامل تاثیرگذار بر قیمت روی، روند قیمت فولاد بود. براساس نمودار (۲۱) قیمت روی با همبستگی بالای ۹۰ درصد به موازات روند قیمت فولاد چین حرکت کرد و از اینرو به جرات می‌توان بیان داشت که روند قیمت فولاد تعیین‌کننده اصلی مسیر قیمت روی در سال ۲۰۲۳ بود.

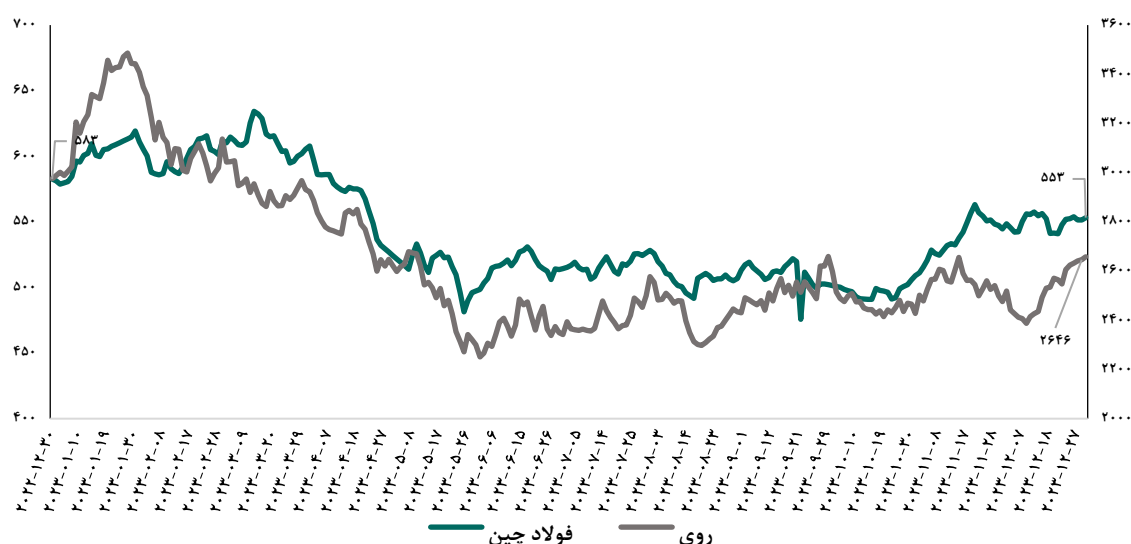
در خصوص اثرپذیری قیمت روی از قیمت فولاد نیز می‌توان بیان داشت که حدود سه چهارم روی مورد استفاده به عنوان فلز، عمدتاً به عنوان پوششی برای محافظت از آهن و فولاد در برابر خوردگی (فلز گالوانیزه)، به عنوان فلز آلیاژی برای ساخت برنز و برنج، به عنوان آلیاژ ریخته‌گری بر پایه روی و به عنوان روی نورد مصرف می‌شود. یک چهارم باقی مانده به عنوان ترکیبات روی عمدتاً توسط صنایع لاستیک، شیمیایی، رنگ و کشاورزی مصرف می‌شود. لذا همانگونه که در نمودار (۲۱) مشاهده می‌گردد روند قیمت روی و فولاد چین همبستگی بالای ۹۰ درصدی داشته و به موازات یکدیگر در

حال حرکت هستند. در خصوص پیش‌بینی قیمت جهانی روی در سال ۲۰۲۳ می‌توان بیان داشت که قیمت‌های بالای محصولات فولادی مهمترین حامی قیمت این فلز در سال ۲۰۲۴ خواهد بود که وضعیت اقتصاد چین مهمترین عامل تاثیرگذار در این بازارها است. همچنین انتظار می‌رود افزایش تولید خودرو و افزایش تقاضا برای باتری از قیمت سرب حمایت کرده و در نتیجه موجب حفظ قیمت روی در بالای کانال ۲۸۰۰ دلار باشد. همچنین موجودی انبار پایین روی نیز از این چشم‌انداز حمایت می‌کند.

نمودار ۲۰- روند قیمت جهانی روی و موجودی انبار روی در سال ۲۰۲۳

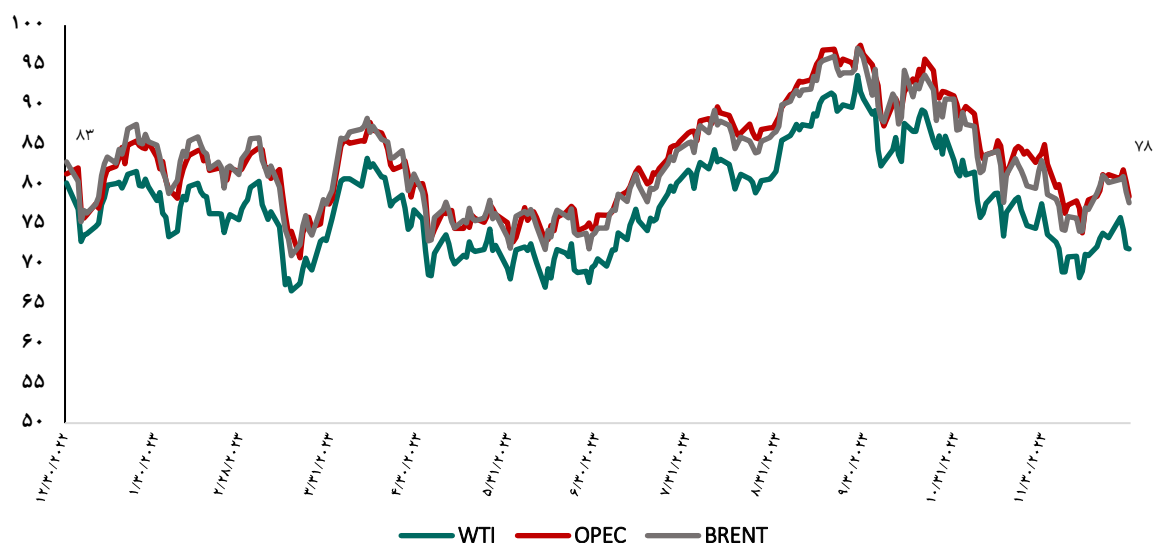
نمودار ۲۱- روند قیمت جهانی روی و فولاد چین در سال ۲۰۲۳

۲-۳. تحولات نفت در سال ۲۰۲۲

بررسی روند قیمت جهانی سوخت‌های فسیلی در سال ۲۰۲۳ حکایت از اثرپذیری معنادار قیمت نفت از تحولات سیاسی (نظیر تنش‌های خاورمیانه و اروپا)، اقتصادی (نظیر پیاده‌سازی سیاست‌های انقباض پولی جهت کنترل تورم و سیاست-گذاری‌های اعضای اوپک پلاس) و حتی پیامدهای پاندمی به‌ویژه در چین در نیمه اول سال میلادی بود. قیمت جهانی نفت در نیمه نخست سال میلادی در دامنه ۸۰ دلار (به واسطه سیاست‌گذاری‌های اعضای اوپک پلاس در خصوص حفظ قیمت نفت در سطح بالای ۸۰ دلار با کاهش سهمیه‌های تولید و اقدامات داوطلبانه از سوی کشورهای نظیر عربستان و روسیه) بود. با آغاز نیمه دوم سال میلادی، کاهش محدودیت‌های پاندمی، موجب بازگشت تقاضای خریداران چینی به بازارهای انرژی شد و قیمت نفت در مسیر صعودی قرار گرفت. کاهش مداوم موجودی انبار نفت تجاری آمریکا، تحریم‌های نفتی روسیه، ناآرامی‌ها در برخی کشورهای نفتی فاره آفریقا نظیر لیبی و تمدید کاهش تولید نفت از سوی اعضای اوپک پلاس، مجموعاً موجب تداوم افزایش قیمت نفت به سطوح بالای ۹۰ دلار تا پایان تابستان شد. اما با افزایش تولیدات داخلی نفت آمریکا و ثبت رکورد تاریخی تولید روزانه ۱۳.۳ میلیون بشکه و انتشار برخی آمارها از کاهش خرید نفت از سوی چین موجب حرکت رو به پایین قیمت نفت شد و حتی کاهش شاخص دلار و تنش‌های منطقه خاورمیانه (حمله رژیم صهیونیستی به غزه) نیز نتوانست مانع از عقب نشینی قیمت نفت به کانال ۷۰ دلاری شود. در مجموع قیمت جهانی نفت برنت از ۸۲.۸ دلار به ازای هر بشکه در ۳۰ دسامبر ۲۰۲۲ با افت ۶.۲ درصدی به ۷۸.۴ دلار در ۳۰ دسامبر ۲۰۲۳ کاهش یافت. پیش‌بینی‌های بین‌المللی از قیمت جهانی نفت حاکی از قرار گرفتن آن در دامنه ۸۰ دلاری در سال ۲۰۲۴ می‌باشد. تنش‌های ژئوپولیتیک (خاورمیانه و اروپا)، شرایط اقتصادی چین و سیاست‌های پولی بانک‌های مرکزی نقش تعیین‌کننده‌ای در روند قیمت نفت در سال ۲۰۲۴ خواهد داشت. لازم به ذکر است که حدود نیمی از کل نفت و سایر میعانات تولید شده در جهان در سال ۲۰۲۳ از اوپک پلاس (اعضای سازمان کشورهای صادرکننده نفت و ۱۰ کشور دیگر که از اواخر سال ۲۰۱۶ تولید نفت خام خود را با اوپک هماهنگ کرده‌اند)، بوده است. بنابراین سیاست‌گذاری قیمتی این سازمان نیز نقش مهمی در بازار نفت خواهد داشت. براساس پیش‌بینی آژانس اطلاعات انرژی آمریکا، انتظار می‌رود تولید نفت خام اوپک پلاس در سال ۲۰۲۴ به طور میانگین ۳۶.۴ میلیون بشکه در روز و در سال ۲۰۲۵ به ۳۷.۲ میلیون بشکه در روز برسد، که هر دو کمتر از میانگین پنج ساله ۴۰.۲ میلیون بشکه‌ای قبل از همه‌گیری (۲۰۱۵-۲۰۱۹) بود. (این مقادیر شامل آنگولا نمی‌شود که در ژانویه ۲۰۲۴ اوپک را ترک کرد). اوپک پلاس اهداف تولید خود را در سال گذشته در واکنش به تضعیف تقاضای جهانی نفت و کاهش قیمت نفت خام کاهش داد. آخرین توافق این گروه که در ۳۰ نوامبر اعلام شد، شامل ۲.۲ میلیون بشکه در روز کاهش داوطلبانه جدید تا مارس ۲۰۲۴ بود. این کاهش‌ها علاوه بر کاهش داوطلبانه موجود و اهداف کاهش تولید است که در نشست ژوئن ۲۰۲۳ تعیین شد. کشورهای غیر اوپک پلاس (کشورهای غیر عضو یا وابسته به توافقات اوپک)، ۵۲ میلیون بشکه در روز نفت و سایر میعانات در سال ۲۰۲۳ تولید کردند. انتظار می‌رود تولید کشورهای غیر اوپک پلاس از ۲.۵ میلیون بشکه در روز در سال ۲۰۲۳ به ۱.۱ میلیون بشکه در روز کاهش یابد

نمودار ۲۲- روند قیمت جهانی نفت در سال ۲۰۲۳

۳. مروری بر اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۲ و چشم‌انداز آن برای سال ۱۴۰۳

۳-۱. رشد اقتصادی و اجزای آن

بررسی عملکرد اقتصاد کشور در نیمه نخست سال ۱۴۰۲ نسبت به مدت مشابه سال گذشته گویای تداوم رشد مثبت اقتصاد کشور و ثبت رقم ۴.۷ درصد در سمت عرضه کل اقتصاد می‌باشد که همانند دوره گذشته با پشتیبانی رشد ۱۷.۱ درصدی ارزش افزوده گروه نفت و البته رشد ۳.۸ درصدی گروه صنایع و معادن همراه شد. در مقایسه با نیمه نخست سال ۱۴۰۱، رشد اقتصادی بدون نفت بهبود مطلوبی داشت و به ۳.۶ درصد رسید. اما از سوی دیگر تداوم خشکسالی و کاهش محسوس بارش‌ها موجب تداوم رکود در بخش کشاورزی شد که اگرچه در مقایسه با دوره گذشته، ارزش افزوده گروه کشاورزی رشد داشت اما رقم آن ناچیز بود. برخلاف رکود بخش ساختمان در نیمه نخست سال ۱۴۰۱، ارزش افزوده این بخش در نیمه نخست ۱۴۰۲ با رشد ۳.۱ درصد همراه بود. رشد ارزش افزوده بخش خدمات نیز با رشد مطلوب در حدود ۴.۲ درصد بود که ۱.۸ برابر بیشتر از رشد دوره مشابه سال گذشته بود. از سوی دیگر بخش صنعت و معدن که به عنوان موتور اقتصادی هر کشوری قلمداد می‌شود، در نیمه نخست سال ۱۴۰۲ عملکرد مناسبی داشت و برای دومین سال متوالی با عملکرد مثبت، نه تنها از رشد منفی سال‌های گذشته خارج شد، بلکه رشد محسوس ۳.۸ درصدی را ثبت کرد.

در سمت تقاضای اقتصاد نیز، رشد ۵.۱ درصدی تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵) با حمایت رشد ۵.۹ درصدی مصرف نهایی بخش خصوصی همراه شد. اگرچه رشد مصرف بخش خصوصی نسبت به رشد دوره گذشته بدون تغییر بود، اما رشد ۲۳ درصدی صادرات کالا و خدمات (در مقایسه با رشد محدود ۰.۶ درصدی واردات) و رشد ۴.۵ درصدی تشکیل سرمایه ثابت ناخالص دو عامل حمایتی از رشد بالغ بر ۵ درصدی تولید ناخالص

داخلی بودند. رشد مطلوب متغیر «تشکیل سرمایه ثابت ناخالص»، رویداد مطلوبی برای اقتصاد کشور می‌باشد و انتظار می‌رود کسب و کارها در دوره‌های آتی بهبود یابد.

جدول ۸- درصد تغییر (رشد) تولید ناخالص داخلی بر حسب فعالیت‌های اقتصادی و اقلام هزینه‌ای - به قیمت‌های ثابت ۱۳۹۵

شرح	نیمه اول سال ۱۴۰۱	نیمه اول سال ۱۴۰۲
۱. تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه (عرضه)	۳	۴.۷
تولید ناخالص داخلی بدون نفت	۲.۶	۳.۶
ارزش افزوده گروه نفت	۶.۷	۱۷.۱
ارزش افزوده گروه کشاورزی	۱.۱	۰.۷
ارزش افزوده گروه صنایع و معادن	۴.۳	۳.۸
- استخراج معدن	۳.۳	۴.۵
- صنعت	۶.۹	۴
- ساختمان	-۲	۳.۱
ارزش افزوده گروه خدمات	۲.۴	۴.۲
۲. تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار (تقاضا)	۲.۷	۵.۱
مخارج مصرف نهایی بخش خصوصی	۵.۹	۵.۹
مخارج مصرف نهایی بخش دولتی	-۷.۹	۰.۹
تشکیل سرمایه ثابت ناخالص	۳	۴.۵
صادرات کالا و خدمات	۶.۸	۲۳
واردات کالا و خدمات	۱۴.۱	۰.۶

منبع: بانک مرکزی

۳-۲. تورم و شاخص‌های قیمت

۳-۲-۱. شاخص قیمت کالاها و خدمات مصرفی

به گزارش مرکز آمار ایران، متوسط رشد شاخص قیمت کالاها و خدمات مصرفی کل کشور، در دوازده ماه منتهی به آذر ۱۴۰۲ به رقم ۴۴.۱ درصد رسید. همچنین تورم نقطه به نقطه در آذر ۱۴۰۲ معادل ۴۰.۱ درصد بوده است. در سال ۱۴۰۲ روند کلی تورم با شیب منفی همراه بوده است و انتظارات می‌رود در سال ۱۴۰۳، نرخ تورم به کانال ۳۰ درصدی کاهش یابد. پیش‌بینی اخیر صندوق بین‌المللی پول از تورم ایران در سال آتی (۳۲.۵ درصد) نیز مصداق این ادعا است.

جدول ۹- شاخص قیمت کالاها و خدمات مصرفی مناطق شهری منتهی به آذر ۱۴۰۰-۱۴۰۲

شرح	آذر ۱۴۰۰	آذر ۱۴۰۱	آذر ۱۴۰۲
شاخص CPI	۱۰۶.۳	۱۵۴.۱	۲۱۶
تورم نقطه به نقطه منتهی به آذر ماه هر سال	۳۴	۴۵.۱	۴۰.۱
تورم دوازده ماهه منتهی به آذر ماه هر سال	۴۲.۹	۴۱.۳	۴۴.۱

نگاهی به سهم اجزای شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی شهری از رشد آن نشان می‌دهد که گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها با توجه به سیاست‌های ارزی بالاترین سطح تورم را نسبت به دیگر گروه‌های کالایی و خدماتی (به استثناء گروه مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها) داشته است. در سال منتهی به آذر ۱۴۰۲ از کل تورم نقطه ای ۴۰.۲ درصدی، گروه مسکن، آب، برق و گاز و سایر سوخت‌ها حدود ۱۴.۴ واحد درصد، گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها

حدود ۱۱.۹ واحد درصد، و گروه حمل و نقل ۳.۵ درصد (مجموعاً ۲۹.۸ درصد از رشد ۴۰.۲ درصدی تورم نقطه به نقطه) را به خود اختصاص می‌دهند.

جدول ۱۰- سهم از رشد اجزای شاخص قیمت کالاها و خدمات مصرفی کشور^۱ در ۱۲ ماهه منتهی به آذر ۱۴۰۲

شرح	ضریب اهمیت	شاخص در آذر ۱۴۰۲	درصد تغییرات شاخص در آذر ۱۴۰۲ نسبت به آذر ۱۴۰۱	متوسط تغییرات شاخص در ۱۲ ماهه منتهی به ۱۴۰۲ نسبت به مدت مشابه (درصد)	سهم از رشد نقطه ای (درصد)
شاخص کل	۱۰۰	۲۱۷	۴۰،۲	۴۴،۴	۴۰،۲
۱. خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها	۲۸.۸۲	۲۵۴	۴۱،۳	۵۰،۴	۱۱.۹
نان و غلات	۶.۳۸	۲۱۵،۷	۱۵،۴	۳۱،۷	۱.۰
گوشت قرمز و سفید و فرآورده های آن	۶.۲۹	۳۲۹،۱	۹۴،۸	۹۰	۶.۰
۲. دخانیات	۰.۶۲	۲۱۱،۳	۴۵،۸	۴۰،۷	۰.۳
۳. پوشاک و کفش	۴.۵۲	۲۳۰،۷	۴۷،۲	۴۸،۶	۲.۱
۴. مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت ها	۳۶.۱۱	۱۹۹،۹	۴۰	۳۸،۱	۱۴.۴
۵. مبلان لوازم خانگی و نگهداری معمول آن	۴.۴	۱۹۳،۱	۳۶،۱	۳۸،۲	۱.۶
۶. بهداشت و درمان	۶.۶۸	۲۱۵،۲	۳۵،۵	۴۸،۵	۲.۴
۷. حمل و نقل	۸.۹۳	۱۹۴،۷	۳۸،۸	۴۷،۸	۳.۵
۸. ارتباطات	۲.۴۱	۱۳۱،۷	۱۶،۳	۱۸،۶	۰.۴
۹. تفریح و فرهنگ	۰.۸۷	۲۰۸،۳	۴۴،۱	۴۳،۸	۰.۴
۱۰. آموزش	۰.۸۸	۲۱۰،۶	۴۲	۳۵،۳	۰.۴
۱۱. هتل و رستوران داری	۱.۳۵	۳۱۱،۵	۵۶،۵	۶۶،۲	۰.۸
۱۲. کالاهای متفرقه	۴.۴۲	۱۹۵،۱	۴۰،۵	۴۱،۳	۱.۸

منبع: مرکز آمار ایران

۳-۳. تجارت خارجی

نگاهی به عملکرد تجارت خارجی کشور در ۹ ماه نخست سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد که صادرات غیرنفتی کشور نسبت به دوره مشابه سال ۱۴۰۱ با افزایش ۲۶.۵ درصدی از نظر وزن و افت ۰.۶۸ درصدی از نظر ارزش مواجه بوده است. علیرغم رشد محسوس ارزش وزنی صادراتی غیرنفتی، کاهش قیمت جهانی کامودیتی‌ها در بازارهای بین‌المللی موجب کاهش محدود ارزش دلاری صادرات غیرنفتی کشور (نسبت به سال مالی ماقبل) و رسیدن آن به حدود ۳۶.۴ میلیارد دلار شد. این در حالی است که واردات کشور که کالاهای واسطه‌ای در آن سهم عمده را دارد^۲ از جهت وزنی رشد ۶.۰۴ درصدی نسبت به دوره مشابه سال ۱۴۰۱ دارد، اما تحت تاثیر افزایش قیمت کالاهای واسطه‌ای بویژه غلات و محصولات با تکنولوژی بالا (به دلیل تورم جهانی) در بازارهای بین‌المللی با افزایش ۱۲.۲۹ درصدی از نظر ارزش دلاری مواجه گردیده و به حدود ۴۸.۴ میلیارد دلار رسیده است. افزایش تولیدات داخلی لوازم خانگی و برخی ماشین‌آلات صنعتی یکی از مهمترین عوامل فزاینده واردات کالاهای واسطه‌ای مورد نیاز این صنایع می‌باشد.

^۱ تورم نقطه‌ای کالا و خدمات مصرفی کل کشور (شهری و روستایی) در آذرماه ۱۴۰۲ حدود ۴۰.۲ درصد می‌باشد.

^۲ براساس گزارش دفتر آمار و پردازش اطلاعات گمرکی گمرک ایران از کل ارزش واردات سال‌های اخیر، حدود ۱۶ درصد آن مصرفی، ۷۰ درصد کالاهای واسطه‌ای و در نهایت حدود ۱۴ درصد آن کالاهای سرمایه‌ای بوده است. به جهت وزنی سهم کالاهای واسطه‌ای ۹۳ درصد و سرمایه‌ای ۲ درصد می‌باشد.

برآیند رشد وزنی صادرات غیر نفتی، در کنار رشد مقدار واردات توام با افزایش قیمت کالاهای وارداتی در بازار بین‌المللی، کسری ۱۲ میلیارد دلاری تراز کالایی بدون نفت بوده است که در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته حدود ۸۷ درصد افزایش را نشان می‌دهد. البته با توجه به رشد مطلوب صادرات نفت خام طی دوره مذکور، تراز تجاری کل کالا و خدمات طی این دوره بالغ بر ۱۰ میلیارد دلار می‌باشد.

جدول ۱۱- عملکرد صادرات غیر نفتی و واردات طی ۹ ماه نخست سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲

شرح	۹ ماه نخست سال ۱۴۰۱		۹ ماه نخست سال ۱۴۰۲		درصد تغییرات	درصد
	مقدار	ارزش	مقدار	ارزش	تغییرات	درصد
	(میلیون تن)	(میلیارد دلار)	(میلیون تن)	(میلیارد دلار)	وزنی	ارزشی
صادرات غیر نفتی	۸۰.۶	۳۶.۷	۱۰۱.۹	۳۶.۴	۲۶.۵	-۰.۶۸
واردات	۲۷.۱	۴۳.۱	۲۸.۷	۴۸.۴	۶.۰۴	۱۲.۲۹
تراز کالایی بدون نفت	۵۳.۵	-۶.۴	۷۳.۲	-۱۲		

منبع: گمرک جمهوری اسلامی ایران

۳-۴. بازار کار و نرخ بیکاری

گزارش مرکز آمار ایران از تحولات بازار کار در تابستان ۱۴۰۲ نسبت به تابستان ۱۴۰۱ حاکی از کاهش نرخ بیکاری به ۷.۹ درصد می‌باشد که عمدتاً تحت تاثیر افزایش جمعیت فعال و متناسب آن افزایش جمعیت شاغل بوده که جمعیت جویای کار را حدود ۲۱۸ هزار نفر کاهش داده است. گزارش مرکز آمار ایران همچنین بیان می‌کند که از تابستان ۱۴۰۱ تا تابستان ۱۴۰۲ حدود ۷۵۴ هزار نفر به جمعیت بالای ۱۵ سال کشور افزوده شده که بیش از این میزان، اشتغال ایجاد شده است.

جدول ۱۲- تغییرات عمده بازار کار در تابستان ۱۴۰۱-۱۴۰۲ (هزار نفر)

شرح	تابستان ۱۴۰۱ (هزار نفر)	تابستان ۱۴۰۲ (هزار نفر)	تغییرات تابستان ۱۴۰۲ به تابستان ۱۴۰۱ (هزار نفر)
۱. جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر	۶۳۷۰۲	۶۴۴۵۷	۷۵۴
۲. جمعیت فعال	۲۶۱۱۲	۲۶۸۰۱	۶۸۹
۳. نرخ مشارکت	۴۱	۴۱.۶	۰.۶
۴. جمعیت شاغل	۲۳۷۷۹	۲۴۶۸۶	۹۰۷
۵. جمعیت بیکار	۲۳۳۳	۲۱۱۶	-۲۱۸
۶. نرخ بیکاری	۸.۹	۷.۹	-۱

منبع: مرکز آمار ایران

از حیث تغییرات اشتغال به تفکیک بخش‌های مختلف اقتصادی همانطور که در جدول (۱۳) مشاهده می‌شود، علیرغم تداوم کاهش بارندگی و گسترش خشکسالی، سطح اشتغال در بخش کشاورزی در تابستان ۱۴۰۲ بدون تغییر نسبت به تابستان ۱۴۰۱ باقی مانده است. افزایش محسوس قیمت لبنیات و انواع گوشت دام طی یک سال گذشته، فعالیت‌های کشاورزی و دامپروری در مناطق روستایی را جذاب کرده و نرخ مهاجرت نیروی کار از این مناطق به شهرها را کاهش

داده است. از دستاوردهای اقتصادی سال مالی منتهی به تابستان ۱۴۰۲ کشور می‌توان به ایجاد ۳۹۱ هزار شغل در بخش خدمات و ۳۵۰ هزار شغل در بخش صنعت اشاره کرد. از دیگر مولفه‌های مهم تحولات بازار کار، کاهش حدود ۱۵۵ هزار نفری اشتغال ناقص در سال منتهی به تابستان ۱۴۰۲ است.

جدول ۱۳- تغییرات اشتغال به تفکیک بخش‌های اقتصادی در پاییز ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱

شرح	تابستان ۱۴۰۱ (هزار نفر)	تابستان ۱۴۰۲ (هزار نفر)	تغییرات تابستان ۱۴۰۲ به ۱۴۰۱ (هزار نفر)
کشاورزی	۱۱۵۸	۱۱۵۸	-۰.۰۱۳
صنعت	۶۳۲۴	۶۶۷۴	۳۵۰
خدمات	۱۰۴۷۰	۱۰۸۶۱	۳۹۱
اشتغال ناقص	۱۴۳۸	۱۲۸۳	-۱۵۵

منبع: مرکز آمار ایران

۳-۵. بازار پول و سیاست‌های پولی

بررسی نقدینگی از سمت عرضه نشان می‌دهد که این متغیر در دوازده ماه منتهی به آذر ۱۴۰۲ با رشد ۲۶/۹ درصدی مواجه بوده است و روند کاهشی رشد این متغیر از حدود ۴۰ درصد در سال‌های اخیر به ۲۷ درصد، بیانگر عملکرد مطلوب بانک مرکزی در مدیریت و کنترل رشد نقدینگی است. طی دوره مذکور رشد پایه پولی نیز حدود ۳۳.۳ درصد می‌باشد که شیب رشد آن نیز در ماه‌های پایانی دوره مورد مطالعه کاهشی بوده است.

جدول ۱۴- نقدینگی و اجزای پایه پولی از سمت عرضه ۱۴۰۱-۱۳۹۹ (هزار میلیارد ریال- درصد)

شرح	آذر ۱۴۰۰	آذر ۱۴۰۱	آذر ۱۴۰۲	نرخ رشد آذر ۱۴۰۲ به آذر ۱۴۰۱
نقدینگی (عرضه)	۴۴،۲۶۹	۵۹،۰۵۶	۷۴،۹۸۰	۲۶.۹۶
پایه پولی (منابع)	۵،۶۰۹	۷،۶۶۳	۱۰،۲۳۲	۳۳.۳
خالص دارایی‌های خارجی	۴۹۳۵.۷	۵۵۹۱	-	-
خالص بدهی‌های بخش دولتی به بانک مرکزی	-۳۹۳.۶	-۵۵۰	-	-
بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی	۱۵۳۸.۲	۲۷۲۴	-	-
خالص سایر اقلام	-۴۷۲	-۱۰۱	-	-
ضریب تکاثری نقدینگی	۷.۹	۷.۷	۷.۳	-۵.۲

ماخذ: بانک مرکزی

در بررسی اجزای پایه پولی، اگرچه نیاز به اطلاعات بیشتری است (که در زمان تنظیم گزارش منتشر نشده است) اما بررسی آنها برای شهریور ۱۴۰۲ نشان می‌دهد که خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی از شهریور ۱۴۰۱ تا شهریور ۱۴۰۲ با افت ۱۴.۶ درصدی به ۴،۹۲۷ هزار میلیارد ریال کاهش یافت. همچنین خالص بدهی بخش دولتی به بانک مرکزی حدود ۷۷ هزار میلیارد تومان می‌باشد که نقش محدودی در رشد پایه پولی داشته است. ضمن آنکه خالص بدهی‌های بانک‌ها

به بانک مرکزی، علیرغم محدودیت‌های وضع شده برای استقراض بانک‌ها از آن بانک و تقویت بازار بین بانکی جهت تامین منابع مورد نیاز آنها، رشد ۲۱۴ درصدی داشته است. اگرچه تحلیل سرفصل «سایر اقلام» به اطلاعات بیشتری نیاز دارد، منتها روند کاهشی سهم آن در تنزل پایه پولی طی چهار سال گذشته، گویای کاهش سهم بالقوه آن برای ممانعت از رشد پایه پولی است. طی دو سال منتهی به آذر ۱۴۰۲ ضریب فزاینده تحت سیاست های پولی بانک مرکزی از ۷.۷ واحد به ۷.۳ واحد کاهش یافته است.

بررسی رشد نقدینگی در دوازده ماهه منتهی به شهریور ۱۴۰۲ از سمت تقاضا گویای آن است که با رشد ۴۰.۶ درصدی پول و ۲۲.۸ درصدی شبه پول، ترکیب سهم پول و شبه پول در نقدینگی به نفع جزء پول افزایش یافته است، بگونه‌ای که سهم پول از نقدینگی از ۲۲.۸ درصد در شهریور ۱۴۰۱ به ۲۵.۲ درصد در شهریور ۱۴۰۲ افزایش یافته است.

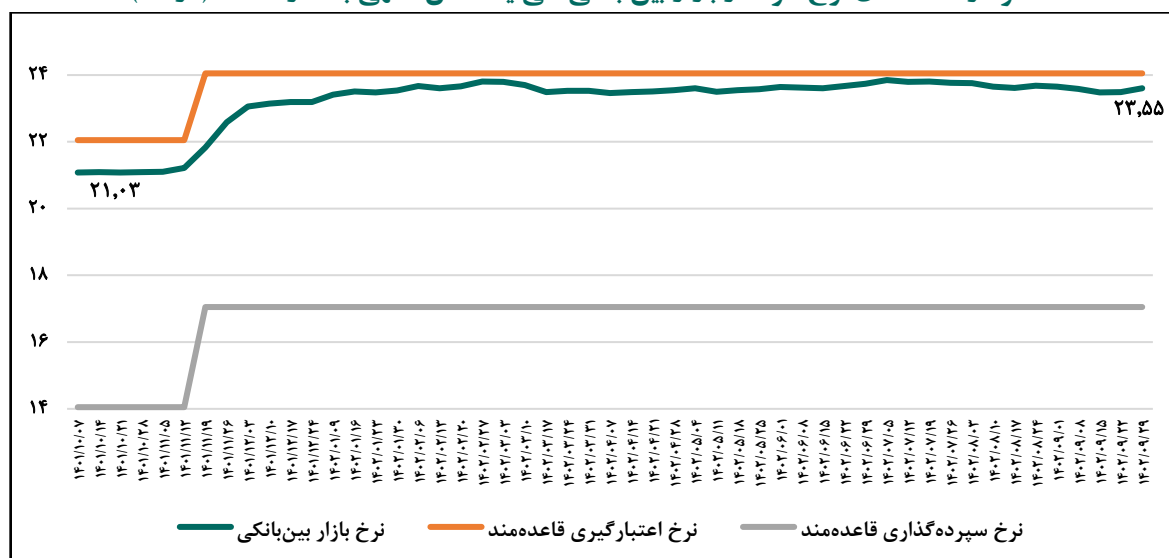
جدول ۱۵- نقدینگی و اجزای آن در سمت تقاضا ۱۴۰۱-۱۴۰۲ (هزار میلیارد ریال-درصد)

شرح	شهریور ۱۴۰۱	آذر ۱۴۰۱	شهریور ۱۴۰۲	آذر ۱۴۰۲	نرخ رشد شهریور ۱۴۰۲	نرخ رشد شهریور ۱۴۰۱
نقدینگی (تقاضا)	۵۵۹۴۹	۵۹,۰۵۶	۷۰,۹۹۱	۷۴,۹۸۰	۲۶.۹	۲۰.۲
پول (اسکناس، مسکوک و سپرده دیداری)	۱۲۷۴۲	۱۳۹۰۸	۱۷۹۱۳	-	۴۰.۶	۲۸.۸
شبه پول (سپرده های مدت دار)	۴۳۲۰۷	۴۵۱۴۸	۵۳۰۷۸	-	۲۲.۸	۱۷.۶
نسبت پول به نقدینگی (درصد)	۲۲.۸	۲۳.۶	۲۵.۲	-	۱۰.۵	۶.۸

منبع: بانک مرکزی ج.ا.ایران

در سال مالی منتهی به آذر ۱۴۰۲ سیاست های پولی بانک مرکزی تحت تاثیر فروش اوراق دولتی (با نرخ های سود بالای ۲۰ درصد) و ضرورت اتخاذ سیاستهای ضد تورمی، با افزایش نرخ های سود بین بانکی همراه بود. در این سال بانک مرکزی کوشید نرخ سود در بازار بین بانکی (به عنوان نرخ حداقل و پایه نظام بانکی) را در کریدوری که سقف آن ۲۴ درصد بود مدیریت نماید که برآیند آن حاکمیت نرخ های سود بین ۲۰ تا ۲۲ درصد بود.

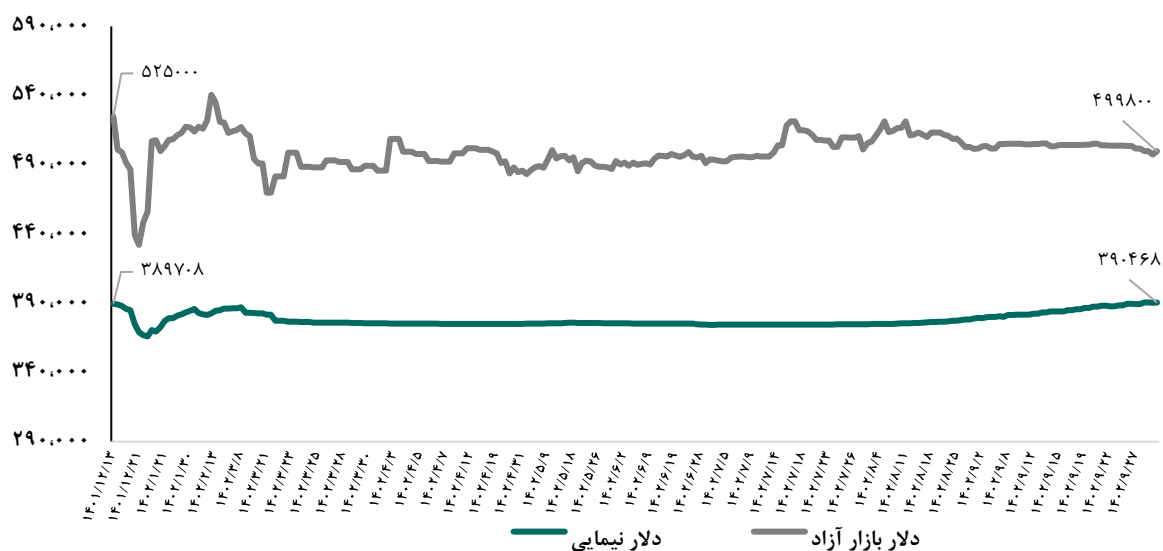
نمودار ۲۳- دلان نرخ سود در بازار بین بانکی طی یک سال منتهی به آذر ۱۴۰۲ (درصد)

۳-۶. تحولات بازار ارز و سیاست‌های ارزی

در سال منتهی به ۳۰ آذر ۱۴۰۲، سیاست‌های ارزی بانک مرکزی موجب مدیریت مناسب نرخ دلار نیمایی و ثبات نسبی آن شد. همچنین نوسانات نرخ دلار در بازار آزاد نیز محدود بود.

نمودار ۲۴- روند نرخ دلار نیمایی و بازار آزاد طی یک سال منتهی به ۳۰ آذر ۱۴۰۲ (ریال)

نگاهی به میانگین و انحراف معیار نرخ دلار نیمایی و نرخ دلار بازار آزاد طی دو سال منتهی به آذر ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ نشان می‌دهد که میانگین نرخ فروش دلار آمریکا در سامانه نیما با ۴۴ درصد افزایش از حدود ۲۶۳ هزار ریال در سال منتهی به ۳۰ آذر ۱۴۰۱ به حدود ۳۷۸ هزار ریال در سال منتهی به ۳۰ آذر ۱۴۰۲ افزایش یافت. همچنین ثبات نسبی و روند تغییرات نرخ دلار آزاد و نیمایی از ابتدای سال ۱۴۰۲ تا انتهای دوره مورد بررسی حاکی از آرامش در بازار رسمی و آزاد ارز می‌باشد. انتظار می‌رود در صورت ثبات متغیرهای کلان اقتصادی، آرامش حاکم در بازار ارز در سال ۱۴۰۳ نیز ادامه داشته باشد.

جدول ۱۶- نرخ دلار آمریکا در سال منتهی به آذر ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ (ریال-درصد)

شرح	سال منتهی به پایان آذر ۱۴۰۱	سال منتهی به پایان آذر ۱۴۰۲	درصد تغییرات
میانگین نرخ در سامانه نیما	۲۶۳,۰۰۹	۳۷۸,۰۰۱	۴۴
میانگین نرخ دلار بازار آزاد	۳۰۴,۲۳۷	۴۹۹,۷۳۱	۶۴
اختلاف نرخ نیما و بازار آزاد	۴۱,۲۲۸	۱۲۱,۷۳۰	۱۹۵
انحراف معیار نرخ در سامانه نیما	۱۲,۷۹۵	۴,۷۹۵	-۶۳
انحراف معیار نرخ دلار بازار آزاد	۳۱,۷۹۳	۱۲,۶۲۲	-۶۰

منبع: اتحادیه طلا و جواهر تهران

^۱ با توجه به تغییر پایه نرخ دلار نیمایی، قیمت‌ها از ۱۲ اسفند ۱۴۰۱ ارائه شد.

۳-۷. بازار مسکن و تحولات قیمت و بازدهی

بازار مسکن در دوازده ماهه سال مالی منتهی به آذر ۱۴۰۲ با افت متوسط ۴۵ درصدی تعداد معاملات و رشد متوسط ۷۸ درصدی قیمت هر متر مربع واحد مسکونی^۱ مواجه بود. در این راستا، عملاً بدلیل رشد قیمت هر متر مربع واحد مسکونی طی چند سال گذشته، بخشی از متقاضیان واحدهای مسکونی (هر دو گروه تقاضای سرمایه گذاری و مصرفی) از این بازار خارج شده‌اند و حجم معاملات واحدهای مسکونی افت محسوسی داشته است.

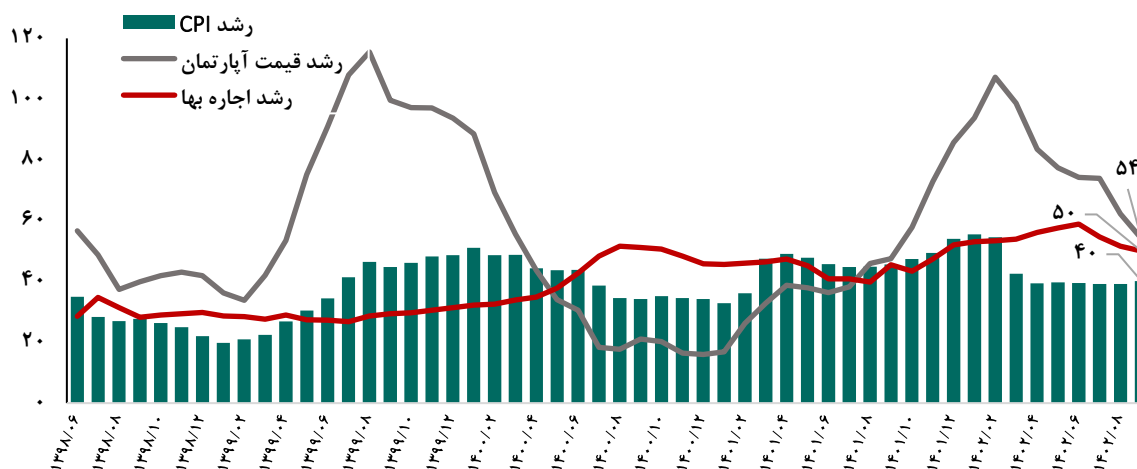
جدول ۱۷- عملکرد معاملات مسکن انجام شده در شهر تهران در دوره های سالانه منتهی به پایان آذر ۱۴۰۲

شرح	۱۲ ماه منتهی به آذر ۱۴۰۰	۱۲ ماه منتهی به آذر ۱۴۰۱	۱۲ ماه منتهی به آذر ۱۴۰۲	درصد تغییرات ۱۴۰۲ به ۱۴۰۱
تعداد معاملات (واحد مسکونی)	۶۴,۷۴۵	۱۰۰,۷۳۰	۵۵,۱۷۰	-۴۵
متوسط قیمت هر متر مربع (هزار ریال)	۳۰۲,۳۲۳	۳۹۷,۷۵۵	۷۰۶,۶۷۱	۷۸

صرف نظر از کاهش تقاضای مصرفی (نسبت به تقاضای سرمایه گذاری)، کاهش توان اثرگذاری تسهیلات خرید مسکن و کاهش سرعت نقدشوندگی سرمایه گذاری در این بازار (نسبت به سایر بازار دارایی های مالی) از چالش های قابل ملاحظه در بازار مسکن است. همچنین افزایش قیمت نهاده های ساختمانی نیز موجب کاهش انگیزه در بخش تولید مسکن شده است.

چنانکه در نمودار (۲۵) مشاهده می شود، مقایسه تغییرات نقطه ای قیمت مسکن و نرخ اجاره با نرخ تورم نقطه ای کل کشور نشان می دهد که از سال ۱۳۹۸ تا خرداد ۱۴۰۰ رشد قیمت مسکن بالاتر از تورم سراسری بوده است. همچنین طی این دوره رشد قیمت مسکن بالاتر از رشد نرخ اجاره بوده است. اما به دلیل رکود بازار مسکن، رشد قیمت مسکن تا اواسط پاییز ۱۴۰۱ کمتر از رشد اجاره آپارتمان و تورم بوده است. اما طی یک سال گذشته مجدداً رشد قیمت مسکن بالاتر از میانگین تورم کل کشور و نرخ اجاره بهاء بوده است و به نوعی در حال تکرار الگوی قیمتی سال ۱۳۹۹ است.

نمودار ۲۵- مقایسه نرخ رشد قیمت مسکن، اجاره و CPI طی سال های ۱۳۹۸ تا آذر ۱۴۰۲

^۱ نظر به دقت بالای داده های مربوط به شهر تهران، این اطلاعات به عنوان نماینده وضعیت بازار مسکن ارائه می شود.

۸-۳. مقایسه بازدهی دارایی‌های نقدشونده

بررسی بازدهی دوره‌ای دارایی‌های سرمایه‌ای نقدشونده نشان می‌دهد که در افق یکساله، اگرچه بازدهی کلیه دارایی‌ها مثبت بوده، اما بازدهی واقعی (کسرشده از تورم) بازار ارز و فرابورس منفی بوده است. این وضعیت در بازدهی دوساله برای بازار ارز و سهام نیز مشاهده می‌شود. در واقع شاخص قیمت کالا و خدمات مصرفی طی دو سال منتهی به آذر ۱۴۰۲ بالغ بر ۱۰۴ درصد رشد داشته اما بازدهی واقعی دو بازار مذکور بین ۶۱- تا ۲۲- درصد بود. بررسی بازدهی پنج ساله دارایی‌های منتخب بیانگر این حقیقت است که بازار سهام بیشترین بازدهی را در میان بازارهای رقیب داشته است. در بازه ۱۰ ساله نیز بازار سهام به همراه بازار فلزات گرانها (سکه) بیشترین بازدهی را نصیب خود کرده‌اند.

نمودار ۲۶- عملکرد دوره‌ای بازدهی دارایی‌های مالی و نقدشونده منتهی به پایان آذر ۱۴۰۲ (درصد)

۹-۳. چشم‌انداز اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۳

صرف‌نظر از تاثیر عواملی چون کاهش رشد اقتصاد جهانی، تداوم تورم در کشورهای جهان، چشم‌انداز مبهم بازار انرژی در سایه ناآرامی‌ها در منطقه اورپا و خاورمیانه، کاهش احتمالی نرخ بهره در بازارهای بین‌المللی و ... که از محیط خارجی به اقتصاد کشور تحمیل می‌گردد، اقتصاد کشور در سال ۱۴۰۳ می‌تواند متأثر از تغییر نگرش در روابط بین‌المللی، مدیریت مناسب بازار پول از سوی بانک مرکزی و اقدامات اثربخش مالی مناسب از سوی دولت باشد.

در یک سناریوی خوشبینانه؛ افزایش مناسبات بین‌المللی می‌تواند مستقیماً باعث تقویت خالص صادرات (عمدتاً هیدروکربوری پایه) و رشد کلیه بخش‌های اقتصادی شود. در این سناریو افزایش اعتماد به اقتصاد کشور در کنار افزایش منابع ارزی در دسترس می‌تواند ضمن تحریک مصرف و سرمایه‌گذاری، امکان پوشش نیازهای ارزی کشور را فراهم ساخته و توانان موجب کاهش کسری بودجه دولت و تحریک هزینه‌های عمرانی شود. به علاوه دولت در مصارف خود، اتکاء به انتشار اوراق بهادار و افزایش قیمت انرژی و مواد معدنی را تعدیل خواهد کرد. چشم‌انداز دسترسی به منابع ارزی با ثبات همچنین می‌تواند موجب اصلاح ترازنامه بانک مرکزی، سطح ذخائر، میزان رشد اقتصادی همراه با تغییر ترکیب پایه پولی شده و به دنبال آن روند کاهشی نرخ ارز و تورم را تقویت کند.

۴. مروری بر بورس اوراق بهادار

۴-۱. تحولات عمده بورس در سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۰۹/۳۰

شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران که در ۳۰ آذر ماه سال ۱۴۰۱ در رقم ۱،۴۹۶،۲۰۱ واحد قرار داشت با افزایشی ۴۷.۷ درصدی در انتهای آذرماه سال ۱۴۰۲ به رقم ۲،۲۱۰،۲۱۷ واحد رسید. شاخص هم وزن که نماینده سهام کوچکتر بازار است شرایط بهتری داشت و با رشد ۷۰.۸ درصدی همراه شد.

جدول ۱۸- آمار متغیرهای بورس اوراق بهادار تهران در سنوات گذشته

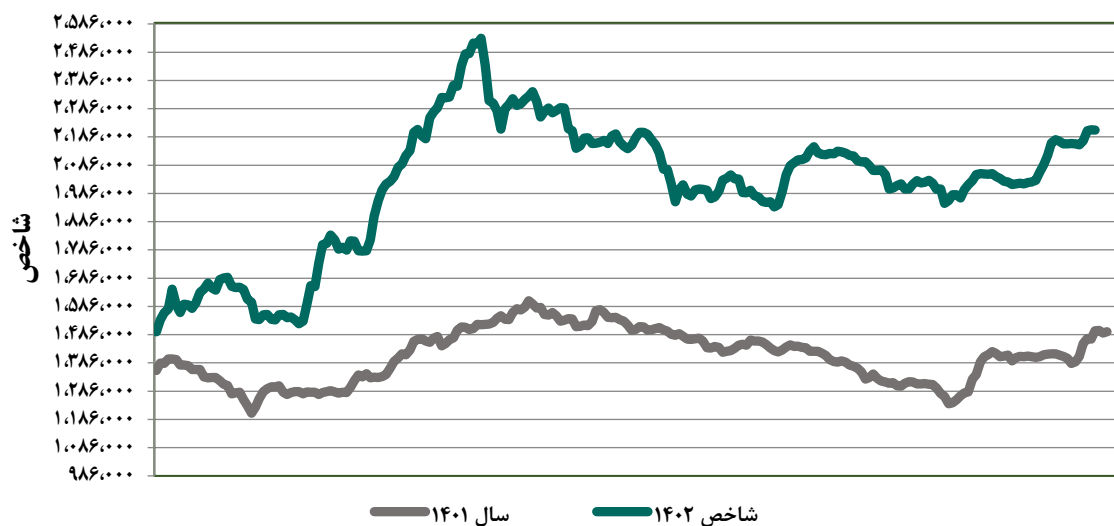
شرح	واحد	۱۳۹۹/۰۹	۱۴۰۰/۰۹	۱۴۰۱/۰۹	۱۴۰۲/۰۹
تعداد نمادهای بورسی	عدد	۳۶۷	۳۷۹	۳۷۷	۳۸۵
شاخص کل	واحد	۱،۴۳۹،۱۲۴	۱،۳۱۸،۳۶۰	۱،۴۹۶،۲۰۱	۲،۲۱۰،۲۱۷
حجم سهام و حق تقدم مبادله شده	میلیون سهم	۲،۰۷۷،۷۸۸	۱،۶۲۰،۹۹۶	۱،۹۳۱،۵۰۹	۳،۰۲۵،۱۸۳
ارزش معاملات	میلیارد ریال	۲۲،۱۱۰،۰۲۷	۱۱،۸۶۱،۲۳۳	۱۲،۷۵۹،۱۶۰	۲۲،۵۴۶،۵۵۹
ارزش بازار	میلیارد ریال	۵۷،۰۵۹،۰۸۷	۵۲،۱۴۳،۱۷۳	۵۵،۳۷۹،۲۰۱	۷۷،۱۵۴،۶۸۰
متوسط ارزش معاملات روزانه	میلیارد ریال	۹۰،۶۱۵	۴۹،۰۱۳	۵۲،۷۲۴	۹۴،۳۳۷
میانگین P/E ttm	مرتبه	۲۲.۳	۸	۶.۵	۹.۲
بازده شاخص کل	درصد	۳۰.۶.۵	(۸.۴)	۱۳.۵	۴۷.۷

منبع: گزارش‌های آماری بورس اوراق بهادار

۴-۲. روند شاخص بورس اوراق بهادار

شاخص بورس اوراق بهادار تهران در سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۰۹/۳۰ افزایش ۴۷.۷ درصد را به ثبت رساند و از مقدار ۱,۴۹۶,۲۰۱ واحد در ابتدای سال مالی به مقدار ۲,۲۱۰,۲۱۷ واحد در انتهای سال مالی افزایش یافت.

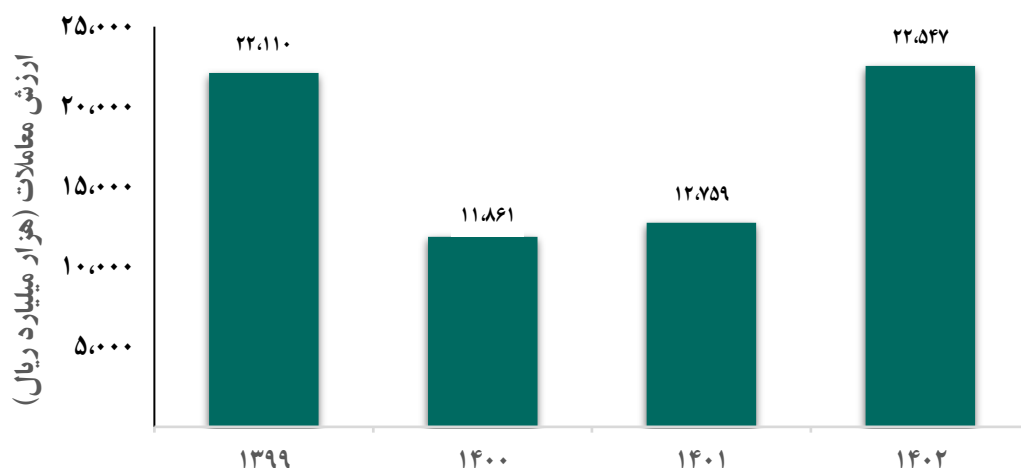
نمودار ۲۷- روند شاخص بورس اوراق بهادار تهران در دو سال اخیر

۴-۳. وضعیت معاملات در بورس اوراق بهادار

آمار مقایسه‌ای ارزش معاملات بازار اوراق بهادار تهران در چهار سال گذشته در نمودارهای زیر ارائه شده است.

نمودار ۲۸- خلاصه وضعیت معاملات بورس اوراق بهادار در سال‌های ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۲

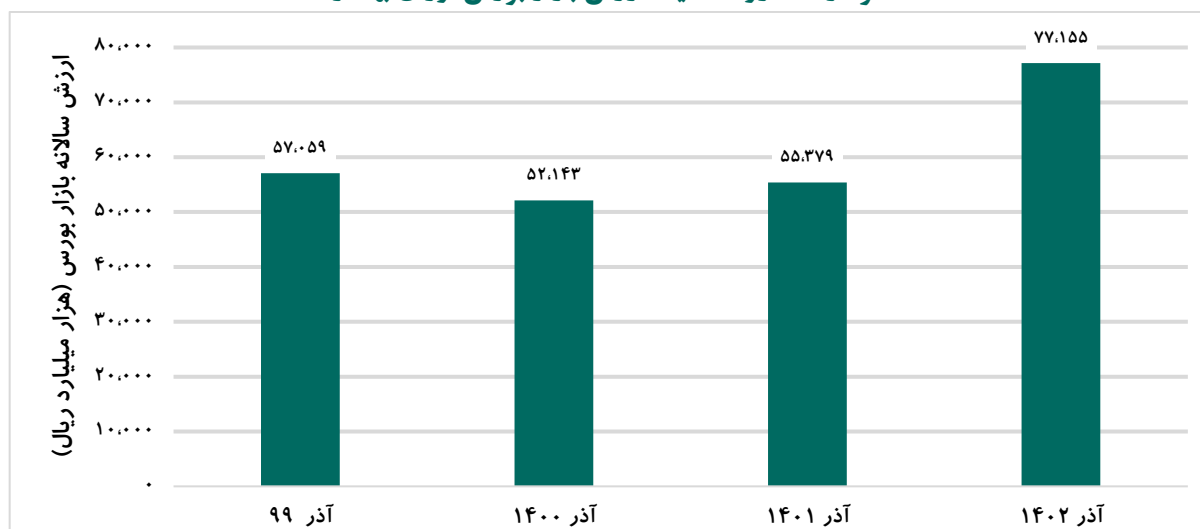

همانطور که در نمودار فوق نیز مشهود است، ارزش معاملات بورس اوراق بهادار در سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۰۹/۳۰ نسبت سال گذشته حدوداً ۷۷ درصد افزایش داشته است.

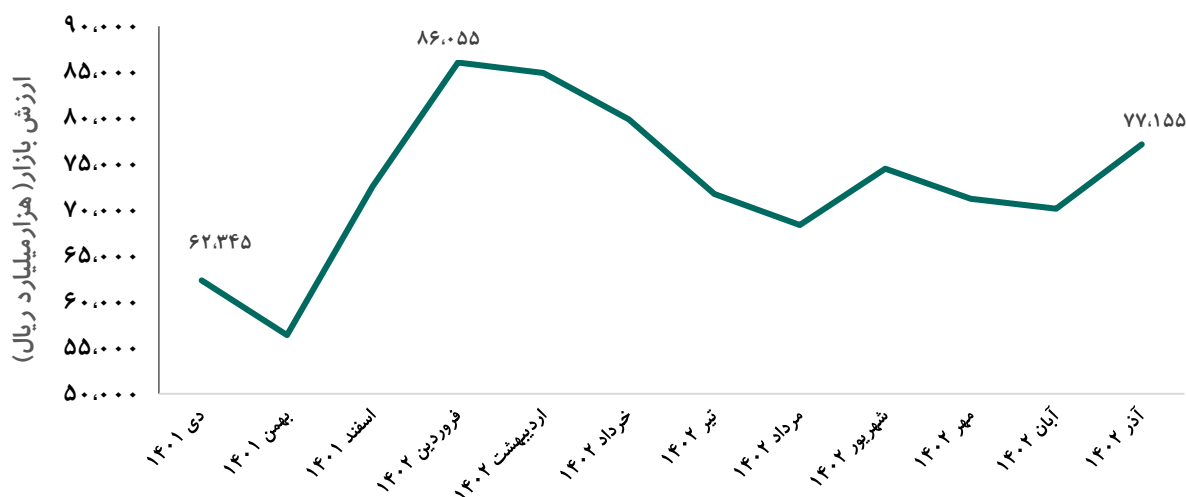
۴-۴. روند ارزش بازار بورس اوراق بهادار تهران

بررسی‌ها نشان می‌دهد که ارزش بورس اوراق بهادار در پایان آذرماه سال ۱۴۰۲ با افزایش ۳۹ درصدی نسبت به پایان آذرماه ۱۴۰۱ به رقم ۷۷،۱۵۵ هزار میلیارد ریال رسیده است.

نمودار ۲۹- روند سالیانه ارزش بازار بورس اوراق بهادار

نمودار ۳۰- روند ماهانه ارزش بازار بورس اوراق بهادار در سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۰۹/۳۰

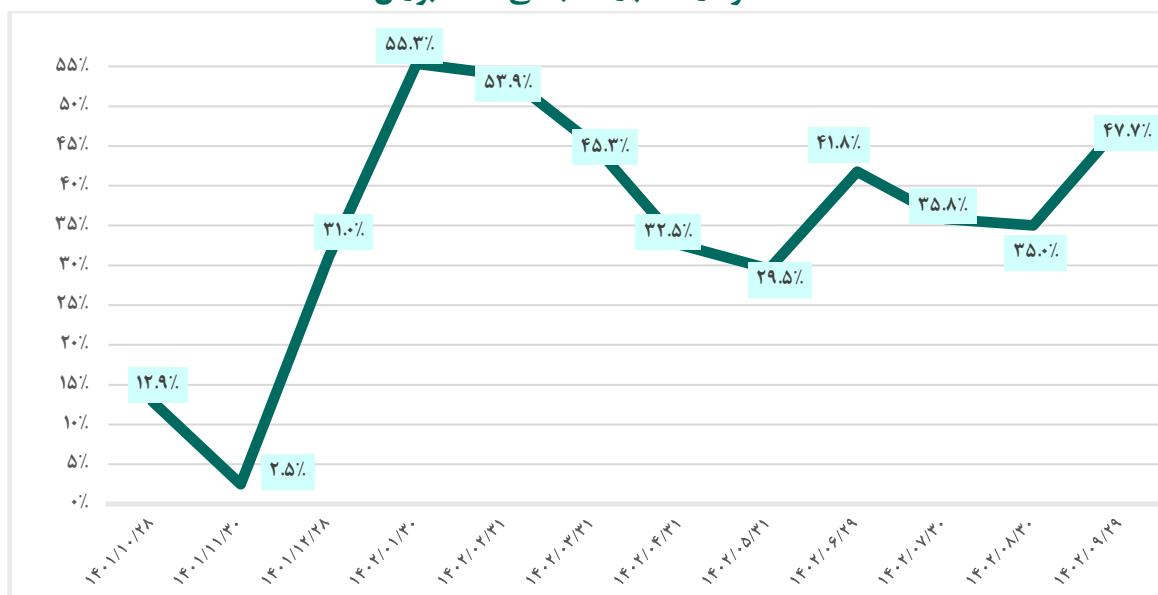

۴-۵. بازدهی بازار بورس اوراق بهادار

شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران که در ۳۰ آذرماه سال ۱۴۰۱ در رقم ۱،۴۹۶،۲۰۱ واحد قرار داشت با افزایشی ۴۷.۷ درصدی در انتهای آذرماه سال ۱۴۰۲ به رقم ۲،۲۱۰،۲۱۷ واحد رسید. در بازه زمانی اسفند ۱۴۰۱ تا نیمه اردیبهشت ۱۴۰۲ شاخص کل با رشد ۶۵ درصدی به عدد ۲،۵۳۵،۲۳۷ واحد دست یافت.

در ادامه از نیمه دوم اردیبهشت ماه روند نزولی شکل گرفت و در مجموع شاخص کل بورس تهران طی ۱۲ ماهه منتهی به آذرماه ۱۴۰۲ بازدهی ۴۷.۷ درصدی را به ثبت رساند.

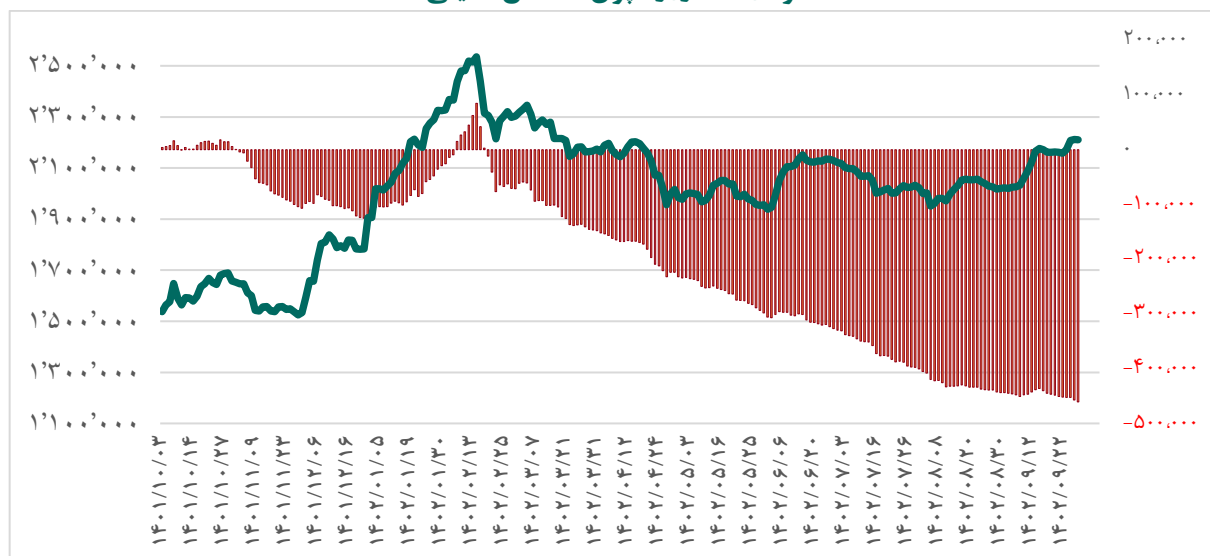
نمودار ۳۱- بازده تجمعی ماهانه بورس

۴-۶. ورود و خروج پول اشخاص حقیقی

یکی از مهمترین عوامل رونق و رکود بازار سرمایه، ورود و خروج پول اشخاص حقیقی به بازار است. این مطلب را می توان در نمودار زیر نیز مشاهده کرد به گونه ای در بازه زمانی اسفند ماه ۱۴۰۱ تا اردیبهشت ماه ۱۴۰۲ با شکل گیری ورود پول، روند صعودی شاخص آغاز گردید تا جایی که انباشت ورود پول در اریبهشت ماه مثبت شده و شاخص کل به بالاترین میزان در بازه مورد بررسی رسید. در ادامه با ایجاد روند خروج پول تا پایان آذر ۱۴۰۳ روند نزولی در بازار شکل گرفت. هر چند در این بازه در مقطعی توقف خروج پول باعث ایجاد روند صعودی موقت گردیده است.

نمودار ۳۲- ورود پول اشخاص حقیقی

بخش دوم: نگاهی بر وضعیت و عملکرد شرکت

۱. تاریخچه، موضوع فعالیت، سرمایه و سهامداران و نیروی انسانی شرکت

شرکت سرمایه گذاری صندوق بازنشستگی کارکنان بانکها در تاریخ ۸۳/۰۴/۰۵ بصورت سهامی عام و پس از پذیره نویسی تأسیس و از همان زمان فعالیت رسمی خود را آغاز نمود. به موجب ماده ۳ اساسنامه موضوع فعالیت شرکت خرید و فروش سهام، هرگونه عملیات مشارکت، سرمایه گذاری، بازرگانی و ساختمانی و غیره می باشد. نماد معاملاتی شرکت با نام "وسکاب" در بهمن سال ۱۳۹۰ در بازار دوم فرابورس درج گردید و پس از آن در تاریخ ۹۲/۰۶/۱۰ از تابلوی فرابورس به بازار دوم بورس منتقل گردید. همچنین به موجب تصمیمات مجمع عمومی فوق العاده مورخ ۹۴/۰۸/۰۶ نام شرکت به سرمایه گذاری نور کوثر ایرانیان و مجدداً به موجب تصمیمات مجمع عمومی فوق العاده مورخ ۹۸/۰۱/۲۸ به نام "شرکت سرمایه گذاری صندوق بازنشستگی کارکنان بانکها" تغییر یافت. سرمایه ثبت شده شرکت در تاریخ ارائه گزارش مبلغ ۲۴،۰۰۰ میلیارد ریال می باشد. ترکیب سهامداران شرکت در این تاریخ نیز به شرح جدول زیر می باشد.

جدول ۱۹- سهامداران شرکت سرمایه گذاری صندوق بازنشستگی کارکنان بانکها

سهامداران		۱۴۰۱/۰۹/۳۰		۱۴۰۲/۰۹/۳۰	
تعداد سهامدار	تعداد سهم	درصد	تعداد سهامدار	تعداد سهم	درصد
۱	۷,۰۱۸,۹۳۱,۲۳۱	۵۸.۵٪	۱	۱۴,۲۴۹,۶۴۸,۷۱۴	۵۹.۴٪
۱	۱,۸۶۳,۸۷۶,۴۸۴	۱۵.۵٪	۱	۳,۷۹۹,۶۷۶,۸۲۴	۱۵.۸٪
۴۵,۸۴۳	۳۵۷,۵۸۵,۸۶۲	۳.۰٪	۴۴,۲۰۲	۶۸۷,۳۹۳,۰۰۷	۲.۹٪
۱۳,۲۴۶	۱۶۶,۴۶۲,۴۳۰	۱.۴٪	۱۱,۷۶۲	۲۹۰,۷۶۰,۴۷۰	۱.۲٪
۲۱,۹۰۵	۱۵۶,۷۵۲,۰۸۰	۱.۳٪	۲۰,۲۳۴	۲۸۴,۰۶۸,۱۰۶	۱.۲٪
۴۸,۴۳۶	۲,۴۳۶,۳۹۱,۹۱۳	۲۰.۳٪	۳۹,۲۱۷	۴,۶۸۸,۴۵۲,۸۷۹	۱۹.۵٪
۱۲۹,۴۳۲	۱۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰٪	۱۱۵,۴۱۷	۲۴,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰٪
جمع					

تعداد کارکنان شرکت در حال حاضر ۲۷ نفر و وضعیت تحصیلات ایشان به شرح جدول زیر می باشد.

جدول ۲۰- وضعیت نیروی انسانی شرکت

تعداد (نفر)	شرح
۱	مدیرعامل
۷	مدیران
۱۶	کارشناسان و مسئولین
۳	کارمند و خدمات
۲۷	جمع

تعداد (نفر)	شرح
۱۶	فوق لیسانس و بالاتر
۸	لیسانس
۳	دیپلم و زیردیپلم
۲۷	جمع

۲. روند افزایش سرمایه‌های شرکت

سرمایه شرکت در تاریخ تاسیس مبلغ ۶۷۵.۵۰۰ میلیون ریال بوده است. در سال ۱۳۹۱ اولین افزایش سرمایه شرکت از مبلغ ۶۷۵.۵۰۰ میلیون ریال به مبلغ ۱.۵۰۰.۰۰۰ میلیون ریال از محل آورده نقدی و مطالبات سهامداران انجام گردید. با دومین افزایش سرمایه به میزان ۱۰۰ درصد و از محل آورده نقدی و مطالبات سهامداران، سرمایه شرکت به مبلغ ۳.۰۰۰ میلیارد ریال رسید. سومین افزایش سرمایه از مبلغ ۳.۰۰۰ میلیارد ریال به مبلغ ۳.۵۰۰ میلیارد ریال از محل آورده نقدی و مطالبات سهامداران انجام گردید. چهارمین افزایش سرمایه شرکت نیز از مبلغ ۳.۵۰۰ میلیارد ریال به مبلغ ۵.۰۰۰ میلیارد ریال از محل سود انباشته، آورده نقدی و مطالبات سهامداران بر اساس مصوبه مجمع عمومی فوق العاده مورخ ۱۳۹۷/۰۶/۱۱ انجام گردید. پنجمین افزایش سرمایه شرکت از مبلغ ۵.۰۰۰ میلیارد ریال به مبلغ ۶.۰۰۰ میلیارد ریال از محل سود انباشته بر اساس اختیارات حاصله از مجمع عمومی فوق العاده مورخ ۱۳۹۷/۰۶/۱۱ و تشکیل جلسه هیات مدیره مورخ ۱۳۹۸/۰۹/۰۲ در خصوص افزایش سرمایه صورت گرفته است که ثبت آن نیز در تاریخ ۱۳۹۸/۱۰/۰۷ انجام شده است. ششمین افزایش سرمایه شرکت از مبلغ ۶.۰۰۰ میلیارد ریال به مبلغ ۱۲.۰۰۰ میلیارد ریال از محل سود انباشته بر اساس مصوبه مجمع عمومی فوق العاده مورخ ۱۴۰۰/۰۴/۲۶ در مرجع ثبت شرکت ها به ثبت رسیده است. آخرین افزایش سرمایه شرکت از مبلغ ۱۲.۰۰۰ میلیارد ریال به مبلغ ۲۴.۰۰۰ میلیارد ریال از محل سود انباشته بر اساس مصوبه مجمع عمومی فوق العاده مورخ ۱۴۰۲/۰۹/۰۱ انجام گردید و در تاریخ ۱۴۰۲/۱۰/۰۵ در مرجع ثبت شرکت ها به ثبت رسیده است. جدول زیر افزایش سرمایه‌های شرکت را نشان می‌دهد.

جدول ۲۱- افزایش سرمایه‌های شرکت

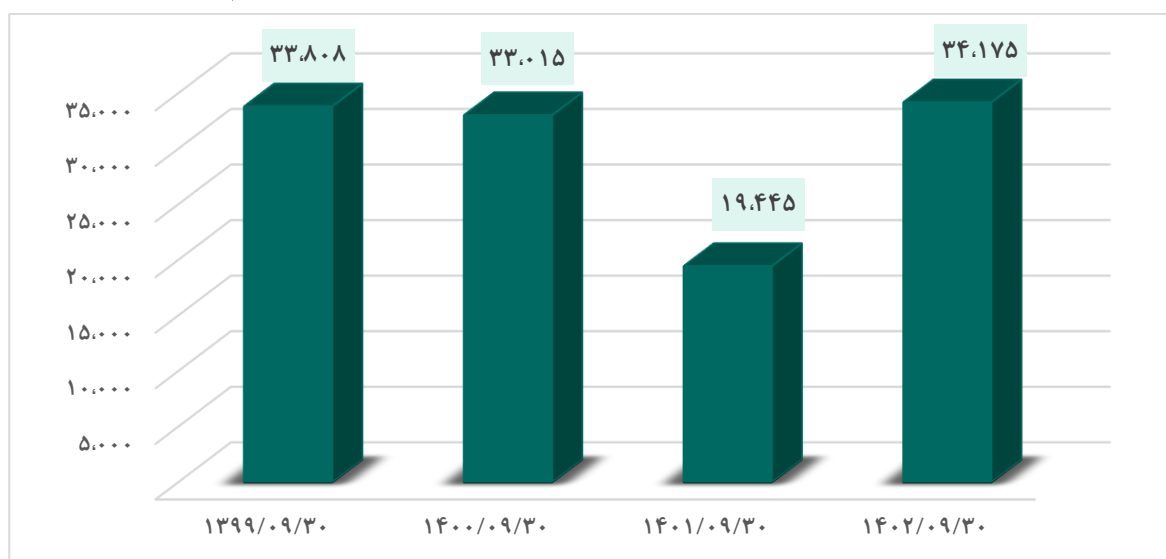
محل افزایش سرمایه	درصد افزایش سرمایه	سرمایه جدید (میلیون ریال)	مبلغ افزایش سرمایه (میلیون ریال)	سرمایه قبلی (میلیون ریال)	تاریخ ثبت افزایش سرمایه
آورده نقدی	-	۶۷۵.۵۰۰	۶۷۵.۵۰۰	-	۱۳۸۳/۰۴/۰۵
آورده نقدی و مطالبات سهامداران	۱۲۲	۱.۵۰۰.۰۰۰	۸۲۴.۵۰۰	۶۷۵.۵۰۰	۱۳۹۱/۰۵/۰۱
آورده نقدی و مطالبات سهامداران	۱۰۰	۳.۰۰۰.۰۰۰	۱.۵۰۰.۰۰۰	۱.۵۰۰.۰۰۰	۱۳۹۳/۱۰/۳۰
آورده نقدی و مطالبات سهامداران	۱۶	۳.۵۰۰.۰۰۰	۵۰۰.۰۰۰	۳.۰۰۰.۰۰۰	۱۳۹۵/۰۴/۳۰
آورده نقدی، مطالبات سهامداران و سود انباشته	۴۳	۵.۰۰۰.۰۰۰	۱.۵۰۰.۰۰۰	۳.۵۰۰.۰۰۰	۱۳۹۸/۰۱/۰۶
سود انباشته	۲۰	۶.۰۰۰.۰۰۰	۱.۰۰۰.۰۰۰	۵.۰۰۰.۰۰۰	۱۳۹۸/۱۰/۰۷
سود انباشته	۱۰۰	۱۲.۰۰۰.۰۰۰	۶.۰۰۰.۰۰۰	۶.۰۰۰.۰۰۰	۱۴۰۰/۰۴/۲۶
سود انباشته	۱۰۰	۲۴.۰۰۰.۰۰۰	۱۲.۰۰۰.۰۰۰	۱۲.۰۰۰.۰۰۰	۱۴۰۲/۱۰/۰۵

۳. ارزش معاملات پرتفوی شرکت در بورس

نمودار زیر ارزش معاملات پرتفوی شرکت در بورس اوراق بهادار را به صورت سالیانه نشان می‌دهد. ارزش معاملات پرتفوی شرکت در سال مالی ۱۴۰۲ مبلغ ۳۴،۱۷۵ میلیارد ریال بوده است و نسبت به سال مالی گذشته که مبلغ ۱۹،۴۴۵ میلیارد ریال بوده است، معادل ۷۶ درصد افزایش یافته است.

نمودار ۳۳- مقایسه ارزش معاملات سالیانه شرکت

ارقام به میلیارد ریال

جدول زیر شاخص گردش پرتفوی بورسی شرکت را در چند سال اخیر نمایش می‌دهد. این نسبت بیانگر میانگین ارزش معاملات پرتفوی نسبت به میانگین ارزش بازار پرتفوی طی دوره می‌باشد. همانگونه که مشاهده می‌شود شاخص گردش پرتفوی شرکت معادل ۰/۳ مرتبه و در دوره مشابه گردش معاملات کل بورس نیز معادل ۰/۳ مرتبه می‌باشد.

جدول ۲۲- مقایسه گردش پرتفوی بورسی و سکاب و گردش معاملات بورس در سنوات گذشته

شرح	سال مالی ۹۹	سال مالی ۱۴۰۰	سال مالی ۱۴۰۱	سال مالی ۱۴۰۲
ارزش بازار ابتدای دوره (میلیارد ریال)	۱۱,۵۱۹	۴۷,۹۳۷	۴۴,۰۷۰	۴۲,۲۱۲
ارزش بازار انتهای دوره (میلیارد ریال)	۴۷,۹۳۷	۴۴,۰۷۰	۴۲,۲۱۲	۶۱,۶۲۷
ارزش معاملات طی دوره (میلیارد ریال)	۳۳,۸۰۸	۳۳,۰۱۵	۱۹,۴۴۵	۳۴,۱۷۵
شاخص گردش پرتفوی (مرتبه)	۰.۶	۰.۴	۰.۲	۰.۳

* گردش معاملات شرکت از تقسیم متوسط انباشت معاملات (خرید و فروش) از ابتدای سال مالی بر میانگین ارزش بازار در ابتدا و انتهای دوره مورد گزارش محاسبه می‌شود.

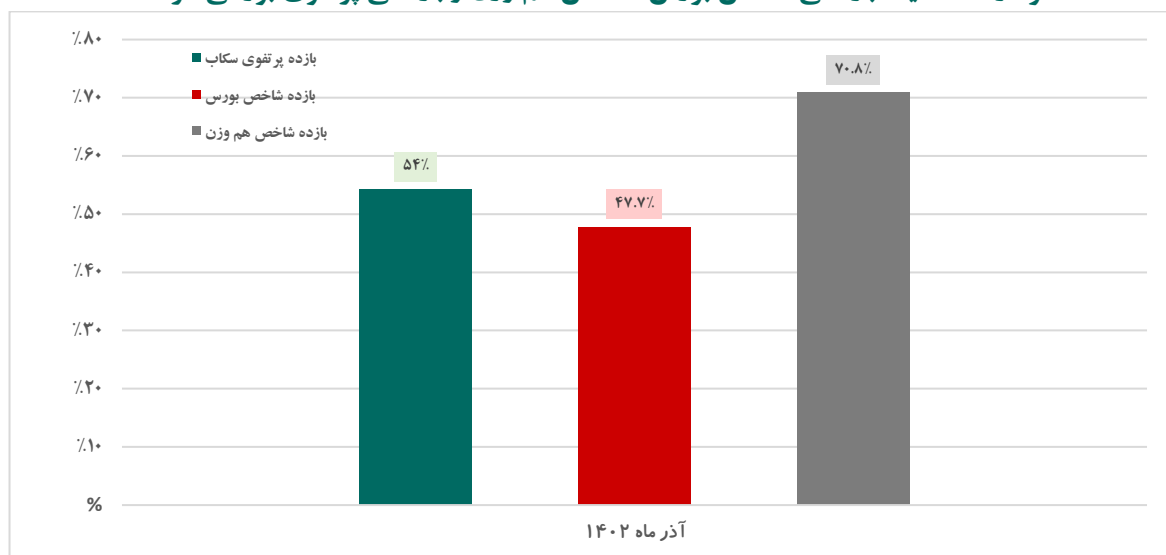
شرح	سال مالی ۹۹	سال مالی ۱۴۰۰	سال مالی ۱۴۰۱	سال مالی ۱۴۰۲
ارزش بازار ابتدای دوره (میلیارد ریال)	۱۲,۹۱۵,۵۸۷	۵۷,۰۵۹,۰۸۷	۵۲,۱۴۳,۱۷۳	۵۵,۳۷۹,۲۰۱
ارزش بازار انتهای دوره (میلیارد ریال)	۵۷,۰۵۹,۰۸۷	۵۲,۱۴۳,۱۷۳	۵۵,۳۷۹,۲۰۱	۷۷,۱۵۴,۶۸۰
ارزش معاملات طی دوره (میلیارد ریال)	۲۲,۱۱۰,۰۲۷	۱۱,۸۶۱,۲۳۳	۱۲,۷۵۹,۱۶۰	۲۲,۵۴۶,۵۵۹
شاخص گردش معاملات (مرتبه)	۰.۶	۰.۲	۰.۲	۰.۳

* گردش معاملات بورس از تقسیم انباشته معاملات از ابتدای سال مالی بر میانگین ساده ارزش بازار در ابتدا و انتهای دوره مورد گزارش محاسبه می‌شود.

۴. بررسی عملکرد پرتفوی بورسی شرکت

در این بخش به بررسی بازدهی شاخص بورس و عملکرد پرتفوی بورسی شرکت در دوره مالی منتهی به ۱۴۰۲/۰۹/۳۰ پرداخته می‌شود. شاخص بورس از رقم ۱,۴۹۶,۲۰۱ واحد در انتهای آذرماه ۱۴۰۱ به رقم ۲,۲۱۰,۲۱۷ واحد در انتهای آذرماه ۱۴۰۲ رسیده است و بازدهی ۴۷.۷ درصد را رقم زده است. طی این دوره بازدهی پرتفوی شرکت معادل ۵۴ درصد بوده است.

نمودار ۳۴- مقایسه بازدهی شاخص بورس، شاخص هم وزن و بازدهی پرتفوی بورسی شرکت

۵. ترکیب سرمایه‌گذاری‌های شرکت

جدول زیر ترکیب سرمایه‌گذاری‌های شرکت طی سال‌های ۱۳۹۹ تا سال مالی منتهی به آذرماه ۱۴۰۲ را نشان می‌دهد.

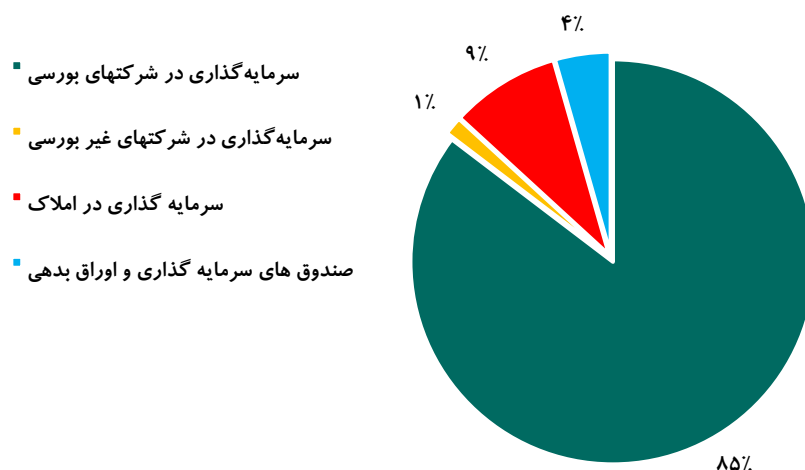
جدول ۲۳- ترکیب سرمایه‌گذاری‌های شرکت به پهای تمام شده

شرح	سال مالی ۱۴۰۲		سال مالی ۱۴۰۱		سال مالی ۱۴۰۰		سال مالی ۱۳۹۹	
	درصد	میلیون ریال	درصد	میلیون ریال	درصد	میلیون ریال	درصد	میلیون ریال
سرمایه‌گذاری در شرکت‌های بورسی	۸۸٪	۳۲,۹۳۳,۴۸۷	۸۵٪	۲۶,۷۰۰,۴۳۴	۸۸٪	۲۵,۰۴۶,۵۵۶	۷۹٪	۱۶,۴۸۷,۸۹۰
سرمایه‌گذاری در شرکت‌های غیر بورسی	۲٪	۸۰۹,۷۷۴	۱٪	۴۵۹,۹۹۵	۱٪	۲۴۹,۹۱۱	۲٪	۴۹۹,۶۵۲
املاک	۷٪	۲,۷۳۸,۱۶۵	۹٪	۲,۷۳۸,۱۶۵	۶٪	۱,۶۳۸,۱۱۶	۶٪	۱,۳۳۰,۱۵۸
صندوق سرمایه‌گذاری و اوراق بدهی	۳٪	۹۵۲,۷۵۵	۴٪	۱,۳۸۶,۵۵۲	۶٪	۱,۵۹۳,۸۸۶	۱۳٪	۲,۶۶۸,۴۹۳
جمع	۱۰۰٪	۳۷,۴۳۴,۱۸۱	۱۰۰٪	۳۱,۲۸۵,۱۴۶	۱۰۰٪	۲۸,۵۲۸,۴۶۹	۱۰۰٪	۲۰,۹۸۶,۱۹۳

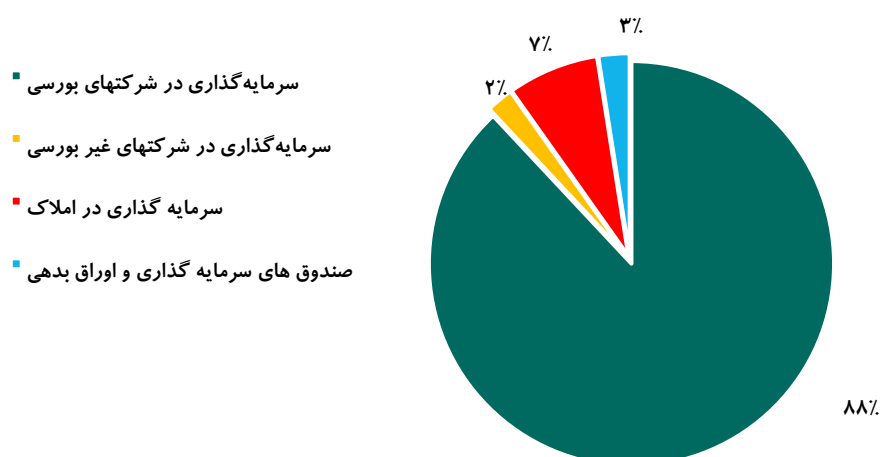
همان‌گونه که در جدول فوق مشاهده می‌گردد، در سال مالی منتهی به آذرماه ۱۴۰۲ معادل ۸۸ درصد از سرمایه‌گذاری‌ها در پرتفوی بورسی شرکت صورت پذیرفته است، سهم سرمایه‌گذاری در شرکت‌های غیر بورسی حدود ۲ درصد، سهم سرمایه‌گذاری در املاک ۷ درصد، سهم صندوق‌های سرمایه‌گذاری و اوراق بدهی ۳ درصد از کل سرمایه‌گذاری‌های شرکت می‌باشد.

نمودار ۳۵- مقایسه ترکیب سرمایه‌گذاری‌های شرکت در دو سال اخیر

ترکیب سرمایه‌گذاری‌های شرکت در سال ۱۴۰۱

ترکیب سرمایه‌گذاری‌های شرکت در سال ۱۴۰۲

با توجه به راهبرد های تبیین شده با نظارت سهامدار عمده شرکت، و به منظور مدیریت ریسک و بازده مربوط به دارایی های آن، بهینه سازی مستمر پرتفوی دارایی در دستور کار شرکت قرار گرفته است. همچنین تلاش شده تا تنوع بخشی لازم در حوزه سرمایه گذاری در دسته های مختلف دارایی و در صنایع موجود در پرتفوی به کار گرفته شده و مدیریت بهینه ریسک و بازده برای دارایی های شرکت انجام گردد. به منظور اجتناب از ریسک های غیر سیستماتیک احتمالی تمامی سرمایه گذاری های قابل انجام در پرتفوی بورسی با رصد مستمر صنایع مختلف و بررسی وضعیت بنیادی حال و آتی شرکتها انجام می گردد. لازم به ذکر است که ارزش روز پرتفوی بورسی شرکت در پایان آذرماه ۱۴۰۲ مبلغ ۶۱،۶۲۷ میلیارد ریال می باشد.

۵-۱. ترکیب سرمایه‌گذاری‌های بورسی

بهای تمام شده و ارزش بازار سرمایه‌گذاری‌های بورسی شرکت به تفکیک صنایع در پایان سال مالی مورد گزارش به شرح جدول زیر است.

جدول ۲۴- ترکیب صنایع موجود در پرتفوی بورسی شرکت

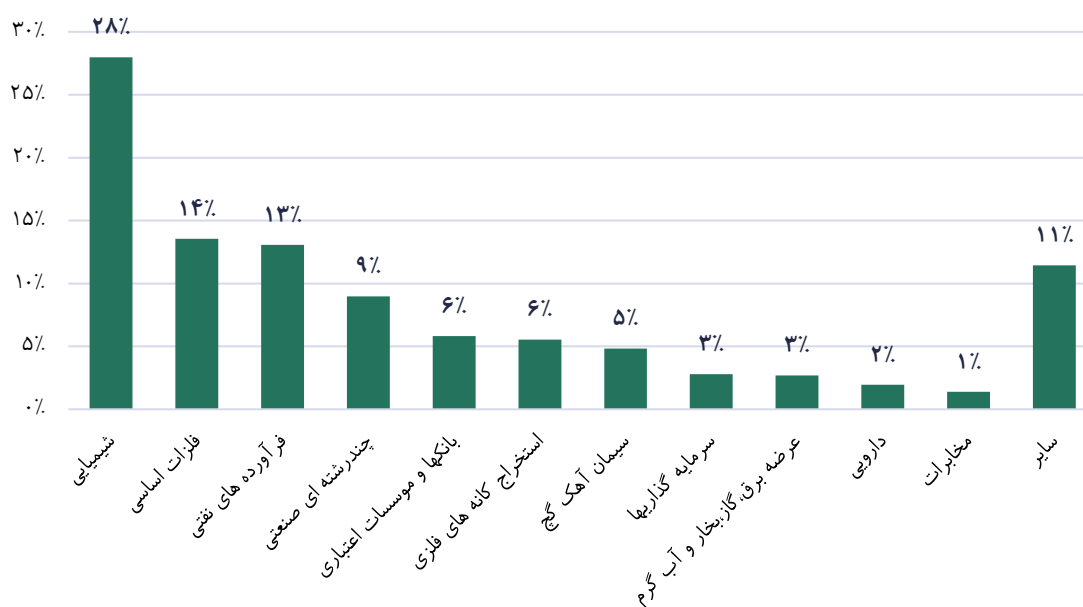
۱۴۰۲/۰۹/۳۰			
صنعت	بهای تمام شده (میلیون ریال)	درصد از کل	ارزش روز (میلیون ریال)
شیمیایی	۹,۲۱۳,۹۲۱	۲۸٪	۱۵,۷۷۸,۶۸۱
فلزات اساسی	۴,۴۶۰,۶۵۸	۱۴٪	۱۳,۸۰۳,۳۴۳
فرآورده‌های نفتی	۴,۳۰۶,۹۵۰	۱۳٪	۷,۳۵۵,۹۶۳
بانکها و موسسات اعتباری	۱,۹۱۶,۷۶۱	۶٪	۵,۲۰۲,۵۶۵
چندرشته‌ای صنعتی	۲,۹۵۵,۱۶۹	۹٪	۳,۵۸۳,۳۲۵
سیمان آهک گچ	۱,۵۹۲,۹۵۰	۵٪	۲,۶۱۲,۱۴۱
دارویی	۶۴۰,۴۲۸	۲٪	۲,۴۸۳,۲۸۰
استخراج کانه‌های فلزی	۱,۸۲۵,۵۵۰	۶٪	۲,۳۵۲,۶۲۲
عرضه برق، گاز، بخار و آب گرم	۸۸۶,۹۵۹	۳٪	۲,۰۹۴,۲۱۱
مخابرات	۴۵۴,۴۶۷	۱٪	۱,۶۴۷,۶۷۵
سرمایه‌گذاریها	۹۱۷,۶۳۹	۳٪	۱,۲۳۱,۹۷۵
سایر	۳,۷۶۲,۰۳۳	۱۱٪	۳,۴۸۰,۷۹۵
جمع	۳۲,۹۳۳,۴۸۷	۱۰۰٪	۶۱,۶۲۶,۵۷۵

همان‌طوریکه ملاحظه می‌گردد عمده‌ترین صنایع تشکیل‌دهنده پرتفوی بر اساس ارزش روز به گروه‌های شیمیایی (۲۶٪)، فلزات اساسی (۲۲٪)، فرآورده‌های نفتی (۱۲٪)، بانکها و موسسات اعتباری (۸٪)، چند رشته‌ای صنعتی (۶٪)، سیمان گچ آهک (۴٪)، مواد و محصولات دارویی (۴٪)، استخراج کانه‌های فلزی (۴٪)، عرضه برق، گاز، بخار و آب گرم (۳٪)، مخابرات (۳٪) و سرمایه‌گذاریها (۲٪) از پرتفوی تقسیم می‌گردد.

نمودار ۳۶- ترکیب صنایع موجود در پرتفوی بر اساس ارزش روز در آذرماه سال ۱۴۰۲

نمودار ۳۷- ترکیب صنایع موجود در پرتفوی بر اساس بهای تمام شده در آذرماه سال ۱۴۰۲

جدول ۲۵- ترکیب شرکت‌های موجود در پرتفوی بورسی در تاریخ ۱۴۰۲/۰۹/۳۰

نام شرکت	تعداد سهام	بهای تمام شده (میلیون ریال)	ارزش روز (میلیون ریال)	افزایش (کاهش) ارزش (میلیون ریال)	درصد از ارزش روز
فولاد مبارکه اصفهان (فولاد)	۹۶۷,۷۴۵,۶۷۸	۹۷۹,۷۷۵	۶,۱۶۴,۵۴۰	۵,۱۸۴,۷۶۵	%۱۰
ملی صنایع مس ایران (فملی)	۳۳۸,۵۲۱,۵۲۹	۳۸۸,۲۰۱	۲,۶۲۳,۵۴۲	۲,۲۳۵,۳۴۱	%۴
فولاد خوزستان (فخوز)	۷۰۶,۱۴۰,۹۳۲	۱,۳۴۷,۴۴۶	۲,۵۱۹,۵۱۱	۱,۱۷۲,۰۶۵	%۴
پتروشیمی خراسان (خراسان)	۱۷,۸۲۴,۸۳۷	۳۲۳,۰۷۹	۲,۵۰۸,۴۸۹	۲,۱۸۵,۴۱۱	%۴
پتروشیمی نوری (نوری)	۱۶,۱۹۱,۶۱۲	۱,۴۴۳,۵۷۰	۲,۴۳۵,۳۸۰	۹۹۱,۸۱۱	%۴
پتروشیمی پارس (پارس)	۸۴۳,۰۰۷,۰۲۱	۸۸۱,۲۴۷	۲,۱۱۵,۹۴۸	۱,۲۳۴,۷۰۱	%۳
سر. دارویی تامین (تیبیکو)	۶۷,۰۹۲,۵۰۳	۲۴۸,۰۴۹	۲,۰۷۳,۸۲۹	۱,۸۲۵,۷۸۰	%۳
بانک ملت (وبملت)	۴۰۰,۳۸۴,۲۸۵	۷۱۵,۸۰۸	۱,۹۰۹,۴۳۳	۱,۱۹۳,۶۲۴	%۳
پالایش نفت اصفهان (شپنا)	۲۱۲,۹۵۶,۹۴۲	۹۸۶,۸۸۰	۱,۸۶۵,۵۰۳	۸۷۸,۶۲۳	%۳
سیمان فارس و خوزستان (سفارس)	۴۹,۱۹۴,۳۱۲	۹۹۵,۴۸۱	۱,۸۶۳,۴۸۱	۸۶۸,۰۰۰	%۳
نفت بهران (شبه‌ر)	۷۹,۶۹۳,۶۷۶	۹۱۶,۶۷۵	۱,۸۲۴,۹۸۵	۹۰۸,۳۱۰	%۳
صنایع پتروشیمی خلیج فارس (فارس)	۱۵۳,۱۰۰,۲۳۶	۱,۰۹۰,۶۵۳	۱,۷۴۳,۸۱۲	۶۵۳,۱۵۹	%۳
پالایش نفت بندر عباس (شبندر)	۱۶۸,۹۱۹,۲۴۸	۱,۲۲۰,۱۶۳	۱,۷۳۶,۴۹۰	۵۱۶,۳۲۷	%۳
مخابرات ایران (اخابر)	۱۳۶,۰۵۹,۰۴۱	۴۵۴,۴۶۷	۱,۶۴۷,۶۷۵	۱,۱۹۳,۲۰۸	%۳
پتروشیمی تندگویان (شگویا)	۸۹,۱۱۹,۴۱۷	۹۷۹,۳۹۴	۱,۵۵۶,۹۱۶	۵۷۷,۵۲۲	%۳
سر. توسعه معادن و فلزات (ومعادن)	۲۷۳,۳۳۴,۷۷۹	۱,۳۲۷,۴۴۳	۱,۴۷۸,۷۴۱	۱۵۱,۲۹۸	%۲
فجر انرژی خلیج فارس (بفجر)	۷۲,۲۰۵,۳۵۷	۷۵۷,۴۱۳	۱,۴۲۴,۶۱۲	۶۶۷,۱۹۸	%۲
سر. نفت و گاز تامین (تاپیکو)	۷۲,۳۸۷,۵۷۴	۹۳۲,۲۹۲	۱,۴۰۵,۰۴۳	۴۷۲,۷۵۰	%۲
پتروشیمی جم (جم)	۳۲,۶۵۳,۶۸۱	۱,۲۶۹,۶۳۴	۱,۳۹۹,۸۶۳	۱۳۰,۲۳۰	%۲
سر. تامین اجتماعی (شستا)	۱,۰۰۹,۵۹۶,۵۱۲	۱,۰۶۳,۰۷۰	۱,۲۹۹,۳۵۱	۲۳۶,۲۸۱	%۲
فولاد کاوه جنوب کیش (کاوه)	۱۰۱,۵۱۰,۲۰۰	۷۸۸,۸۲۱	۱,۲۵۵,۶۸۱	۴۶۶,۸۶۰	%۲
بین‌المللی توسعه صنایع و معادن غدیر (وگدیر)	۸۴,۲۰۴,۵۵۵	۱,۰۹۰,۱۴۴	۱,۲۲۷,۷۰۲	۱۳۷,۵۵۸	%۲
بانک خاورمیانه (و‌خاور)	۳۰۹,۰۳۵,۱۳۸	۲۳۹,۴۳۴	۱,۱۴۸,۹۹۳	۹۰۹,۵۵۹	%۲
گروه توسعه مالی مهر آیندگان (ومهان)	۱۸۳,۱۰۹,۶۵۰	۸۰۶,۰۱۰	۱,۰۷۸,۵۱۶	۲۷۲,۵۰۶	%۲
سایر		۱۱,۶۸۸,۳۳۸	۱۵,۳۱۸,۵۴۱	۳,۶۳۰,۲۰۳	%۲۵
جمع		۳۲,۹۳۳,۴۸۷	۶۱,۶۲۶,۵۷۵	۲۸,۶۹۳,۰۸۹	۱۰۰

۵-۲. ترکیب سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌های غیر بورسی

بهای تمام شده سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌های غیر بورسی به مبلغ ۸۰۹,۷۷۴ میلیون ریال می‌باشد که عمدتاً مربوط به شرکت‌های کارگزاری سینا می‌باشد. در جدول زیر وضعیت سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌های غیر بورسی مشاهده می‌گردد.

جدول ۲۶- سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌های غیر بورسی

شرکت	بهای تمام شده (میلیون ریال)
شرکت کارگزاری سینا	۷۱۸,۰۸۲
صندوق بازارگردانی اختصاصی پیشرفت و توسعه صبا	۵۱,۰۰۰
سبدگردان پیشرفت و توسعه صبا	۴۰,۰۰۰
گسترش ایوان پایدار	۲۵۰
خدمات بازرگانی پشتیبانی آتیه اندیشان امید شهریار	۱۰۰
سایر	۳۴۳
جمع سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌های غیر بورسی	۸۰۹,۷۷۴

۵-۲-۱. شرکت کارگزاری سینا

شرکت کارگزاری سینا (سهامی خاص) با سرمایه ۱,۵۰۰ میلیارد ریال با سهامداری ۹۹.۹ درصدی شرکت سرمایه‌گذاری صندوق بازنشستگی کارکنان بانکها، دارای تمامی مجوزهای اوراق بهادار، کالا، مشتقه و انرژی می‌باشد و از مهرماه سال ۱۳۹۷ نیز اقدام به انجام معاملات در حوزه اوراق بهادار نموده است. این شرکت به عنوان بازوی اجرایی سکاب در بازار سرمایه به ارائه خدمات کارگزاری بورس اوراق، کالا، مشتقه و انرژی به کلیه شرکتهای گروه پرداخته و علاوه بر آن با حفظ استراتژی معاملاتی، خرید و فروش های سکاب همواره در سریع ترین و بهترین شرایط معاملاتی انجام می دهد.

۵-۲-۲. شرکت گسترش ایوان پایدار

شرکت گسترش ایوان پایدار با سرمایه اولیه به مبلغ ۱۰ میلیارد ریال در سال ۱۳۹۳ و به شکل سهامی خاص با مالکیت ۹۹/۹ درصدی تاسیس شد و سرمایه کنونی آن مبلغ ۲۵۰ میلیون ریال می‌باشد. کاهش سرمایه شرکت گسترش ایوان پایدار نیز از مبلغ ۲۵۰ میلیارد ریال به ۲۵۰ میلیون ریال در تاریخ ۱۴۰۰/۰۱/۰۷ به ثبت رسیده است.

۵-۲-۳. شرکت سبدگردان پیشرفت و توسعه صبا:

شرکت سبدگردان پیشرفت و توسعه صبا (سهامی خاص) با سرمایه ۱۰۰ میلیارد ریال و با سهامداری ۴۰ درصدی شرکت سرمایه گذاری صندوق بازنشستگی کارکنان بانکها و همچنین سهامداری شرکت توسعه مدیریت و سرمایه صبا و موسسه صندوق بازنشستگی کارکنان بانکها می باشد که در حال حاضر با اخذ مجوز های مربوطه عملیات سبدگردانی در این شرکت در حال انجام می باشد. همچنین این شرکت در حال اخذ مجوز برای صندوق های با درآمد ثابت و مبتنی بر سهام خود از سازمان بورس است.

۵-۲-۴. شرکت خدماتی بازرگانی آتیه امید شهریار

این شرکت در سال ۱۳۹۲ به صورت سهامی خاص و با مالکیت ۹۹/۹ درصد شرکت مادر تاسیس شده و سرمایه شرکت نیز در حال حاضر مبلغ ۱۰۰ میلیون ریال می باشد.

۵-۲-۵. سرمایه گذاری در بخش املاک و مستغلات

مالکیت پروژه عاطفی شامل زمین به متراژ ۲،۶۶۷ متر (معادل چهار دانگ زمین) و ۱۳،۲۸۷ مترمربع فضای مفید اداری به انضمام دو سوم از کلیه مشاعات، پارکینگ ها و فضاهای خدماتی از ساختمان اداری واقع در تهران، بلوار نلسون ماندلا، خیابان عاطفی غربی، پلاک ۸۴ است؛ دو دانگ دیگر به شرکت ستاره عمران زمین (سهامی خاص) از شرکت های هم گروه تعلق دارد که متولی و متعهد اجرای تعهدات قراردادی مبنی بر ساخت و تکمیل ساختمان مطابق اوصاف مقرر در قرارداد، تحویل قطعی واحدهای احداثی، ارائه تقسیم نامه رسمی به اداره ثبت اسناد و املاک و انجام تشریفات ثبتی بیع در دفترخانه به شرح قراردادی فی ما بین است.

زمان تکمیل پروژه ۳۰ آذر ۱۴۰۴ تعیین شده است. شرکت ستاره عمران زمین متعهد است حداکثر ظرف مدت ۱۲ (دوازده) ماه بعد از تحویل موقت در خصوص تحویل قطعی، تهیه پایان کار و اخذ صورتمجلس تفکیکی و تنظیم اسناد رسمی واحدهای احداثی اقدام لازم را به عمل آورد. به ازای هر روز تأخیر غیرمجاز مبلغ ۲۰۰ میلیون ریال (دویست میلیون ریال) و جریمه عدم حضور در دفتر اسناد رسمی و تنظیم تقسیم نامه رسمی در تاریخ ۳۰ آذر ۱۴۰۵ به ازای هر روز تأخیر مبلغی برابر ۲۵۰ میلیون ریال (دویست و پنجاه میلیون ریال) می باشد.

پیشرفت فیزیکی پروژه حدود ۵۷.۵ درصد شامل اخذ جواز و تجهیز کارگاه، عملیات تخریب و خاکبرداری، خرید آهن آلات، تکمیل عملیات فونداسیون و پایدارسازی به روش تاپ داون، اجرای اسکلت، سقف ۷ طبقه و اجرای نما می باشد. همچنین بابت ساخت و تکمیل پروژه هیچ گونه تعهدی به عهده شرکت نمی باشد.

ملک پیروز با مالکیت شش دانگ واقع در تهران، خیابان آفریقا، خیابان پیروز، شماره ۲۰ با مشخصات زمین به مساحت ۳۴۲/۶۴ مترمربع در ۵ طبقه اداری، طبقه همکف و ۳ طبقه منفی با متراژ ۱۰۴۶ مترمربع مساحت مفید اداری و ۲۰ واحد پارکینگ تکمیل و مراحل اخذ گواهی عدم خلاف و پایان کار آن در حال پیگیری می باشد.

پیرو تصویب فروش ساختمان اداری پیروز از طریق برگزاری تشریفات مزایده در جلسه مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۳۰ هیات مدیره شرکت سرمایه گذاری صندوق بازنشستگی کارکنان بانکها (سهامی عام)، امور اجرایی لازم جهت برگزاری مزایده فروش ساختمان اداری پیروز با درج آگهی در روزنامه اطلاعات مورخ ۱۴۰۲/۰۹/۱۱ به قیمت پایه کل ۳،۱۹۰،۳۰۰ میلیون ریال (قیمت پایه هر متر مربع ۳،۰۵۰ ریال) ، در دستور کار قرار گرفت که به دلیل عدم حضور شرکت کننده در فرآیند مزایده، منتهی به نتیجه نشد.

جدول ۲۷- املاک و مستغلات

ارقام به میلیون ریال

شرح	۹۹/۰۹/۳۰	۱۴۰۰/۰۹/۳۰	۱۴۰۱/۰۹/۳۰	۱۴۰۲/۰۹/۳۰
املاک و مستغلات	۱,۳۳۰,۱۵۸	۱,۶۳۸,۱۱۶	۲,۷۳۸,۱۶۵	۲,۷۳۸,۱۶۵

۵-۲-۶. صندوق سرمایه گذاری و اوراق بدهی

سرمایه گذاری در سپرده های بانکی و ابزارهای با درآمد ثابت در تاریخ ۱۴۰۲/۰۹/۳۰ مبلغ ۹۵۲,۷۵۵ میلیون ریال بوده است که کاهش ۳۱ درصدی نسبت به ۱۴۰۱/۰۹/۳۰ داشته است.

ارقام به میلیون ریال

جدول ۲۸- سرمایه گذاری با درآمد ثابت

شرح	۹۹/۰۹/۳۰	۱۴۰۰/۰۹/۳۰	۱۴۰۱/۰۹/۳۰	۱۴۰۲/۰۹/۳۰
سرمایه گذاری ها با درآمد ثابت	۲,۶۶۸,۴۹۳	۱,۵۹۳,۸۸۶	۱,۳۸۶,۵۵۲	۹۵۲,۷۵۵

۶. اطلاعات مالی شرکت

اطلاعات مالی شرکت در مقایسه با دوره های مشابه گذشته، در قالب صورت وضعیت مالی، درآمدها، سود و زیان، سرمایه، و... آورده شده است.

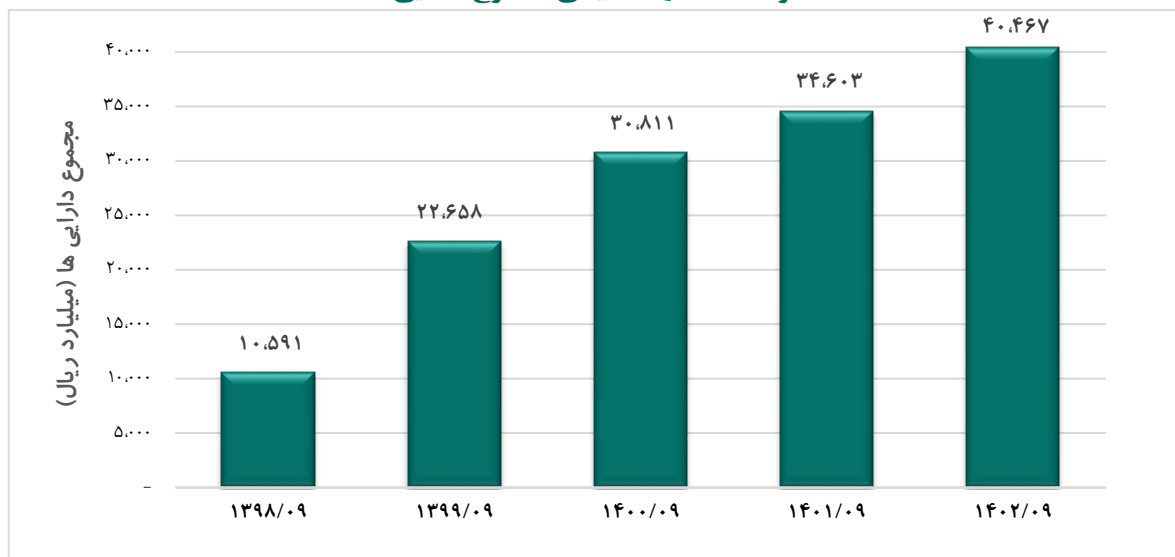
۶-۱. خلاصه صورت وضعیت مالی

جدول ۲۹- خلاصه صورت وضعیت مالی

ارقام به میلیون ریال

شرح	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۰۹/۳۰	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۰۹/۳۰
دارایی های جاری	۳۰,۴۱۵,۸۹۳	۳۶,۸۷۳,۴۶۹
دارایی های غیر جاری	۴,۱۸۶,۶۸۳	۳,۵۹۳,۳۱۴
جمع دارایی ها	۳۴,۶۰۲,۵۷۶	۴۰,۴۶۶,۷۸۳
بدهی جاری	۵۴۷,۸۵۸	۵۹۸,۳۱۰
بدهی های غیر جاری	۲۱,۸۰۹	۳۰,۳۱۰
حقوق صاحبان سهام	۳۴,۰۳۲,۹۰۹	۳۹,۸۳۸,۱۶۳
جمع بدهی ها و حقوق صاحبان سهام	۳۴,۶۰۲,۵۷۶	۴۰,۴۶۶,۷۸۳

نمودار ۳۸- روند تاریخی مجموع دارایی ها

نمودار ۳۹- روند تاریخی حقوق صاحبان سهام

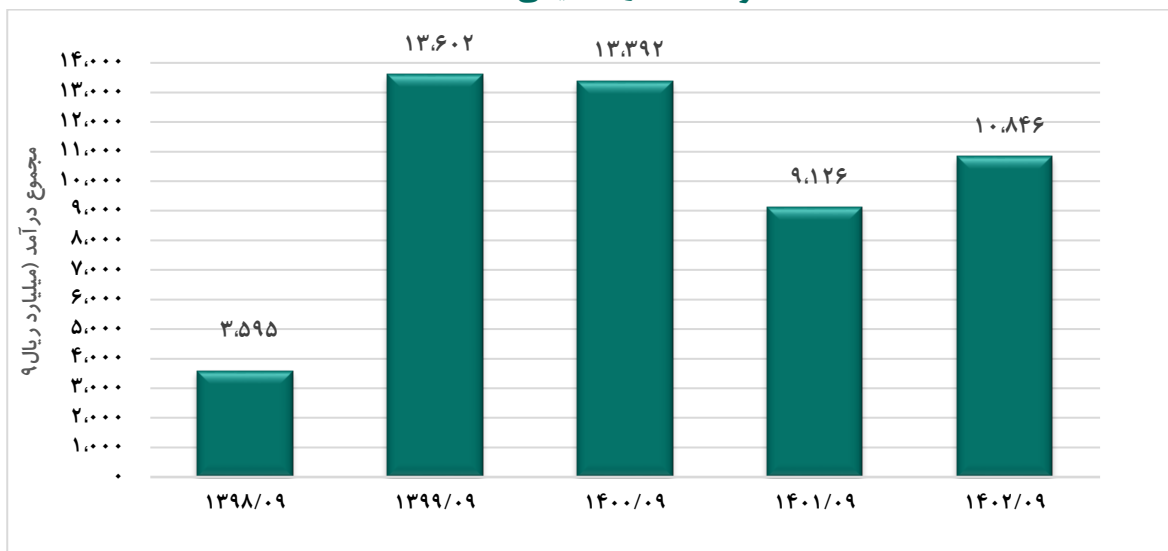
۶-۲. خلاصه سود و زیان

جدول ۳۰ - خلاصه صورت سود و زیان

ارقام به میلیون ریال

شرح	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۰۹/۳۰	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۰۹/۳۰
درآمد سود سهام	۵,۰۲۰,۸۳۶	۵,۷۹۷,۵۶۳
درآمد فروش سرمایه‌گذاری‌ها	۳,۸۴۴,۹۳۵	۴,۵۷۹,۳۲۰
سود اوراق مشارکت و سپرده‌های بانکی	۲۵۹,۸۲۳	۴۶۹,۴۶۰
جمع درآمدهای عملیاتی	۹,۱۲۵,۵۹۴	۱۰,۸۴۶,۳۴۳
هزینه‌های عمومی و اداری	(۱۶۲,۹۶۰)	(۲۳۱,۱۲۹)
سود (زیان) عملیاتی	۸,۹۶۲,۶۳۴	۱۰,۶۱۵,۲۱۴
مالیات	.	.
سود (زیان) خالص	۸,۹۶۲,۶۳۴	۱۰,۶۱۵,۲۱۴
سرمایه	۲۴,۰۰۰,۰۰۰	۲۴,۰۰۰,۰۰۰
سود هر سهم (EPS) - ریال	۳۷۳	۴۴۱

نمودار ۴۰ - روند تاریخی درآمدها

۷. ارزش خالص دارایی‌های شرکت (NAV)

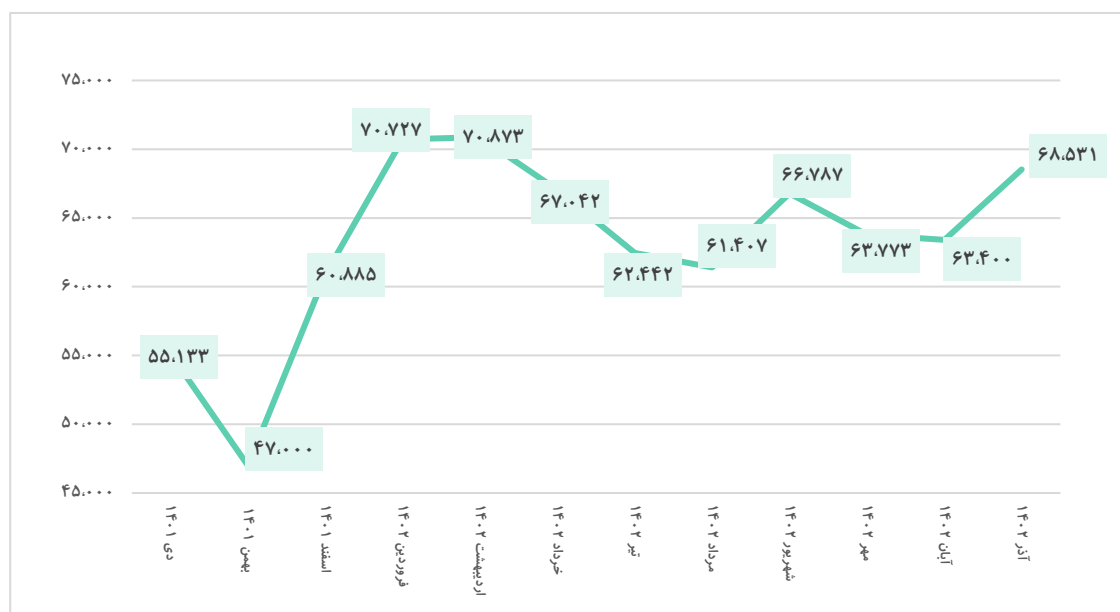
یکی از شاخص‌های ارزیابی شرکت‌های سرمایه‌گذاری، ارزش خالص دارایی‌های شرکت (NAV) به ازای هر سهم می‌باشد. همانگونه که در جدول زیر مشاهده می‌گردد، خالص ارزش دارایی‌های شرکت در انتهای آذرماه سال ۱۴۰۲ بر اساس سرمایه ۲۴،۰۰۰ میلیارد ریال، مبلغ ۶۸،۵۳۱ میلیارد ریال و به ازای هر سهم مبلغ ۲،۸۵۵ ریال می‌باشد.

جدول ۳۱- محاسبه ارزش خالص دارایی‌های شرکت در پایان سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۰۹/۳۰

ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۱/۰۹/۳۰	۱۴۰۲/۰۹/۳۰
جمع حقوق صاحبان سهام	۳۴,۰۳۲,۹۰۹	۳۹,۸۳۸,۱۶۳
ارزش روز دارایی‌های بورسی	۴۲,۲۱۱,۵۱۱	۶۱,۶۲۶,۵۷۵
بهای تمام شده دارایی‌های بورسی	۲۶,۷۰۰,۴۳۴	۳۲,۹۳۳,۴۸۶
خالص ارزش افزوده دارایی‌های بورسی	۱۵,۵۱۱,۰۷۷	۲۸,۶۹۳,۰۸۹
ارزش روز دارایی‌های غیر بورسی	۸۰۹,۹۹۵	۸۰۹,۷۷۵
بهای تمام شده دارایی‌های غیر بورسی	۸۰۹,۹۹۵	۸۰۹,۷۷۵
خالص ارزش کل دارایی‌ها	۴۹,۵۴۳,۹۸۶	۶۸,۵۳۱,۲۵۲
سرمایه شرکت	۱۲,۰۰۰,۰۰۰	۲۴,۰۰۰,۰۰۰
خالص ارزش دارایی‌ها به ازای هر سهم (ریال)	۴,۱۲۹	۲,۸۵۵
قیمت هر سهم (ریال)	۲,۸۸۳	۱,۹۴۷
نسبت قیمت به خالص ارزش دارایی‌ها	٪۷۰	٪۶۸

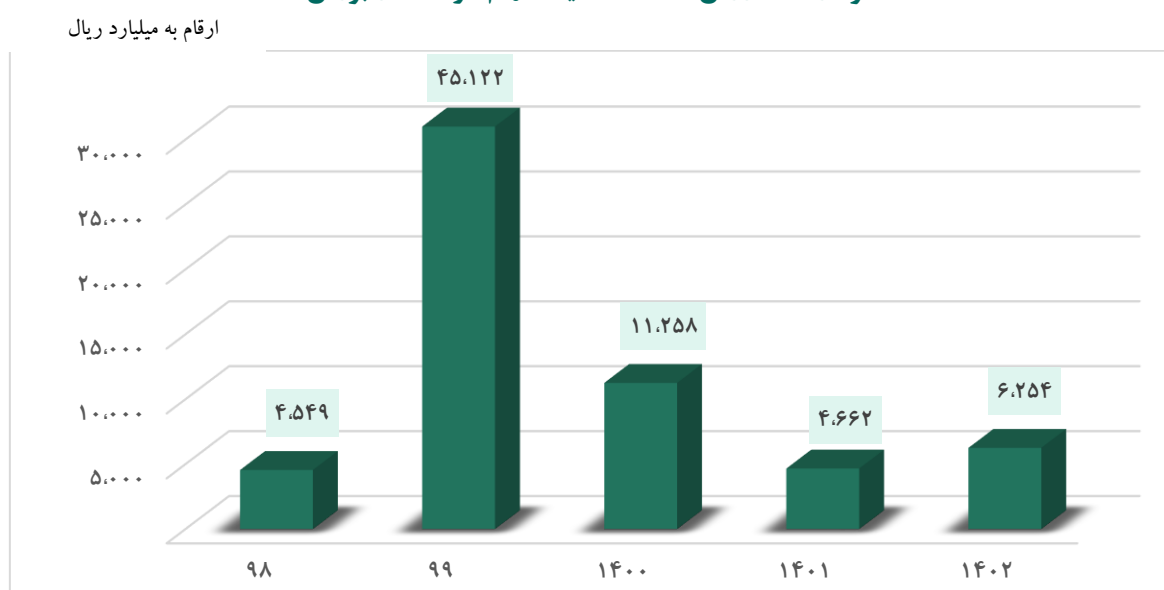
نمودار ۴۱- نمودار خالص ارزش دارایی‌ها طی سال مالی

۸. وضعیت سهام شرکت و بازدهی آن در بورس

تقاضای پذیرش شرکت در فرابورس ایران در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۰۹/۲۹ هیات پذیرش به تصویب رسید و از تاریخ ۱۳۹۰/۱۱/۱۱ نام شرکت در گروه سرمایه‌گذاری‌ها و سایر واسطه‌گری‌های مالی به عنوان پنجاه و پنجمین شرکت با نماد معاملاتی «سکاب» در بازار اول فرابورس درج گردید. پس از آن در تاریخ ۱۳۹۲/۰۶/۱۰، نام شرکت با توجه به احراز شرایط انتقال از فرابورس به بورس اوراق بهادار تهران، به عنوان چهارصد و هفتاد و ششمین شرکت پذیرفته شده در بخش «واسطه‌گری مالی به جز تامین وجوه بیمه و بازنشستگی»، گروه «سایر واسطه‌گری‌های مالی» و با نماد «وسکاب» در فهرست نرخ‌های بازار دوم بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شد.

نمودار ۴۲- ارزش معاملات سالیانه سهام شرکت در بورس

نمودار ۴۳- روند قیمت روزانه سهام شرکت (تعدیل شده با افزایش سرمایه ۱۰۰ درصدی)

طی سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۰۹/۳۰ بازدهی سهام شرکت در بازار بورس تهران با لحاظ سود نقدی و افزایش سرمایه، معادل ۴۴.۷ درصد می‌باشد.

۹. حاکمیت شرکتی

۹-۱. ترکیب اعضای هیأت مدیره

جدول ۳۲- ترکیب اعضای هیأت مدیره

عضو هیأت مدیره	سمت	نماینده شخص حقوقی	موظف/غیر موظف	دوره عضویت
فرهاد امیرحسینی	رئیس هیأت مدیره	شرکت توسعه و عمران سپهر هشتم	غیر موظف	۱۴۰۲/۰۴/۱۲ تاکنون
میثم بلغوریان	نایب رئیس هیأت مدیره	صندوق بازنشستگی، وظیفه و از کار افتادگی پس انداز کارکنان بانکها	غیر موظف	۱۴۰۱/۱۲/۰۲ تاکنون
علی حسین زاده گوهری	عضو هیأت مدیره و مدیرعامل	شرکت ستاره عمران زمین	موظف	۱۴۰۱/۱۲/۰۲ تاکنون
امیرعباس کریم زاده	عضو هیأت مدیره	شرکت لیزینگ بازنشستگان مشرق زمین	غیر موظف	۱۴۰۱/۱۲/۰۲ تاکنون
سیدعلی ناجی اصفهانی	عضو هیأت مدیره	شرکت توسعه و مدیریت سرمایه صبا	موظف	۱۴۰۲/۰۲/۲۰ تاکنون

جدول ۳۳- اطلاعات مربوط به مشخصات، تحصیلات و سوابق اعضاء هیأت مدیره

نام و نام خانوادگی (نماینده شخصیت حقوقی)	سمت	تحصیلات	زمینه های سوابق کاری	تاریخ عضویت در هیأت مدیره	سوابق کاری (۱۰ سال گذشته)
فرهاد امیرحسینی	رئیس هیأت مدیره	کارشناسی ارشد مدیریت مالی	امور سرمایه گذاری	۱۴۰۲/۰۴/۱۲	مدیر مالی و اداری، مدیر سرمایه گذاری و مدیر عامل شرکت سرمایه گذاری پس انداز کارکنان گروه توسعه صنایع بهشهر در مجموع حدود ۱۳ سال، مدیر سرمایه گذاری شرکت سرمایه گذاری سپه حدود ۸ سال، مدیر عامل شرکت سرمایه گذاری مهر ۷ سال، عضو هیئت مدیره در بازه های مختلف در نهادهای مالی گوناگون
میثم بلغوریان	نائب رئیس هیأت مدیره	دکتری مدیریت مالی	امور سرمایه گذاری	۱۴۰۱/۱۲/۰۲	مدیر سرمایه گذاری در شرکت سرمایه گذاری تدبیر، مدیر سرمایه گذاری گروه مالی پارسیان، عضو هیات علمی دانشگاه خوارزمی، مدیر خدمات مالی شرکت تامین سرمایه لوتوس پارسیان
سید علی ناجی اصفهانی	عضو موظف هیأت مدیره	کارشناسی ارشد مهندسی مالی	امور سرمایه گذاری	۱۴۰۲/۰۲/۲۰	مدیر سرمایه گذاری، مجامع و بودجه شرکت سرمایه گذاری صنعت نفت، عضو هیات مدیره شرکت کنترل گاز اکباتان، عضو هیات مدیره سرمایه گذاری نفت قشم، رئیس هیات مدیره شرکت پتروکام کیش

نام و نام خانوادگی (نماینده شخصیت حقوقی)	سمت	تحصیلات	زمینه های سوابق کاری	تاریخ عضویت در هیأت مدیره	سوابق کاری (۱۰ سال گذشته)
امیر عباس کریم زاده	عضو هیات مدیره	ارشد مدیریت مالی	امور سرمایه گذاری	۱۴۰۱/۱۲/۰۲	کارشناس تحلیل و سرمایه گذاری بانک پاسارگاد، کارشناس ارشد سرمایه گذاری پارس آریان، مشاور سرمایه گذاری ایران و فرانسه، معاون سرمایه گذاری شرکت مشاور سرمایه گذاری آرمان آتی، مدیرعامل بین المللی انرژی پاسارگاد، عضو هیات مدیره سرمایه گذاری سپه
علی حسین زاده گوهری	مدیرعامل و عضو هیات مدیره	کارشناسی ارشد مدیریت مالی	امور سرمایه گذاری	۱۴۰۱/۱۲/۰۲	عضو هیات مدیره شرکت سرمایه گذاری توسعه ملی، سرپرست معاونت اقتصادی شرکت سرمایه گذاری گروه توسعه ملی

۹-۲. اطلاعات در مورد کمیته های تخصصی هیأت مدیره

طبق ابلاغیه دستورالعمل حاکمیت شرکتی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران، کمیته های تخصصی فعال در شرکت کمیته حسابرسی، کمیته سرمایه گذاری و کمیته ریسک و کمیته انتصابات می باشد. کمیته حسابرسی به عنوان عامل نظارتی بر فرآیندهای حسابداری و مالی و سایر امور فعالیت می نماید و در هر سه ماه اقدامات ماهیانه کمیته در هیأت مدیره مطرح و بررسی می گردد. کمیته سرمایه گذاری دیگر کمیته فعال شرکت می باشد و بمنظور شناسایی فرصت های موجود در بازار سرمایه تشکیل گردیده و کلیه فرصتها مورد تجزیه و تحلیل قرار میگیرد همچنین معاملات خرید و فروش سهام، مطرح بررسی و تصویب می گردد. کمیته ریسک شرکت در سال مالی ۱۴۰۲ تشکیل گردیده و در راستای تدوین و به روز رسانی چارچوب های مدیریت ریسک و همچنین شناسایی و پایش ریسک های شرکت و پیشنهاد انجام اقدامات جهت کاهش اثر این ریسک ها جلسات خود را به طور منظم تشکیل داده است. تعداد جلسات کمیته های تخصصی بر گزار شده در سال مالی مورد گزارش:

تعداد جلسات	شرح
۲۲	سرمایه گذاری
۱۴	حسابرسی
۶	انتصابات
۷	ریسک

۹-۳. اطلاعات در مورد تعداد جلسات هیأت مدیره و حضور اعضا در جلسات

تعداد جلسات هیأت مدیره طی دوره مورد گزارش ۱۵ جلسه بوده که اکثر جلسات با حضور کلیه اعضا برگزار شده است.

۹-۴. اطلاعات درباره حقوق و مزایا و پاداش مدیر عامل و اعضای هیأت مدیره

حقوق و دستمزد مدیر عامل و اعضای هیأت مدیره متناسب با مسئولیت ایشان تعیین و با توجه به سقف قانونی ابلاغ می گردد.

۹-۵. اطلاعات مربوط به حسابرس مستقل و بازرس قانونی

در مجمع عمومی عادی مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۳۰ موسسه حسابرسی و خدمات مدیریت نوآندیشان به عنوان حسابرس و بازرس قانونی و موسسه حسابرسی و خدمات مالی همیار حساب به عنوان بازرس علی البدل انتخاب گردید.

۱۰. گزارش هیأت مدیره نسبت به کنترل های داخلی

دوره مورد گزارش و دامنه گزارش:

این گزارش بر اساس دستورالعمل کنترل های داخلی مصوب سازمان بورس و اوراق بهادار، در تاریخ ۱۴۰۲/۰۹/۳۰ تهیه شده است و شامل کنترل های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی می باشد.

۱۰-۱. مسئولیت هیأت مدیره در قبال کنترل های داخلی

مسئولیت استقرار و بکارگیری کنترل های داخلی مناسب و اثربخش، به منظور دستیابی به اطمینان معقول نسبت به قابلیت اتکا و به موقع بودن گزارشگری مالی، افشای مناسب و کامل اطلاعات اشخاص وابسته، پیشگیری و کشف به موقع تقلب ها و سایر تحریف های بااهمیت در گزارشگری مالی، نگهداری مستندات مناسب در خصوص معاملات و رویدادها، منطقی بودن اطلاعات مالی پیش بینی شده، مقایسه عملکرد واقعی با بودجه و افشای کامل دلایل مغایرت بااهمیت و افشای فوری اطلاعات مهم با هیأت مدیره می باشد. همچنین مسئولیت ارزیابی و گزارشگری کنترل های داخلی مذکور بر عهده هیأت مدیره است.

۱۰-۲. چارچوب کنترل های داخلی

شرکت سرمایه گذاری صندوق بازنشستگی کارکنان بانک ها مدیریت ریسک و کنترل داخلی را در فرآیند کسب و کار خود یکپارچه نموده است و اجزای چارچوب کنترل داخلی شامل محیط کنترلی، ارزیابی ریسک، فعالیت های کنترلی، اطلاعات و ارتباطات و نظارت را مطابق با مفاد دستورالعمل کنترل داخلی مصوب سازمان بورس و اوراق بهادار، طراحی، مستقر و اجرا نموده است. سامانه کنترل داخلی، صرف نظر از نوع طراحی آن، به دلیل محدودیت های ذاتی خود ممکن است نتواند از تحریف ها پیشگیری یا آن ها را کشف کند. با این حال اطمینان معقولی را نسبت به تهیه و ارائه گزارش های مالی به موقع و قابل اتکا فراهم می آورد.

۳-۱۰. ارزیابی کنترل داخلی

هیئت مدیره شرکت، اثربخشی کنترل های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی را در تاریخ ۳۰ آذر ۱۴۰۲ ارزیابی نموده است. در فرآیند ارزیابی مزبور، از معیارهای ذکر شده در فصل دوم دستورالعمل کنترل داخلی سازمان بورس و اوراق بهادار استفاده شده است.

۴-۱۰. اظهار نظر هیئت مدیره:

بر اساس ارزیابی های انجام شده، هیئت مدیره معتقد است که کنترل های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی شرکت در تاریخ ۳۰ آذر ۱۴۰۲، اطمینان معقولی از دستیابی به اهداف شرکت می دهد و در نتیجه اثربخش بوده است. شایان ذکر است، عدم توافق با اهمیتی بین کمیته حسابرسی و هیئت مدیره در خصوص کنترل های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی وجود ندارد.

۱۱. گزارش تجزیه و تحلیل ریسک شرکت

۱-۱۱. ریسک نوسانات نرخ سود بانکی

تغییرات نرخ سود بانکی بر بخش مالی و اقتصادی شرکت اثرگذار است. اثرات تغییر نرخ سود بانکی بر فعالیت شرکت شامل افزایش و کاهش نرخ بازده مورد انتظار، کاهش و افزایش قیمت ها در بازار سهام، میزان جذاب نمودن سایر بازارها و ورود و خروج وجوه از بورس اوراق بهادار و اثرات آن بر ارزش بازار شرکت های پذیرفته شده و به تبع آن پرتفوی و خالص ارزش دارایی های شرکت های سرمایه گذاری و ارزش بازار آن و همچنین افزایش هزینه های مالی شرکت های موجود در پرتفوی سرمایه گذاری ها و متعاقب آن کاهش سود قابل تقسیم و کاهش درآمد حاصل از سرمایه گذاری ها می شود.

۲-۱۱. ریسک نوسان نرخ ارز

به لحاظ ماهیت فعالیت شرکت، بخش عمده درآمدها از محل سود تقسیمی شرکت های سرمایه پذیر می باشد و لذا تغییر نرخ ارز بر بهای تمام شده شرکت های وارد کننده مواد اولیه و فروش شرکت های صادرکننده محصول و سود شرکت هایی که به سبب اجرای طرح های توسعه، بدهی ارزی دارند به میزان قابل توجهی اثرگذار است.

۳-۱۱. ریسک مربوط به عوامل بین المللی و یا تغییر مقررات دولتی

تغییرات جهانی قیمت کالاها و خدمات و تغییرات قیمت محصولات که مشمول نرخ گذاری دولتی هستند بر سود و ارزش بازار شرکت های موجود در پرتفوی سرمایه گذاری های شرکت اثر خواهد داشت و برخی مقررات دولتی از جمله تعرفه های صادرات و واردات حائز اهمیت به شمار می روند.

۱۱-۴. ریسک نقدینگی

تاخیر در پرداخت سود مصوب تقسیمی شرکت‌های سرمایه‌پذیر و همچنین مشکلات بسته ماندن نماد شرکت‌های پذیرفته در بورس اوراق بهادار و یا عدم نقد شوندگی سریع آنها ممکن است موجب از بین رفتن فرصت‌های سرمایه‌گذاری در شرکت‌ها و یا پروژه‌های سودآور آتی شود.

۱۲. گزارش پایداری

۱۲-۱. عملکرد محیط زیستی

در خصوص عملکرد زیست محیطی، به دلیل ماهیت فعالیت شرکت در ارتباط با عملکرد زیست محیطی مورد خاصی وجود ندارد با این وجود شرکت با آموزش کارکنان و کاهش مصرف مواد مصرفی خصوصاً کاغذ و اقدام به جمع‌آوری جهت بازیافت در حد امکان نقش آفرینی نموده است.

در خصوص وضعیت مصرف انرژی، با توجه به اهمیت صرفه جویی در مصرف انرژی واحدهای شرکت نسبت به این امر حساسیت ویژه‌ای دارند و با کنترل مصرف و مقایسه آن با سنوات گذشته نسبت به مدیریت مصرف انرژی اقدامات لازم را انجام می‌دهند.

۱۲-۲. مسئولیت اجتماعی، سلامت، بهداشت و آموزش کارکنان

در خصوص کمک‌های عام‌المنفعه که شامل همکاری با موسسات خیریه و کمک به رفاه عمومی جامعه می‌باشد، لذا به استناد مصوبه مجمع عمومی عادی سالیانه مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۳۰ مبلغ ۲،۵۰۰ میلیون ریال جهت مسئولیت‌های اجتماعی تنفیذ گردیده است که از این بابت در دوره جاری شرکت مبلغ ۵۰۰ میلیون ریال اوراق تأمین مالی جمعی زلزله خوی خریداری کرده است.

همچنین در رابطه با افزایش سطح رفاهی، بهداشتی و آموزشی کارکنان شرکت با انعقاد قرارداد با یکی از شرکت‌های بیمه جهت تکمیلی کارکنان، اقدام نموده است، همچنین کارکنان واحدهای مختلف سازمان با توجه به نیاز شغلی در دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی شرکت می‌کنند. شایان ذکر است در سال مالی مورد گزارش کارگاه‌های آموزشی با توجه به نیازسنجی انجام شده از کارکنان برگزار شده است.

۱۳. فعالیت‌های توسعه منابع انسانی

- ۱) برگزاری دوره‌های آموزشی تخصصی برای کارکنان
- ۲) شرکت در سمینارهای مرتبط به منظور ارتقاء سطح تخصصی کارکنان
- ۳) انتخاب کارکنان از میان فارغ‌التحصیلان ممتاز دانشگاه‌های برتر کشور
- ۴) انتخاب کارکنانی که تجربه کافی و مفید در حوزه مسئولیت داشته باشند

**بخش سوم: اهم فعاليت‌ها و اقدامات انجام شده در سال مالي مورد گزارش و برنامه هاي آتي
شرکت**

۱. اهم اقدامات انجام شده

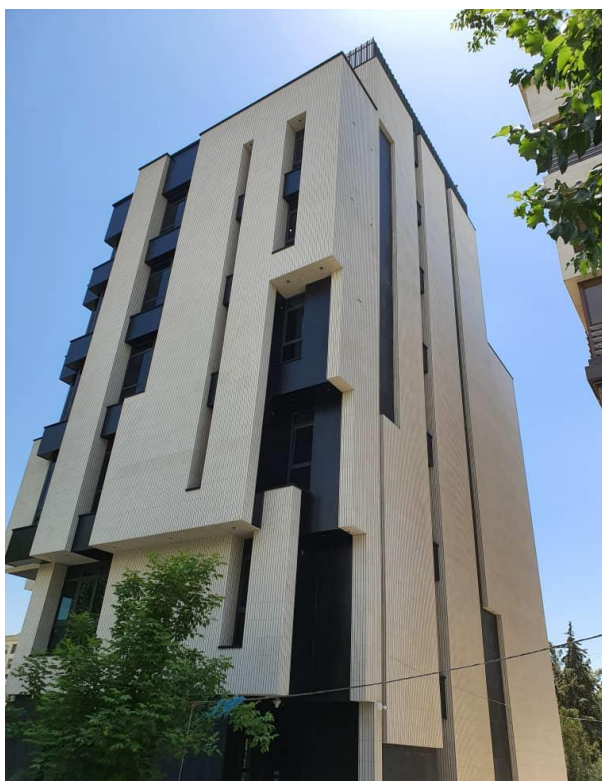
در این بخش اهم اقدامات انجام شده در سال مالی منتهی به آذرماه ۱۴۰۲ آورده شده است.

۱) ادامه روند ساخت پروژه عاطفی توسط شرکت ستاره عمران زمین (پیشرفت فیزیکی عملیات ساخت و ساز

پروژه ۵۷.۵٪ که در قیاس با ۴۱.۲۴٪ در سال گذشته ۱۶.۲۶٪ پیشرفت حاصل گردیده است)

۲) برگزاری مزایده جهت فروش ملک پیروز با توجه به اتمام فرآیند ساخت این پروژه و پیگیری جهت اخذ گواهی عدم خلافی و پایان کار پروژه (در تعهد شرکت ستاره عمران زمین)

- ۳) تکمیل و تجهیز واحد اداری در خیابان سرو غربی و استقرار دفتر مرکزی شرکت در این واحد
- ۴) پیگیری پرونده های بیمه ای و مالیاتی شرکت و شرکتهای فرعی
- ۵) اندازه گیری روزانه عملکرد بازدهی سرمایه گذاری ها، ادامه روند بهینه سازی متدلوژی سرمایه گذاری های بورسی به عنوان مزیت رقابتی و سرمایه دانشی شرکت، شناسایی پیوسته صنایع با مزیت های نسبی جهت سرمایه گذاری؛ نظارت و کنترل مداوم و مستمر کمی و کیفی بر سرمایه گذاری های انجام شده و مدیریت دارایی ها در بخش های مختلف بازار سرمایه و املاک و مستغلات؛ اصلاح مستمر ساختار سبد سهام شرکت و انطباق با صنایع کم ریسک و پر بازده موجود در بورس به منظور کسب بازده بیشتر با حفظ حدود ریسک تعریف شده برای پرتفوی شرکت
- ۶) تحقیق و توسعه سامانه های نرم افزاری، الگوریتمی و هوش مصنوعی جهت انجام تحلیل های سرمایه گذاری، پایش مستمر بازارها و اجرای بخشی از معاملات اوراق بهادار
- ۷) اندازه گیری و کنترل روزانه سطح ریسک سرمایه گذاری ها با استفاده از شاخص های مختلف ریسک و ارزیابی عملکرد در کنار تحمل ریسک کمتر برای سرمایه گذاری ها به نحوی که معیارهای ریسک (بتا و انحراف معیار بازده)، ارقام پایین تری نسبت به متوسط بازار داشته باشد
- ۸) مدیریت دریافت بهینه مطالبات ناشی از سود تقسیمی در مجامع شرکت های سرمایه پذیر

- (۹) مشارکت در فعالیت صندوق جسورانه پیشرفت با هدف سرمایه گذاری در شرکتها یا استارتآپ های با پتانسیل رشد بالا و سریع و کمک به رشد اقتصادی، کارآفرینی، اشتغال زایی و توسعه فن آوری در کشور؛ میزان مالکیت شرکت سرمایه گذاری صندوق بازنشتگی بانکها ۲۸/۷ درصد (۴۳۱،۰۰۰ سهم) میباشد که مبلغ بهای تمام شده این صندوق ۱۲۹،۵۰۲ می باشد.
- (۱۰) بهبود مستمر انضباط مالی شرکت و شفافیت و اطلاع رسانی مستمر از عملکرد شرکت و تعامل سازنده با ذینفعان اعم از سهامداران، کارکنان، سازمان و شرکت بورس، بانکها و حسابرس
- (۱۱) برگزاری منظم و مستمر جلسات عادی و فوق العاده هیات مدیره و مشارکت فعال هیات مدیره در کمیته های تخصصی سرمایه گذاری، معاملات و ریسک، حسابرسی داخلی

۲. برنامه های آتی

- (۱) حضور فعال و مستمر به عنوان یک نهاد سرمایه گذاری در بازار سرمایه
- (۲) بهینه سازی مستمر پرتفوی سرمایه گذاری ها
- (۳) کسب بازده بالاتر از شاخص های بورس و ریسک کمتر از متوسط بازار
- (۴) تکمیل، پیاده سازی و به روز رسانی مستمر برنامه راهبردی و آیین نامه های داخلی در راستای رعایت دستورالعمل حاکمیت شرکتی
- (۵) توسعه سامانه های پایشی، نرم افزاری و الگوریتمی
- (۶) انجام اقدامات جهت فروش املاک (پیروز و الهیه)

بخش چهارم: پیشنهاد هیأت مدیره

در خاتمه با تشکر از سهامداران محترم به استحضار می رساند کلیه اطلاعات مندرج در این گزارش متکی به دفاتر قانونی و منطبق با واقعیت های موجود در تاریخ ترازنامه بوده و هیأت مدیره با تقدیم این گزارش، در اجرای ماده ۱۱۶ قانون تجارت ضمن تقاضای تصویب صورت های مالی، تقسیم مبلغ ۴۴ ریال به ازای هر سهم را به مجمع عمومی سالیانه صاحبان سهام پیشنهاد می نماید.

پایان

بهمن ماه ۱۴۰۲